

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ

6,50 FONT (értékadóval) 14 OLDAL TEL-AVIV, 1978 AUGUSZTUS 4., PÉNTEK 9142. szám

A „Los Angeles Times” kairói munkatársa szerint

SZÁDÁT CÉLT TÉVESZT, HA FOLYTATJA SZEMÉLYI TÁMADÁSAIT

Miközben a békekeresés utjairól cikkezett, egy karikatúrán pedig úgy ábrázolta az izraeli miniszterelnököt, amint éppen LSD-t szed — célzás a Munkapárt vezetőinek az állításaira, hogy a gyógyszerek aláássák Begin itélőképességét.

Egyik, múlt héten tartott beszédében Szádát azzal vádolta Izrael miniszterelnökét, hogy mohón ragaszkodik az elfoglalt arab területekhez, de már előbb is említtette Begin törekvését területi terjeszkedésre. Mohó, vagy falánk — körülbelül ez lenne az értelme. Másnap nyilatkozatában viszont megkerülte ugyan a durva kifejezést, de úgy lehetett érteni, hogy Begint rablónak nevezi.

Persze, az egyiptomi sajtó csatlakozott hozzá s mind nyersebb kifejezésekkel állította azt, hogy Begin a béke egyetlen akadályja. Az Al Áhrám — például — Begin „beteges fixa ideáiról” és „fasiszta terjeszkedési mentalitá-

sairól” cikkezett, egy karikatúrán pedig úgy ábrázolta az izraeli miniszterelnököt, amint éppen LSD-t szed — célzás a Munkapárt vezetőinek az állításaira, hogy a gyógyszerek aláássák Begin itélőképességét.

Egyik, múlt héten tartott beszédében Szádát azzal vádolta Izrael miniszterelnökét, hogy mohón ragaszkodik az elfoglalt arab területekhez, de már előbb is említtette Begin törekvését területi terjeszkedésre. Mohó, vagy falánk — körülbelül ez lenne az értelme. Másnap nyilatkozatában viszont megkerülte ugyan a durva kifejezést, de úgy lehetett érteni, hogy Begint rablónak nevezi.

Persze, az egyiptomi sajtó csatlakozott hozzá s mind nyersebb kifejezésekkel állította azt, hogy Begin a béke egyetlen akadályja. Az Al Áhrám — például — Begin „beteges fixa ideáiról” és „fasiszta terjeszkedési mentalitá-

Bonyodalmak a jegyzék körül

A múlt héten Szádát eleve visszautasította Begin jegyzékét, amelyben az izraeli miniszterelnök azt javasolta, kezdjék újra a tárgyalásokat arról, hogy El Áris egyiptomi szuverenitás alá kerüljön vissza Begin a minisztertanács után közölte, hogy elutasítja Szádát egyoldalú javaslatát. Szádát szövegét utján nyilatkozott, hogy két okból utasítja el Begin hozzáállását az El Áris ügyhöz: egyrészt azért, mert a kérdésnek ő maga sem tulajdonított különösebb fontosságot, még csak formális javaslatot sem nyújtott be, pusztán ötlet volt ez, példa arra, milyen gesztust tehetne Begin válaszként Szádát jeruzsálemi látogatására. Az ötlet Weizmannal folytatott tárgyalásai során csuszott ki a száján, aki ezt nyilván komolyan vette, beszámolt róla a kormányának, s Begin már komoly egyiptomi aján-

latnak tekintette. Erre felelte Begin, hogy El Árisért ellenszolgálatos kell. Szádát nem kaphatja meg, ha nem nyújt ellenértéket. Szádát állítólag azért dühödött meg, mert Begin öszterinte „fel-fújta” a jelentéktelen ügyet, hogy a közvéleményt ezzel vezesse félre, elterelje a figyelmet a lényeges dolgokról, vagyis a területekről és a palesztinaik örendelkezési jogáról.

Szádát már a múltban is sűrűn választott megbántottságában ellenfeleinek személyi sértegetésével, vagy elietelt diplomáciai lépésekkel. Megfigyelők egyiptomi törzsfőnek, vagy falu vénjének mondják, aki megszokta, hogy minden szavát önműködően megbécüli és tiszteletben tartják. Amikor például attól sértődött meg, amit Begin a jeruzsálemi politikai megbeszéléseken Kámelnek mondott, ő a külügyminiszterét azonnal hazarendelte. Amikor pedig a vonakodó államok elutasították békekezdeményezését, annyira felbőszült, hogy azonnal megszakította e négy állammal és a PFSZ-el a kapcsolatát.

A következmények

A helyzet ismerősei szerint, ha Egyiptom tovább támadja Begint, azzal csak megőjíti az izraeliek. Ugyanakkor az egyiptomi nép és hadsereg is felsorakozik Szádát mögé, aki majd azt állítja, hogy mindent megpróbált a béke érdekében, de abba kellett hagynia kezdeményezéseit, mert rágalmazták.

Hiába állítja Szádát, hogy nem gyűlöli személy szerint Begint, nyilvánvaló, hogy az izraeli miniszterelnököt támadva, belső forrongást akar előidézni Izraelben. Nem kétséges, hogy Szádát Perez-kormányt szeretne, vagy

A MIFÁL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A tegnapi megtartott 31/78 számú sorsoláson az egymillió fontos főnyereményt a 006521 számú sorsjegy nyerte.

100 ezer font nyert a 450424 számú sorsjegy;

50 ezer fontot nyert a 121904 számú sorsjegy;

25 ezer fontot nyert a 182049 és a 758199 számú sorsjegy;

10 ezer fontot nyert a 340462 és az 565312 számú sorsjegy.

Az alábbi végződésű számok a következő nyereményeket kapják:
5000.— font: 52170 12520 63567 82896 88665

1000.— font: 10557 14550 19999 22221 24518 33831 44088 61995 63792 86587 94259 99205

500.— font: 3628 7606 8196

200.— font: 0488 0582 0644 0772 1032 1124 1150 1299 1351 1481 1720 1767 1921 2097 2521 2612 3024 3056 3063 3105 3180 3230 3346 3536 3551 3574 3746 3815 4099 4549 4732 5009 5387 5434 5917 6246 6555 7188 7546 7564 8255 8267 8516 8516 8680 8789 9236 9273 9274 9878

Az 1-gyel végződő számok viszszanyerték a 15.— fontot.

ROBBANÁS A KARMEL PIACON

Csütörtökön a délelőtti órákban hatalmas robbanás történt a tel-avivi Kármel piacon, amely egy halálos áldozatot követelt, több mint 50-en megsérültek. A sebesültek közül négynek az állapota súlyos, a többiek részint közepes, részint pedig könnyebb sérüléseket szenvedtek. Perceken belül tíz mentőautó sietett a helyszínre, a biztonsági közegek pedig lezárták az utcákat és minden Tel Avivból kivezető utat is. Számos letartóztatás történt. A bomba merényletről újabb részleteket lapunk legközelebbi számunkban közlünk.

RITKA DOLOG A BARÁTSÁG »A BARÁTSÁG CSARNOKÁBAN«

Az „Afrikai Egységszervezet” 15. csúcskonferenciája a kontinens ziláltságáról tanuskodott

A csúcskonferencia Chartumban zajlott. Egy adott pillanatban Julius Nyerere, a tanzániai államfő a földre vetette magát, s ököllal vergette a parkettet. Tolbert. Libéria elnöke két kézzel takarta el az arcát s kipukkanó röhgéssel rohant ki a tereméből. Husz-harminc más afrikai államfő hívogva, csukladozva, vagy hangosan kacagva hajolt a pultja fölé. Mindez abban a negyedórán történt, amikor Idi Amin Dada marsall és államférfiu tartotta nagyszabású előadását. Ez volt az afrikai egységkonferencia legszórakoztatóbb, ha nem is a legmúltosabb epizódja, egyben az összejövetel egyetlen derűs mozzanata is.

Big Daddy előadásai évek óta teszik eleve az afrikai egységkonferenciákat és a makáber afrikai bohóc után komikus fellépéseit mindig szívesen veszik a gyűlészők, mert kikapcsolódást jelentenek a viták unalmából. Ezuttal „a brit birodalom leggyőzöke” mutatkozott be, s beszélt „Szádát úgynevezett jeruzsálemi látogatójáról, az Izraellel megkötö-

dó békéről, noha Izrael állama nem létezik.” Közölte, hogy szívesen belenyul a világ sorának intézésébe, csak kérjük is erre fel, mert „ő Idi Amin, aki rendkívül erős, aki maga a Black Power”. Csak az Amerika ellen folytatandó harchoz nem érzi magát eléggé erősnek, mert azt szolgálja sorba alacsonyították a cionisták és Izrael uralkodik a Fehér Háznál. Sokáig folytatta volna, ha Numeiri szudáni elnök, aki ekkor soros elnök volt a konferencián, atyai mosolyal meg nem vonja tőle a szót.

A konferencia asztalán a konfliktusok iratsomói hegyként magasodtak: határvillongások a nyugati Szaharában, a kubai veszély — mindez már a tavalyi közgyűlésen is szerepelt. Az idén azonban annyi konfliktus gyűlt össze ezeken kívül is, hogy a konferenciát egy nappal meg kellett hosszabbítani.

Afrika ugyanis nem képes távol tartani magát a Kelet és a Nyugat ellentététől, kialakult az ellenségek és barátok táborára, a baloldaliak a balolda-

liakkal, a jobboldaliak a jobboldalakkal szavaznak együtt — tekintet nélkül a szóbanforgó kérdésre. Marokkó azért szavaz Gabon mellett, mert ennek viszálya van Beninnel, Benin viszont Algéria barátja, márpedig ha Algéria barátja, akkor önműködőleg Marokkó ellensége, ergo Gabon mellett kell szavazni. Mindez nem nagyon könnyíti meg a problémák megoldását.

Az afrikai balosok igyekeztek Csád és a nyugati Szahara kérdését az előtérbe tolni. A libiaik nem zárkozhattak el attól, hogy népiértáznak nevezék a francia ejtőernyősök elteremtését Csádban, a Libia által finanszírozott Frolinát-lázadók ellen. Az algériaiak a nyugati Szaharában küzdő marokkóiakat és mauritániaiakat is felruházták a népiértó címmel.

A nyomorgó népek, éhező embermilliók kérdését csak olyankor vetették fel, amikor erre propaganda-szempontról volt szükség. Gambia, a koldus szeény törpe-állam elnöke hiátolárta, a baloldaliak a balolda-

RÖVID HIREK

● A haifai bíróság 25 ezer font óvadék ellenében szabadlábra helyezte Biálík Belszki metulai községi tanácselnök-helyettesét, akit különböző visszaélésekkel vádoltak, többek között azzal is, hogy a jó kerítésen keresztül árut csempészték az országba. Felesége is őrizetben volt, de már néhány héttel ezelőtt szabadlábra került.

● Askelonban polgármesternek jelöli magát egy magarsrangú tiszt, aki rövid idő múlva leszerel. Eleinte a Munkapárt keretében akarta magát jelöltetni, a helyi pártcsoport azonban Jákov Alon, a helyi munkástanács titkára mellett döntött. A Likud jelöltje az askeloni polgármesteri tisztségre Nátán Nir tart. tábornok.

● Kedden hajnalban 5 fegyenc megszökött a tel-mondai börtönből. A joglyok átírtéselték cellájuk ablakának vasrácsát és így hagyták el a börtönt. Egyikük közben jelentkezett az askeloni rendőrségen.

● A Mágén Dávid Adom központja néhány nappal ezelőtt megszüntette tevékenységét a 20 ezer lakosu Or Jehuda községben, mert a helyhatósági tanács megtagadta azt a kérést, hogy évi 260 ezer fonttal vegyen részt az elsősegély-állomás működtetésében. A községi tanács részéről erőfeszítések történnek, hogy felújítsák a Mágén Dávid Adom tevékenységét.

● Szeret fejlesztési város egyetlen moziját a hét elején bezárták a gyenge látogatottság és a tulajdonos vesztegei miatt. Az utóbbi időben a mozi hétköznap átlag 30 ember látogatta és a városi tanács elutasította a mozi tulajdonos kérését 70 ezer font kölcsön nyújtására. Chánánjá Amosz, a községi tanács elnöke azzal magyarázta ezt az álláspontot, hogy a belügyminisztérium nem engedélyezi mozi támogatását.

● Az egészségügyi minisztérium által kijelölt bizottság, amely a haifai Rámbám kórházban történt csecsemő csere ügyét vizsgálta ki, befejezte munkáját és 1–2 napon belül közli következtetéseit Eliézer Soszták miniszterrel. Kedden a bizottság tagjai újra megbeszélést folytattak a kórház ápolónőivel és adatokat kaptak tőlük.

● A Klál befektetési vállalat hangszergyártásra is be-rende-zkedik és első lépésként zongorát és orgonát fog előállítani, külföldi eladásra. Ennek érdekében a Klál kapcsolatba lépett egy nagy amerikai hangszergyárral.

● Egy betörő megharapta a rendőrt, aki elfogta, mert úgy hitte, hogy így elmenekülhet. A betörés a choloni Kirját Sárát utcában történt, és mikor a riasztott rendőrség odaérkezett, két mezilábás fiatalember akart elsökní a házból. Az egyiket elfogták, de dulakodás közben megharapta egy rendőr kezét. A rendőr elsősegély nyújtásra szorult.

● Dov Silánszki Likud-képviselő az egészségügyi miniszterhez intézett interpellációban elpanaszolta, hogy az Aszf Hárófe kórházban rendkívül nehéz a helyzet és a szanitaris állapotok elviselhetetlenek. Válaszában Soszták miniszter kijelentette, hogy a panaszok nem fedik teljesen a tényeket és a kórház igazgatósága mindent megtesz a helyzet megjavítása érdekében.

● Egy UNO tiszt, aki Náhárián lakik, panaszt tett a

rendőrségen, hogy lakókaraván kocsiját, amely autójához volt kapcsolva, a város közepén ellopták. A kocsi-ban teljes piknik-felszerelés volt.

● Pinchász Rothschild báb-jámi polgármester néhány napon belül megbeszélést tart a szomszéd városok polgármestereivel, hogy tárgyaljanak a jaffai Donolo kórház sorsáról, amely ezeknek a városoknak orvosi segélyt nyújt. A kórház ugyanis orvosi személyzet hiánya miatt még befogadóképessége erejéig sem tud betegeket ellátni és az igazgatóság úgy döntött, hogy létszámon felüli betegeket más kórházakba irányít.

● Pniná Meszinger rison lecioni asszonyt, aki gyermekocsiat tolvaj sétált a helyi parkban egy fiatalember kirabolta: kiragadta a gyerekocsiában lévő táskát és elrohant vele. Kiáltozására a fiatalember őrizetbe vette egy néhány sétáló és a polgárorség két tagja, elfogták és elvették tőle a táskát, amelyben 17 ezer font készpénz volt. A rendőrségen kiderült, hogy ismert betörő és zsebtolvaj.

● A földművelésügyi minisztérium megállapodásra jutott a pénzügyminisztériummal, amely szerint a termelő 17,06 fontot kap a csirke kilójáért, ami több mint másfél fonttal több, mind az eddigi maximális ár. Ezáltal kárpótolják a baromfi-tenyésztőket a takarmány árának emeléséért.

● A gáza sávban lévő Sati menekülttábor 6 lakosát, 3 nőt és 3 férfit letartóztattak annak a gyanújával, hogy kábítószert kereskedelemmel foglalkoztak. A rendőrség nagymennyiségű hasist talált náluk, 80 ezer font értékben.

● A jiddis nyelvűt küzdő nemzetközi konferencia ülésén bejelentették, hogy Izraelben 6 középiskolában tanítják a jiddist és a közoktatásügyi minisztérium jóváhagyta, hogy a jiddis az egyik választható nyelv legyen a középiskolákban.

Mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett férjem, apánk, nagyapánk, testvérünk, rokonunk

STERN LÁSZLÓ
Alsószapor — Haifa

rövid szenvedés után elhunyt.
Temetése ma, 1978 augusztus 4-én. pénteken délelőtt 11.30 órakor a haifai régi, Kármel-parti temetőben.

Külön autóbussz indul a haifai Mássádá utca 16 elől 10.30 órakor, és a Rámbám kórháztól 11-kor. Találkozás: a temető főbejáratánál.

Gyászolják: felesége Boriska, fia és menyje, Pali és Babi, unokái: Sáj, Gáj, Liát, testvérei: Rózi, Bella és a kiterjedt család

Sívá: Haifa, Mássádá 16, Stern

IDŐJÁRÁS

Várható hőmérsékletek: Jeruzsálem 16—28, Tel Aviv 21—28, Haifa 23—28, Beér Sáva 17—33, Ludd 18—32, Ejlát 26—37 fok.

STERN JÓZSEF

Szováta — Kirját-Máláchi

75-İK SZÜLETÉSNAPIJÁRA

SOK SZERENCSET, BOLDOGSÁGOT ÉS EGÉRSZÉGET KIVANUNK 120-IG

LÁNYAI, VEJEI, UNOKAI, SÓGORNÓI, SÓGORAI ÉS A ROKONSÁG

KELLEMES, HÜVÖS NYÁRA LESZ, HA
★ AMCOR ★ ELECTRA ★ PHICO
TADIRAN LÉGSZABÁLYOZÓT

VÁSÁROL.

KIVÁNSÁGÁRA AZONNALI FELSZERELÉS (fizetés ellenében).

»MONDIAL 2000«
FREDI MARCUSON

Tel-Aviv, Derech Petách, Iikva 9., (Amcorral szemben), tel. 624901.

Nagy választékban háztartási villamosági cikkek. Az Amcor gyártmányok meghatalmazott képviselője.

Részletfizetési terv a nyári hónapokban.

Az üzlet nyitva reggel 8-tól este 7-ig.

OLVASÓINKHOZ

Tekintettel arra, hogy az újságírók sztrájkja az újságíró szervezet rendelkezése értelmében az eredetileg meghatározott időpont előtt kezdődött, kénytelenek vagyunk lapunkat az eddigtilt eltérő formában megjelentetni.

Reméljük, hogy olvasóink megértéssel fogadják erőfeszítéseinket, amellyel mégis biztosítottuk a lap megjelenését.

AZ IGAZGATÓSÁG

הפיצוץ בתל-אביב

כל הפיגועים של המחבלים שבוצעו עד היום בשווקים, היו בירושלים. זו הפעם הראשונה שהמחבלים העירו לבצע פיגוע בשוק בתל-אביב. אין ספק כי יש במעשה זה משום העזה מצד המחבלים, שכן המדובר באזור מאוכלס כולו יהודים ולא כמו בירושלים כאשר המחבלים יכולים מיד לאחר הפיגוע להסתלק אל עבר אזורים המאוכלסים ערבים. יש לקבוע בצער כי היינו אתמול עדים למודל, שכן הוכח כי לא היתה לדעת המחבלים שביצעו את הפיגוע ושולחיהם כי הם לא ימלטו מעונשם.

ה.ש.

Egy sok mindenre emlékeztető film bemutatója elé

Az izraeli televízió vezetősége nyilvánosságra hozta, hogy a közeljövőben műsorra tűzi a vészkorszakról szóló, óriási sikert arató amerikai filmet. Előbb úgy volt, hogy az amerikai producerek Izraelnek, pontosabban a Jád Vásemnek ajándékoznak egy kópiát. Ez még a diadalmas bemutatás után következett „lelkes időszakban” történt. Hogy ki gondolta meg magát — a producer-e, vagy a forgalomba hozó cég — azt nem lehet tudni. Tény az, hogy maradt a beharangozás, a könnyes ajándékozási szándék és a Jád Vásem film nélkül... Ez a megoldás tökéletesen megfelel annak a képnek, ami bennünk kialakult az amerikai fel-

éltetülte a vészkorszak legrámaibb éveit. Jónéhány hónapnak kellett eltelnie míg végre lekötötték a film bemutatójának izraeli jogát és elhatározták, hogy műsorra tűzik ezt a dokumentum-erejű alkotást. Helyes! Elvégre magunknak a szereplőknek, az igazságnak is joguk van látni, pontosabban viszontlátni, újraéltetni tragédiájuk történetét. Persze, senki és semmi, — nincs olyan film a világon, amely még megközelítőleg is tükrözni tudná a deportálás borzalma, a hitlerizmus vérengzését, a genocid rettentő valóságát. Mint ahogy nincs ember, aki tulajdonképpen tökéletesen bele tudná élni magát Auschwitz egyetlen-egy percében is. Ugyanis a józan ész, az emberi szemérem-érzés a lélek-korlátai nem engedik közel a mai kor emberéhez a közelmúltunk ezt a semmivel sem összehasonlítható drámáját.

Tehát, nyilvánvaló, hogy akármilyen emberi tisztességgel is készült az amerikai film, akármilyen belső intenciók is fűtötték a producereket és szereplőket, akármilyen leleplező erejű is akar lenni a tévé-alkotás — mégsem tükrözheti az egész valóságot. Auschwitz, hála Istennek, megismételhetetlen! De fogadjuk el így is, nagy művészi és emberi tettként, köszöntsük így is hálaival. Hiszen, hogy csak egyetlen egy példát említsünk, ezt a filmet abban az időszakban mutatták be Amerikában, amikor Chikágóban egyenruhás tömeggyűlöletet rendeztek a neo-nácik és a Horst Wessel induló dallama töltötte be az utcákat. Amikor... mi nek soroljuk? Az antiszemitizmus világszerte ismét növekvő tendenciát mutat. Szükség van tehát az ilyen tematikájú művész alkotásokra. Bár minél több készülne belőle!

A feladat az lenne, hogy minél nagyobb nyilvánosság övezze a bemutatást, minél előkelőbb körökben iktatják a tévé-műsorába és — főleg — minél több színpad, fiatal, a vészkorszakot csak halvány hallomásból ismerő néző előtérbe kerüljön a film.

Mert tanulnivalónk, valójuk be, nekünk is van.

DÁNOS MIKLÓS

**KÖZÉLETI HIREK
IZRAEL ELEMÉR EMLÉKÉRE**

Dr. Berner Mór és dr. Márton Lajos után a jeruzsálemi és az izraeli magyar-zsidó jsuv újabb oszlopa dőlt ki Izrael Elemér korai elvesztésével.

Izrael Elemérnek sok funkciója, tisztsége volt az új hazában. Címei emberi és vezetői érdemeit jutalmazták. Az elhunyt méltán rászolgált ezekre. Elég későn, 41 éves korában, sok megpróbáltatás után kezdett új életet Izraelben de már származási országában is kivette részét a cionista mozgalomból. Szóval és tettekkel is ideális „sláich”-nak bizonyult korai ifjúságától kezdve, majd később Temesváron is, Ukkor is, amikor ez már személyi és családi biztonságának veszélyeztetésével járt.

Az erdélyi és bányási „Ichud” cionista szervezet egyik megalapítója és vezetőjeként örökösödött a „szent láng” fölött mindaddig, amíg alijázhatott.

Humanizmusa és hazafisága példaadó marad mindannyiunk számára, akik elvhu barátként szerették és becsülték...
BENCZEL BÉLA

A Pakró! és környékéről elhurcoltak emlékére ázkárát tartották Bné Brákbán. Ráv Altmann megnyitja után Schreiber Chájim „mishájot”-ot tanult, majd Groszberg Jeán budapesti ortodox rabbi mondott emlékbeszédet. Az El malé ráchámim imát Freund N. recitálta.

Nagy részvét mellett tartották meg a Vas-megyeiek évi ázkárójukat. Hirsch Srágá megnyitja után Kosztelitz Mordechaj, a chederai alpolgármester és dr. Menáchem Meron báb-jámi középiskolai igazgató mondott beszédet. Ungár Zoltán az elmúlt év Vas-megyéből elszármazott halottait paréntálta el. Az El malé ráchámim imát Regendorfer Smuel recitálta. A Givat Olgai iskola diákkórusa is szerepelt az ázkárán.

Az Izraelben élő dunántúliak központi ázkárát rendeztek Bné Brákoan, a Chug Chatam Szofér templomban. Ansterlitz templom-előljáró megnyitja után Groszberg Jenő budapesti ortodox rabbi emlékezett meg a vészkorszak mártírjairól, majd szijum-ünnepség következett.

**EGYMAS KÖZÖTT
SZEMÉLYI HIREK**

Családi és baráti körben ünnepelték Máábárot kibucban Grünbaum Malvint a születésnapján. Ebből az alkalomból mellette volt new-yorki unokája, Bérczes Zsuzsi is.

Szép külsőségek között tartották meg Bné Brákbán Goldschmied Tova és Joszkovits Sálom eljegyzését. A megjelentek szeretettel vették körül a fiatal párt és az örömszüliüket.

Herzl Kálmán (Temesvár Kirját-Ono) 90 éves lett. Ebből az alkalomból a családja és barátai szeretettel vették körül. Az ünnepelt Herzl Tivadar és Heltai Jenő rokona és a Herzl-család legidősebb élő tagja.

Kertész Zsuzsi (Budapest — New York) családi és baráti látogatásra az országba érkezett.

A jeruzsálemi Hadassza kórházban tartották meg a héten dr. Filut Jicchák főmérnök és felesége, Eva unokája. Hárel brit miláját. Az újszülött Zeév Goldstein s Ráchel kislfia.

Sok jókívánságot kapott a dési származású dr. Biener Róbert, abból az alkalomból, hogy megkapta orvosi diplomáját a haifa egyetemén.

Nagy részvét mellett temették el Zürichben a Szombathelyről elszármazott Kupferschmied Slomót (Samu), aki egész éleleiben közügyekkel foglalkozó ember volt. Felesége, nővére, fivére és baráti körének tagjai gyászolják.

Natanján, nagy részvét mellett felavatták Borbély Erna sírkövét. Az elhunyt Borbély Antalnak, a Haladás című egykori budapesti hetilap munkatársának volt az özvegye, aki férje halála óta is állandó levelezési kapcsolatban maradt az ír. világ és a művészvilág számos tagjával. Az ázkárán dr. Berg József főrabbi mondott emlékbeszédet, s kiemelte az elhunyt kulturálit lenyét és azt az őszinte szeretetet, amelyet barátaitól is ismerőseitől kapott.

Diamant Mária keramikus Budapestén elhunyt. 69 éves volt. Az elhunytban Diamant Miklós (Tel Aviv) a testvérét gyászolja.

RIPIORT EGY KATONAI ÜNNEPSÉGRŐL, AMELY

ÖT PERCIG TARTOTT

Tegnap befejeződött egy tiszti kurzus a hadsereg műszaki alakulatainak oktató-bázisán, s ebből az alkalomból tartásos ünnepséget rendeztek. Az ünnepség nemcsak katonai, de általános, közéleti szempontból is tanulságos volt.

Fél órával a meghívóban jelzett időpont előtt már ott volt a fegyvernem valamennyi főtisztje, a tanfolyam parancsnoka és a helyükön álltak a növekedékek is, akik tiszti tanulmányaik befejeztével hadnagyi, illetve főhadnagyi rangot kaptak.

Rafal a vezérkari főnök — mindenki így hívja, ő lenne legjobban meglepve, ha Rafal Ejtánnak, vagy tábornok urnak titulálnák, — óramű-pontossággal érkezett. Gyors közfoglások, de ezt a műveletet nem kísérték föltételek-szavak, mint például: „Mi újság, hogy vagy, jó színben vagy” meg ilyesmi. A szeme villanásával jelzi, hogy kezdjék el az ünnepséget és főleg fejezzék be minél előbb.

A helyére megy, aztán kürtöző harsán, a bázis parancsnoka megnyitja az ünnepséget — egy percig beszél —, majd átadja a szót a vezérkari főnöknek.

Rosenfeld Andrew:

»A fiuk nemzedéke nem kevésbé lelkes az apákénál az amerikai zsidó közéletben«

A kolozsvári származású Rosenfeld Andrew kerek ötven esztendeje él Amerikában. A clevelandi zsidó közösség első sorban az Egyesült Gyűjtőakció — egyik vezetője.

Clevelandban annak idején az áldott emléktűtí Aba Hill Silver volt a főrabbi és a cionista élet alapjait is ő fektette le. Szerintem az az ideális állapot, amikor a zsidó élet és a cionista szellem egybevágy; elsem képzhetők zsidó élet cionizmus nélkül. Jelenleg Daniel Silver — Abba Hiller Silver fia — a főrabbi, s ő az apja szellemében vezeti a közösséget.

Talán az a legfontosabb, hogy a zsidó nevelés körül minden rendben menjen. Nálunk, Clevelandben ezt már régen tudják. Az ifjúság nemcsak testék-lássék alapon ismerkedik meg a zsidósággal, de annak lényegét plántálják a szívbe és a tudatába. Az utóbbi időben mind nagyobb súlyt helyeznek a héber nyelv oktatására. Akinek csak egy kis nyelvtudása van, elsajátítja a héber nyelvet, ami által újabb kapocs teremődik közte és a zsidó ország, pontosabban, a zsidó kultúra között. Ezt a törekvést nagyon helyesnek tartom.

Ami a Gyűjtőakció sikerét illeti, globálisan nincs baj, a szükséges összeget mindig előteremtjük. Véleményem szerint azonban az is fontos dolog, hogy a zsidó közélet vezetői elmelezzék a forrásokat. Kiseb aggasztó ám, hogy az arány a következő: az összegyűjtött pénz 80 százalékát az amerikai zsidóság 20 százaléka adja, a fennmaradó 20 százalékot pedig a további 80 százalék. Mivel többről van szó, nemcsak Izrael anyagi megsegítéséről — a Gyűjtőakció támogatása egyszerűsármind azt is kifejezi, hogy

az adakozó szívet-lelékkel azonosul a zsidó állam ügyével. Ezért fontos volna, ha a kevésbé tehetséges rétegek körében is gyökeret verne a Gyűjtőakció fontosságának tudata. Van egy olyan megmondolás is, hogy 10 dollár bizonyos értelemben nem kisebb fontosságú, mint százezer dollár — az adakozó tudatförmálása szempontjából.

Hosszabb ideje foglalkoztat a kérdés: mi lesz, ha mi, az apák nemzedéke visszavonulunk az amerikai zsidó élet vezetésétől. Átvesszük-e a fiaink a munkát, illetve folytatják-e, amit elkezdtünk. En úgy érzem, hogy ezen a téren nincs ok az aggodalomra. A fiatalok — a 30 — 40 évesekre gondolok, akiknek már benőtt a fejjük és hovatovább az üzleti életben is elfoglalják az apák nemzedékének helyét —, a cionizmus lényegét is megértik és hozzánk képest nem kisebb lelkesedéssel és odaadással vesznek részt a munkában. Amit mondtam, a saját fiamra is vonatkozik, hála Istennek, de ez egyben általános érvényű is.

Itt, rövid néhánynapos látogatásom alatt, alkalmam

Postai előfizetőknek

figyelembe!
1978 június 1-től
1 havi előfizetés az UJ KELET-re
104.- IL
értékföbblet-adóval
Kérjük előfizetőinket, hogy az esedékes összeget az óráron fizessék be.
A kiadóhivatal

CHOLONBAN, 78.8.5., szombat estétől

**A Mifgás Hárehit Hábenleuminál
KUGEL U. 45., a Rina mozival szemben**

FIGYELEM! A KIALLÍTÁS A PARKOLÓHELYEN!

Óriási, modern választékban
★ **GYERMEKSZOBÁK**
bel- és külföldi gyártmányok
★ **HÁLÓSZOBÁK * SZALONOK * BUFÉK**

CSAK UJ OLÉKNAK!!!
45% ENGEDMÉNY
EURÓPAI IMPORT HÁLÓSZOBÁKRA!
Pl.: 9.800 fontért kaphat komplett hálószobát, inkluzív: dupla ágy, 2 éjjeliszekrény, toaletti tükörrrel és 4 ajtó szekrény

Nyitva 1978.8.5., szombat estétől és egész héten, kedden d.u.is.
1978.VIII.4

A liba
hét óta
negyedek
azután
ben mint
A szir
főváros
tette élet
zetőnek
ruban
végezni
a szir
reszténe
A szir
nyevédei
kai tevé
ban: Szá
zött, am
akart és
hogy eg
vetnek a
Libanon
reget. De
meg hoz
múlban
mónak.
jékéit.
banon és
Annak
föbftén
nolnárh
sereg tel
nyának n
mi olyan
gabmat. é
főbfténe
Ha I
de-keze
gyenén
ta volna
evanósca
főbfténe
fosztón
avaközis
Mivel
testánia,
zik ellene
bonól
telezést
ne liban
37 orszá
for-
Libanon
soromós
gyakorlat
Libanon
enerősít
— hárm
hogy m
Még jóv
hogy lib
refle. no
azonban
Náhan
Raymo
CARO
NAGY
A RA
»D
Pén
HERZ
Szomb
Hét
»O
Ked
RECHO
Szer
BÁT-J
Csütör
PETACH
Pén
HAL
Az eg
mi a
A
HA
Nesz Cl
Járkon s

Moszkvából indul a »Tan«

Írta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

A libanoni fővárosban a szír haderők pár hét óta szüntelenül ágyúzzák a keresztény negyedeket. A tűz időnként elcsitul, hogy aztán ismét kibömbölgjön, s mind hevesebben mint annakelőtte.

A szír támadások következtében Libanon fővárosának sokszáz keresztény lakója veszítette életét, s világos, hogy Damaszkusz vezetésű szíriai elhatározása kiűrti a Beirutban lakó keresztényeket. Így akarják elvezetni Libanon teljes meghódítását, mivel a szír megszállás ellen csak az ottani keresztények lázadhatnak.

Azóta a szír támadások Beirut keresztény negyedei ellen megindultak, lázas politikai tevékenység folyik Libanon fővárosában. Szarkisz elnök lemondással fenyegette, amivel alighanem teljes összomlást akart előidézni: bizonyára arra számított, hogy egyes külső erők mégiscsak véget vessek a szírek kétféle magatartásának és Libanon elhagyására szorítsák a szír hadsereget. De Libanon elnökének nem volt meg hozzá a bátorsága, hanem, miként a multban is, ezúttal is engedett a szír nyomásnak. Most azután tovább jött a szírek jelszavai, amelyek ellenére, hogy ez a jelszó Libanon és polgárai léteérdekét veszélyezteti.

Amak, hogy a szír hadsereg Libanon fölött áll, legfőbb oka az a tény, hogy a palesztinok alatt és utána a libanoni hadsereg teljesen szétevert. S Libanon kormányának már nem állott rendelkezésére semmi olyan haderő, amely Libanonban a nyugalmat és a belső biztonságot Libanon határaitól elmozdította szavatolhatta volna.

Ha Libanon elnökének hadsereg áll rendelkezésére, még ha csekély létszámú és gyengén felszerelt is, akkor rábízható volna a belső nyugalom megővését és az országban szemben álló csoportok kölcsönös féltékenységének megakadályozását. Ez megfontolható volna a szírek és a katonai beavatkozás minden ürügyétől.

Mivel pedig Libanonnak nem kell attól tartania, hogy Izrael katonailag beavatkozik ellene, — az Izraeli — libanoni határon honoló nyugalmat is megőrizni ezt a feltételezt — magától értetődő, hogy ha létező libanoni haderő, ez minden erőforrását az ország belbiztonságának megerősítésére fordíthatja.

Libanon kormányja és elnöke nem léptette szemérembe a libanoni hadsereget, mivel gyakorlatilag ilyen haderő nem létezik. A libanoni kormányzat nem arra fordította energiáit és az ország anyagi erőforrásait, — bármily szűkösek lennének is ezek —, hogy műszerezze a libanoni hadsereget. Még ilyen fontalkoztatják: meeküszeltek, hogy Libanonban újra békés mederbe terelje, normalizálja az életet. Legfőképpen azonban azzal foglalkozott a libanoni kor-

mány, ami a szír katonák libanoni állomásozásával kapcsolatos.

A Nyugat elég gyakran pusztá szavakkal fitogtatta erejét a világ ama pontjain, ahol feszültség támadt. De már rég bebizonyította, hogy csak papirtigris; ez a Nyugat még a megsokottnál is nagyobb tehetetlenséget mutat Libanonnal kapcsolatban. A nagyvilág más gyújtópontjain legalább hallatja szavát, de Libanonban mintha megnevelte volna. Amikor Izrael és arab szomszédai között történik valami, kivált pedig, amikor Izrael kénytelen katonai lépéseket tenni a maga védelmére, olyankor az Egyesült Államok nemcsak hogy elítéli az izraeli akciókat, hanem — mint ez legutóbb történt — egyenesen támadólag lép fel a Biztonsági Tanácsban Izrael ellen. Ez történt a libáni-akció idején.

Most azonban egyáltalán nem hallunk amerikai figyelemztetést Szíria felé, amely megszállású libanoni hódítását. Akkor sem halljuk az Egyesült Államok szavát, amikor a szírek naponta öldökök Beirut keresztényeit, nem is szólva arról, hogy sem Amerika, sem a nyugat-európai államok nem is gondoltak arra, hogy a Biztonsági Tanács összehívását javasolják, amit pedig mindig megfekték, ha nem arabokról volt szó.

Az utóbbi napokban egy bátor, jelentős lépésről kapott hírt a világ, a libanoni kormány meglepő lépéséről. Egyszeribe, szinte a föld alól, szervezett libanoni hadsereg lépett a színre, még fegyvere is akadt. De ahelyett, hogy azt adták volna hírül Libanon polgárainak, elsősorban pedig Beirut lakosainak, hogy jól felszerelt libanoni ezred helyezkedik el Libanon fővárosában, hogy próbálja ott helyreállítani a nyugalmat, hiszen ez lett volna az idő legelső, legfontosabb parancsa — ehelyett általános meglepetésre az derült ki, hogy a libanoni kormány nem Beirutba küldte a libanoni haderőt, hanem Dél-Libanonba irányította, az Izraeli határ közelébe.

Semmi kétségünk afelől, miért döntött így Libanon elnöke. Mert nevéseges lett volna, ha a Beirutban már működő szír hadsereghez még egy ielképes szír egység csatlakozik, hiszen a libanoni ezred, amit a libanoni elnök Délre irányított, nem egyéb, mint szír katonák libanoni egyenruhát viselő csapata.

Libanon elnöke nagyon jól tudja, kik a Délre küldött libanoni ezred katonái, de mivel ő nem egyéb, mint a szírek foglya, éppoly beletörődik ebbe a szír fortélyba, mint ahogy megalkudott a kezetlen beiruti szír megszállással és a keresztények lemészárlásával is.

A különös csak az, hogy az Egyesült Államok ismét bebizonyította, mennyire nem képes helyesen kiértékelni a helyzetet. Az amerikai kormányzat most másodikára is el-

helyzetet teremt, hanem határozottan fenyegeti Izrael északi határának biztonságát.

Az, ami Európában a második világháború után történt, kiváló lecke volt, amiből a Nyugat, különösen pedig az Egyesült Államok sok mindent tanulhatott volna afelől az állam felől, amellyel Amerika egész a legutóbbi időkig, minden áron fenn akarta tartani a detente-et — a Szovjetunióra gondoltunk.

Azzal a fénnyel, hogy számos kelet-európai állam manapság teljes szovjet befolyás, sőt megszállás alatt él, a Nyugatot kell vádolnunk, amely annak idején nem ismerte fel kellőképpen a szovjet rendszert és annak módszereit, nem tulajdonított ezeknek kellő fontosságot, így tette lehetővé a Szovjetunió számára a második világháború után a kelet-európai államok „felszabadítását”, különböző fortélyokkal ottani hatalma megszilárdítását, hogy aztán most, 33 évvel a második világháború után, ugyanezeket a cselekedeteket alkalmazzák a szírek, Moszkva hűséges tanítványai.

Amak idején a Szovjetunió a kelet-európai államokba küldött katonai egységeket a szőbanforgó államok egyenruhába bújította. Az oroszok is megértették, hogy ezeknek az államoknak a német megszállástól annyit szenvedett polgárai nem törődnek bele egy újabb megszállásba, még a szovjet hadseregébe sem, viszont ha saját nemzeti hadsereget kapnak, azt örömmel, meleg barátsággal fogadják, hiszen annyi súlyos esztendő után boldoggá teszi őket, hogy ismét saját haderejüket, nem pedig idegen hatalmak katonáit láthatják.

Lengyelországban — például — lengyel egyenruhás szovjet katonák hajtották végre a szovjet megszállást mindaddig, amíg Moszkva meggyőződhetett, hogy az új lengyel kormány végleg és határozottan alávetette magát Moszkva uralmának. Ennek a módszernek akkor Lengyelországban Ro-

koszovszki szovjet tábornok volt a jelképe, aki lengyel tábornoki egyenruhát visel; Roszovszkinak aztán méltó társai akadtak Csehszlovákiában és más kelet-európai államokban is.

Harminchárom év telt el ez óta a fortélyos, nagy szovjet cselekvés óta, de egy látszik, hogy a Nyugat és az Egyesült Államok úgy elfelejtett mindent, mintha soha semmi sem történt volna. S most, amikor a világ egy másik táján, Libanonban támadt fel ismét a szovjet módszer, amit a szír tanítványok jól megtanultak és alkalmaznak, az amerikai kormányzat most is se nem lát, se nem hall, s ezzel tudatosan előidézi azt, hogy Libanon végleg a szír hódítás áldozatává váljék, az általuk alkalmazott szovjet szabadságon segítségével.

Az még csak megértjük, miért érdeklődik Moszkvát módszereinek terjedése és alkalmazása, de azt már nehéz felfognunk, mi hasznát látja az amerikai kormányzat annak, hogy a szovjet módszerek átcsapjanak erre a köztérre is, ahol pedig Amerika oly sok erőfeszítést tesz annak érdekében, hogy Moszkva befolyását kikapcsolja.

A második világháború után a Nyugat tudatosan beletörődött abba, hogy a szovjet módszerekkel félrevezessék, Izrael azonban nem köteles a Nyugat példáját követni. Ahhoz, hogy Izrael ellenesse a libanoni egyenruhás szír katonaság felvonulását északi határaitra, egyetlen egy indok is elegendő: ez azonnali veszedelmet jelent Izrael biztonságára nézve, míg a szovjet katonák bevonulása a kelet-európai államokba, ezek egyenruhájában, nem veszélyeztette az Egyesült Államok biztonságát — legalább is az amerikaiak így hitték annak idején.

S noha ez az amerikai elmélet azóta tévesnek bizonyult, az Egyesült Államok mégis másodsorban is meg akarja ismételni melléfogását, Izraelnek azonban nem szabad ezt megengednie.

HAIFA DIAMOND CENTRE
 המרכז הדיאמונטי של חיפה

הרצנייה
HERZLIYA

חוף הים
BEACH

MINDENKI HAIFÁRA UTAZIK

AZ

ÉKSZEREK

»NYÁRÉJI ÁLMA«

ÉJSZAKAI ÁRUSÍTÁSI AKCIÓRA
 Minden éjszaka 19.00-tól 22.30-ig
 Megnyitó 78.8.5., szombat este

Briliánsokkal és értékes drágakövekkel — vörös rubinnal a Távolkeletről, tengerkék zafirokkal, braziliai és kolumbiai zöld smaragdokkal — kirakott ékszerek. Aranyláncok, medállák, karkötők, fülbevalók és gyűrűk.

Csodás választék — mindenkinek, minden alkalomra, minden költségvetésnek. Mindezt és még sok egyebet kínálunk eladásra a Haifa Diamond Centre kiállítási termében, kellemes zene hangjainál és teljes légkötéssel.

- Feltétlen megbízhatóság ● 3 éves garancia ● Lehetőség cserére
- vagy a pénz visszaadására 30 napon belül.

Briliánsokkal és értékes drágakövekkel kirakott 2 aranygyűrű kerül kisorsolásra a vevők közt, az akció végén, könyvvizsgáló jelenlétében.

HAIFA DIAMOND CENTRE
 KIRJAI ELIEZER, CAHAL UTCA 10. ● TEL. 537285, HAIFA

Nathan Gilboa, Theo Roller, Raymond Ariel bemutatja:

MONICA
 és
CAROL MARCOVICI
 NAGY EGYÜTTESSEL,
 A RAGYOGÓ ZENÉS
 REVÜBEN

»DI BLINDE
 LIBE«

Péntek, 4.8 — 9.00
 HERZLIA — „Dávid”

Szombat, 5.8 — 7.15, 9.30
 Hétfő, 7.8 — 8.30

Tel-Aviv
 „Ohel-Sém”

Kedd, 8.8. — 8.30
 RECHOVOT — „Bét Haám”

Szerda, 9.8 — 9.00
 BÁT-JAM — „Bát-Jám”

Csütörtök, 10.8 — 8.30
 PETACH-TIKVA — „Héjchál”

Péntek, 11.8 — 9.00
 HAIFA — „Orab”

Ha **SZÉKREKÉPÉSBEN** szenved, a megoldás nemesak hashajtószert! Bekunis tea és a 20 pont rendszer: — a bélműködés normalizálására és a természetes emésztés visszaállítására.

Bekunis
 rendet teremt a belekben!

Hashajtó tea oldódó, vagy levelek, kapszula minden gyógyszer-táblában. Bekunis tea, természetes. P.O.B. 25105, T. A.

NÁÁLÉJ ALEXANDER'S
 EGYES PAROK ÁRUSÍTÁSA
 50% ENGEDMÉNNYEL

T.A., Levanda u. 18.
 16-os autóbusz (Levinskyvel szemben)

Nyitva 8.30 17 óráig

Az egész ország tudja, mi a Hadash titka —

A JÓ KÖNYV
HADASH

Nesz Clona utca 4, Tel Aviv (Járkon szállónál), tel. 59684

NYELVÉBEN ÉL A QUEBECI NEMZET

A zsidóság érdekeit súlyosan sérti az új nyelvi törvény

Írta: FARKAS IMRE (Torontó)

A hírhedt 101-es számú nyelvi törvény rendelkezéseinek végrehajtására a quebeci kormány létrehozta egyedülálló hivatalát, melynek sokatmondó címe: „L'Office de la langue française”. Az új hivatal Montreal szívében, a Place Victoria működik 260 hivatalnokkal, köztük számos nyelvvel. Költségvetése évi 3,8 millió dollár.

A törvény július 3-án lép életbe és hatásköre kiterjed a tartomány nyilvános feliratainak a szövegére, a kereskedelmi hirdetésekre, címkekre, katalógusokra, brosúrákra, röpcédulákra stb. Ezeknek nyelve kizárólag francia lehet. A törvény megszügezt 1000 dolláros bírsággal sújtja. Ezzel a quebeci kormány elindította a besugás és denunciació korszakát. Minden jó francia hazafinak kötelessége a törvény megszügezt a hivatalnak bejelenteni. A hazafiságra való hivatkozás nem új jelenség a politika kellektárában. Nem történék azzal, hogy az országutakon az angol nyelvű feliratoknak franciával való felcserélése közlekedési kószót idéz elő és elrettenti a külföldi, főként az amerikai turistákat. A mostani két nyelvi feliratok használatának végső dátuma: 1981 szeptember 1. Zúrvart terem a törvény a szövetségi kormány tulajdonát képező Dorval és Mirabel repülőterek jövőbeni adminisztrálásával kapcsolatosan is. Ottawa aligha mond le a két nyelvi feliratok használatáról, erre készítik a biztonsági szempontok is. Érdekes, hogy míg a zsidók, irek, skótok és brittek a „etnik” csoportokat megillető kedvezményeket élvezik, a Kanadában született angolokra ez a kedvezmény nem vonatkozik. Ez tínikus francia „kítolás” az angolokkal. De az új törvénynek ennél cifrább tulkapásai is vannak.

Bizarr nyelvi túlzások

A quebecben működő vállalatoknak haladéktalanul francia nevet kell választaniuk. A türelmi idő: 1980 december 31. Az 1977 augusztus 26 után bejegyzett kereskedelmi védjegyek kizárólag francia nyelvűek lehetnek. Az annak ellenére, hogy a védjegyek regisztrálása a szövetségi kormány hatáskörébe tartozik, a nagy amerikai vállalatok védjegyei szintén kizárólag francia nyelvűek lehetnek. Ezek a túlzások alkotmányjogi problémákat vetnek fel. Az a vállalat, amely a tulajdonossal

együtt nem foglalkoztat négy-nél több alkalmazottat, a francia nyelvű felirat mellett, egy idegen nyelvű szöveget is használhat. Az épületen, vagy üzleten kívüli elnevezés azonban kizárólag francia lehet. Még az üzletben lévő üvegek és dobozok címkéinek feliratát is meg kell változtatni. Számos kisebb üzem, üzlet az ötödik alkalmazottat kénytelen lesz elbocsátani. Nem segíthet a tulajdonosnak a hozzátartozója, felesége, gyermeke sem, mert a népi ellenőrök feljelentésétől kell tartani. Hová sülyedt emberi szabadságunk, melyre a multban olyan büszke volt minden kanadai. A nem üzleti jellegű vállalási, ideológiai és humanitárius természetű hirdetések a francián kívül, idegen nyelven is publikálhatók. De itt is vannak megszorítások. Például a United Jewish Appeal Izrael részére folytatott gyűjtő-kampány során csak a humanitárius felhívás lehet más nyelvű. A szervezet támogatására irányuló felhívás kizárólag francia lehet. A törvény kegyesen megengedi polgárainak, hogy a saját házuk táján kifüggeszthessék angol nyelven „a fűre lépni tilos” vagy a ház eladását hirdető táblát, ha a tulajdonos privátim adja el ingatlanát. Ha közvetítőnek adja át, a felirat kizárólag francia nyelvű lehet. A kiárulást vagy eladást hirdető „sale” szó is kikopik a jövőben a köznyelvből, egy a francia „vente” szó váltja fel. Az árúvédjegyek kizárólag francia lehet. Más nyelvű szöveg is feltüntethető, de a hangsúly a francia feliraton van. Tilos angol feliratu cigarettát forgalomba hozni, a megszorítás az USA-ban vásárolt dohánytermékekre nem vonatkozik. Az importált áruk védjegyét nem kell megváltoztatni. Behozott orvosi és tudományos árucikkek csomagolásán, amelyeknek térfogata öt centiméternél kisebb, maradhat az angol felirat, de a csomaghoz csatolni kell a megfelelő francia szöveget is. Ez a „nagyelkültség” más téren is megnyilvánul. A nagy áruházak katalógusa, angol nyelvű katalógussal egészíthető ki. Természetesen az angol nyelvű katalógus nem lehet színesebb, sem nagyobb terjedelmű, mint a francia. Derűre ad okot a bizarr ötlete is, mely a posta után szétküldött angol nyelvű hirdetmények és rülapok terjesztését csak a felek írásos igénylése után engedélyezi. Honnan sejtethetők a polgárok, hogy az áruházak mikor küldik szét nyomtatványaikát? A törvény-

nek vannak más bizarr, mondhatnám kellemes meglepetései is. Az angol nyelvű számlákat nem kell kifizetni. Ez a rendelkezés a jövőben bizonyára számos bírósági keresethez vezet.

Változatlanul vásárolható pizza és fáláfel

A quebeci franciákat a hatalom birtoklása, a kormányzás valóságával megérezte. Politikai kontarkodásuk a tartományt a lejtőre juttatja. Csak a címfestés és mázolás terén van igazi konjunktúra. Ez ma quebecben a legvirágzóbb iparág. Igaz, hogy nyelvben él a quebeci nemzet, de nagy a zúrvart a családi nevek, helységnevek és olyan kifejezéseknek a meghonosítása terén, amelyek angol formájukban vésték a nép köztudatába, vagy egyszerűen nincs megfelelő francia nevéik. Például a „Cooper Garage”, „Garage Cooper”, „re változtatható és a „Sandbury Bakery”, „La Boulangerie de Sandbury” nevet veszi fel. Kétes esetekben a hivatal nyelvészei döntenek. Egyes hozzájárulással megmarad a spagetti, pizza, sisik, kebab, fáláfel és szuvlaki idegen csengésű kifejezések. Az inyc franciák e téren elismerik és értékelik más nemzetek kulináris eredményeit.

A nyelvtisztító művelet kiterjed a gyakran otrombán alkalmazott francia nyelvű feliratokra, cégtáblákra is. A pongyola fogalmazást a hivatal nyelvészei átszövegezik. E téren sok a tennivaló. Franciaországban szintén ádáz csata folyik az angol-szász „nyelvi imperializmus” térhódítása ellen. Az Európai Közöségi tagállamainak nyelve az angol. A nyugat-európai diákok 80 százaléka első idegen nyelvként az angolt választja. A franciák európaiak, tehát rugalmasak, nem szabják meg, milyen nyelven tanuljanak a bevándorlók gyerekei. Főként a fogyasztók érdekeinek védelmét tartják szem előtt, hogy az értelmetlen szövegezzel ne csapják be a vásárlókat. quebeci testvéreiket az idegen nyelv zavarja, idegen (angol) gyűlöletüknek ez egyik gyökere. Tulzásokkal ellenőrizni kívánják azt, hogyan fejezik ki gondolataikat a polgárok. A franciaországi nyelvújító bizottság lázasan kreálja a kommunikáció, a szállítás, a nukleáris energia, az elektronika, egyáltalán a gazdaság és technika új kifejezéseit. A jövőben a franciák a „le hovercraft” helyett az „aeroglis-seur”-rel szelik át a csatornát és a repülőterek adómentes boltját nem „duty free shop”, hanem „boutique française”-nak nevezik. Az angol „knowhow” (hozzérítés, szakértelem) jelentése „savoir faire”-ként ment át a köznyelvből, a „businessman” pedig már korábban is „homme d'affaire” nevet kapta a keresztségben.

A gleichschaltolás politikai következményei

A quebeci kormány nacionalista túlzásainak egyik jellemző megnyilvánulása az a követelés, hogy Ottawa adjon át a tartománynak a birtokában lévő quebeci kulturális tulajdonok kezelésére fordított alapokkal együtt. Ez a tulajdon felőleli a nemzeti parkokat, történelmi emlékműveket, művészi alkotásokat. A federális kormány hatáskörébe tartozó copyright törvényt a saját érdekeinek megfelelően kívánja módosítani. Meg akarja változtatni a szövetségi kormány eddigi politikai és anyagi támogatását a tévé, rádió, könyvtárak, filmgyártás, a múzeumok, közkönyvtárak, a tu-

dományos kutatás, a nevelés és szórakozás, egyzóval a kultúra és tudomány minden területén. Camille Laurin, a kulturális ügyek minisztere, ezt így fogalmazta meg: „Kulturális téren a szövetségi kormánynak nem lehet döntő szerepe, mert maga a nép teremti meg saját kulturáját”. Megállapítása nacionalista szempontból helyes, de az anyagi támogatást Laurin Ottawától várja. A gleichschaltolást nem rajong a többi tartomány. William David, Ontario miniszterelnöke, megvetoja azt a törvényjavaslatot, mely tartományunkban a francia nyelv minimális törvényes elismerését jelentette volna. A kanadaiak Trudeau két nyelvi politikáját is gyanakvással nézték, mert megosztja a kanadai népet. A liberális párt modern gondolkodású, széles látókörű quebeci vezetője, Claude Ryan sem lesz képes a Levesque kormány új nyelvi intézkedéseit visszacsinalni. A kocka el van vetve.

A zsidóság állásfoglalása nem egyértelmű

A quebeci zsidósághoz intézett szűzbeszédében, a zsidó iskolák

anyagi támogatásával kapcsolatosan, Ryan élesen bírálta a quebeci kormány megkülönböztető politikáját. Mint mondta, napjainkban helytelen ösztöztetést keresni az iskolák vallásos jellege és a nyelvi kérdés között. Veszélyesnek tartja a kormány álláspontját, mely a zsidó iskolák támogatását a franciák számától teszi függővé. A katolikus és protestáns iskolákkal szemben ilyen megkülönböztető politikát nem alkalmaztak. Nem lehet zsidó gyerekek angol nyelvű oktatását megakadályozni, ha szüleik nyelve angol. Ez a demokratikus iskolapolitika egyetlen járható útja.

A nyelvi kérdés, a gyerekek iskoláztatása, a quebeci zsidóság problémáinak, bajainak csak egy részét képezi. Több-ről: a Quebecben élő zsidó népcsoport jövőjéről van szó. Szíve mélyen a zsidóság a konföderáció és nem a konfrontáció híve. Még sem mer egységes frontot alkotni a Parti Quebecois-val szemben. Attól tart, hogy Ottawa és Montreal keresztijében a zsidóság elvérezhet. Veszteség már így is jelentékeny. A fiatalok tömegesen elhagyják a tartományt, jóléti intézményeik súlyos anyagi gondokkal küzdenek. Így született meg egy felemás javaslat, mely passzivitásra itéli a Kanadai Zsidó Kongresszust. Az angol-francia vetélkedésben a zsidóság álláspontján nem határozott, mert nehéz időre látni az eljövő esztendő politikai légkörét. A Trudeau és Lévesque közti viszály-

WEISS ÁRJE (TIBOR): SZÉNRAJZ

ban csak találgatásokba bocsátkozhatunk. Ismereteink a népszavazás várható kimeneteléről hiányosak és az át nem gondolt, elhamarkodott állásfoglalás balul ütethet ki és súlyos kölvetkezmenyekkel járhat: a tulajdonos katolikus vallású Quebecben a nemzeti egység-

melletti nyílt kiállás szembeállítani a quebeci francia lakosság egy részét a zsidósággal. Ez az opportunista se hideg, se meleg nézet szomorúan emlékeztet a Zsidó Tanácsok kétkulacos, ingadozó politikájára és vetkezmenyekkel járhat: a tulajdonos katolikus vallású Quebecben a nemzeti egység-

- ZMÁN — amire önnek szüksége van
- ZMÁN — gyógyít minden bajt
- ZMÁN — pénzt jelent
- ZMÁN — az ön javára dolgozik

ZMÁN

SOKÉVES KÖTVÉNY EGYÉNI BALESETBIZTOSÍTÁSRA

Elsők a ZMÁN-ban

Hassneh, a legnagyobb izraeli biztosító társaság, a maga nemében különleges biztosítási tervet ajánl önnek: „ZMÁN” sokéves kötvény egyéni balesetbiztosításra, amely forradalmi újítás az egyéni balesetbiztosítási ágazatban. Újdonság, amelyet a „Hassneh” ajánl először az országban.

ZMÁN gyógyít minden bajt

Mi a sokéves kötvény? Ez balesetbiztosítás, amely vonatkozik halál, állandó, teljes és részbeni rokkantság esetére.

ZMÁN amelyre önnek szüksége van

a forradalmi újítás: A biztosítási kötvény érvénye 65 éves korig szól. A biztosítási díjat a biztosított fizeti egyszeri alkalommal, a kötvény kiállításakor. Ha nem fizettek kártérítést a biztosítás időtartama alatt, visszafizetik a kifizetett biztosítási díjat a biztosítottnak, a költségek levonásával, amikor elérte a 65 éves kort.

ZMÁN pénzt jelent

Ez az egyszeri, előre befizetett összeg sokkal kevesebb, mint az az ár, amely felgyülik a biztosítási díj évenkénti fizetése által.

Például:

40 éves biztosított, aki rendes biztosítási kötvényt vált ki, évente egyéni balesetbiztosításra 100.000 IL összegben, 65 éves korig, az évek folyamán 5.500.— fontra felgyülik biztosítási díjat fizet. A sokéves ZMÁN terv szerint — a biztosított ugyanazért a biztosítási összegért csak 1.218.50 fontot fog fizetni. Így a biztosított leszálított áron kap magas összegű egyéni balesetbiztosítást és lehetőséget a biztosítási díj visszatérítésére.

Kapható a ZMÁN sokéves biztosítási kötvény egy-szegekben is, 200.000.— fontig terjedő biztosítási összegekben. Abban az esetben, ha emelkedik az index, további egységeket lehet vásárolni, amelyről külön közleményt ad ki a „Hassneh”.

A biztosítás ára egységes a különböző foglalkozásúaknak és ajánlják 24 éves kortól 59 éves korig bezárólag.

Íme a biztosítási összegek és a biztosítási díjak listája:

A biztosítás összege (egység)	Egyszeri bizt. díj összesen, előre fizetve	Visszafizetett biztosítási díj 65 éves korban
50.000.— IL	634.50 IL	433.— IL
100.000.— IL	1.218.50 IL	866.— IL
150.000.— IL	1.802.50 IL	1.300.— IL
200.000.— IL	2.388.— IL	1.733.— IL

Nincs ZMÁN-ja?

Válassza a lehetőségeinek és szükségleteinek megfelelő biztosítási összeget és forduljon a lakóhelyéhez legközelebb levő „Hassneh” fiókhoz, vagy a „Hassneh” egyik ügynökéhez és készítsen sokéves egyéni „ZMÁN” balesetbiztosítást.

הסנוה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

Vegyen CSILLÁROKAT a gyárban

— gyári áron

Szalonszillárok, álló-, fali és asztali lámpák nagy kiállításra

Bné Brák, Cáfon ipari negyed, Hájárkon utca 65. III. em., telefon: 79 06 95

40, 42-es autóbuzok. — A kiállítás nyitva: minden szombat este 6-tól 10 óráig, vasárnap, kedden és csütörtökön este 7-ig, minden hétfőn és szerdán délután 4 óráig — Pénteken déli 1 óráig.

Glück az ismert szakember

TAPÉTA, P.V.C. SZAKÜZLETE

RÁMÁT-GÁN KÖZPONTJÁBAN, HÁROE 7.

a postával, Sekemmel szemben * Tel. 720807 Óriási választékban külföldi tapéták, linoleum, modern csillárok, fogasok, telefonpolcok. Nézze meg raktárunkat, vételkényszer nélkül. Vállalunk munkát otthonában, garanciával.

HELSINKI SZELLEME IZRÁELBEN

Hozzászoktunk ahhoz, hogy Izrael legalább egyszer hetenként felhívást intéz a világ lelkiismeretéhez, bár ugyanakkor kétségbevonja annak létezését. Néhány nap előtt Menáchem Begin miniszterelnök a libanoni keresztények nevében fordult a világhoz, mert névben veszélye fenyegeti őket — de ugyanakkor megemlítette, hogy ugyanezen civilizált világ egyetlen újját sem mozdította, amikor Hitler hóhérai az európai zsidóságot irtották. Mintha megjósolná, hogy a maroniták segélykialtásának sem lesz fogantatja.

Megkísérüljek, hogy az üldözött zsvozet zsidó testvérek érdekében felrúzzuk a világ lelkiismeretét és rávegyük az orosz impérium által lábál tiport emberi jogok védelmére. Pedig kétségeink vannak ilyen lelkiismeret létezésé felől — és elfelejtünk körülölnézni a kortánkon, hogy tulajdonképpen hogyan állunk az izraeli mindemokráciában az emberi alapjogokkal? Hol van nálunk Helsinkii szelleme?

El kell ismerni, teljes a szólásszabadság, a cenzúra is kevés csorbát ejt a sajtószabadságon. Sőt a tömegközlelési eszközök néha túlzásba viszik a szabad kritika és az ellentmondás jogát.

A televízió vezetősége ugyan felfüggesztette David Weisert, az Uri Davies nevű közúndort megszólaltató interjú szerzőjét, amely ellen Rappoport Ottó jogi felháborodással kelt ki. Nálunk is megvan az az emberi jog, hogy a bíróság előtt (látható lelkesedéssel) képviselje az arab terrorista gyilkosokat. De kikéssz túlzottan tartom, hogy izraeli utlevéllel külföldre utazhat, ahol nemcsak az arab terroristákkal cimborál, hanem rádióban, tévében, sajtóban aláváló hazugságokat terjeszt Izraelről és az arab kisebbség elnyomásáról.

A HIÁNYZÓ ÖT SZÁZALEK
De nem ő az egyetlen, aki ferde nézeti érdekében eltorzítja a tényeket. Néhány nap előtt a tévé hírmagazinjában statisztikai adatokkal pékelt beszámolót kaptunk arról, milyen hátrányos a szegény arabok helyzete, mi mindenük nincs. Egy kirívó számadat megragadta figyelmemet. Az, hogy az arab házak öt (5) százalékába még nem vezették be a villanyáramot.

Nem arról beszélt büszkén az izraeli tévé munkatársa, hogy az arab falvakban, ahol két évtized előtt még csak a petróleumlámpát ismerték, már a házak 95 (kilencvenöt) százalékában bevezették a villanyáramot. Nem, ő azt neheztelte, hogy öt százalék még nem élvezzi a villanyt!

A NÖK EGYENJOGUSÁGA
A szólásszabadság jogával való ilyen bárgyu visszaélést azonban, semmi esetre sem szabad ürügyként felhasználni a tévé igen hasznos bíráló szerepének megnyirbálására. Nem kívánjuk, hogy munkatársai rózsaszínű szemüveget viseljenek, de feketét sem!

A demokratikus szólásszabadság ezen kinövéséi azonban nem bizonyítják, hogy minden rendjén van. Hogyan állunk — például — a Helsinkiben megszövegezett emberi jogok azon szakaszával, amely tiltja a megkülönböztetést nemzetiség, faj, vallás, vagy nem alapján. Ora Námír és Sulámit Aloni képviselő, az izraeli nők

egyenjóságáról készült tanulmány alapján nagyon sok bizonyítékkal rendelkezik, hogy a nők helyzete Izraelben messze elmarad számos nyugati ország mögött. Diszkrimináció a családvallási szabályok szigorú betartásával érdemelheti ki Izrael népe. Ebből a szempontból tehát a lányok visszaterelése a tűzhely mögé és eltávolításuk a hadseregéből, ahol férfikkal találkoznak, pozitív hozzájárulás Izrael biztonságához.

Az, hogy Izrael népének túlnyomó többsége nem ért egyet ezzel a felfogással, nem befolyásolja a bölcs rabbiakat. A demokrácia szabályai nem tartoznak az Agudát Jiszráel vezetői közé, sem a nők egyenjogúsága...

KOPTOK IGEN, ZSIDOK NEM!
Ha Jeruzsálemből van szó, az izraeli tájékozottak büszkén hivatkoznak arra, hogy csak izraeli uralom alatt uralkodik Jeruzsálemben teljes vallási szabadság. Minden egyház élvezi vallása gyakorlatának teljes szabadságát, így a muzulmánok és a görögkatolikusok, a katolikusok és görögkatolikusok, az ortomény egyház hívei, az evangélikusok, luteránusok, anglikánusok és még a koptok is. Valamennyien egyenlő elbánásban részesülnek.

Ez a szintista igazság. Csak hogy van egy kivétel, amelyet nem említenek: zsidók. Rájuk nem vonatkozik a vallási szabadság, sem a vallási megkülönböztetés tilalma, bár mindkettő szerves részét képezi a lelkiismereti szabadság alapvető jogának.

Az amerikai zsidóság kétharmada, más galuti országok zsidóságának ugyancsak jelentős százaléka tartozik az ugynevezett konzervatív és progresszív

hitközségek keretébe. A konzervatívok leginkább az európai hitközségekhez hasonlíthatók, míg a progresszívek a reformmozgalom keretébe tartoznak. Izraelben azonban az ortodox rabbinátusok monopóliumot élveznek, amelyet annakidején Ben-Gurion és Majmon (Fischmann) rabbi megállapodása alapozott meg. Most a Begin-kormány és az Agudát Jiszráel koalíciós egyezménye megerősítette és fokozta ezt az egyed-jogot.

A zsidó konzervatív és reform-hitközségek Izraelben nem élveznek egyenjogúságot, nem kapnak állami támogatást, rabbi-juk nem végezhetnek hivatalos funkciókat, zaklatásoknak vannak kitéve. Izraelben sokkal könnyebb mohamedán mecsetet létesíteni, mint reformizmus-ot.

Begin miniszterelnök barátja-

nak, Alexander Schindler rabbinak, aki a múlt hónapig az amerikai zsidó szervezetek elnöki tanácsának elnöke volt és ma is a reform-hitközségek szövetségének elnöke, legutóbb ismét alkalmá volt panaszkodni.

KÁHÁNE RABBI MANÓVERE
Kálmán Káháné rabbi, a Poálé Agudát Jiszráel egyetlen parlamenti képviselője, kétes erkölcsű parlamenti manóverrel akarja legalizálni a nem-ortodox zsidóság jogfosztását. Sikertült egy Kneszet-szobában elbujtatott 15 képviselőtársa segítségével, akik szavazáskor váratlanul megjelentek a Kneszet majdnem üres üléstermében, első olvasásban jóváhagyatni törvényjavaslatát. A Káháné-módosítás szerint a hazatérési törvényben csakis a háláchá szerinti áttért személyek, vagy ily áttért anyák gyermekei élvezhetik a minden alijázó zsidót megillető jogokat.

Hosszu évek óta folyik a vita a „ki a zsidó“ kényes kérdé-

séről, és eddig minden kormány kibújt azon követelés teljesítése alól, hogy itt is biztisítását az ortodox rabbi teljes monopóliumát és megfoszták jogaitól az áttért, aki konzervatív, vagy reform-rabbi jóváhagyásával mert csatlakozni a zsidósághoz.

Ebben a vitában is mellébeszélnek. Nem a háláchá, a szokásjog, vagy szóbeli hagyomány betartásáról van szó, hanem az egyedjogról. Azt állítják a szélsőséges ortodox körök közleményei, hogy az általuk nem-háláchikusnak nevezett áttérés elismerése „kettészakítja a népet“. Ezzel szemben a tények azt mutatják, hogy valóban az ortodox monopólium osztja ketté a zsidó népet teljes vallási jogu és vallási jogtalanságra degradált táborokra.

Eddig nem említettük a nem vallásos, világi felfogású izraeliek igen jelentős táborát, amely alighanem a lakosság többségét képezi. Ki biztosítja számukra a lelkiismereti szab-

adságot? Hol hatósági rendeletekkel, hol útlegek és kódolások által kényszerítik őket felfogásukat ellenkező vallási előírások betartására. Kötelesek kóser húst enni azok is, akiknél ez elvi ellenkezést vált ki, nem nem juthatnak el a tengerpart-ra szombaton, ha nem elég gazdagok, hogy saját autót tartassanak, nem házasodhatnak és nem válhatnak az ortodox rabbinátus igénybevételével, külön és gyermekeiket még a katonai szolgálatból is kizárják, ha zsidóságot nem elismerten ortodox-kóser (ez történt Dávid Ben-Gurion unokájával).

Csupán néhány rövid példa arról, hogy nincs mit dicsekednünk néhány nagyon fontos emberi jog terén. Még messze vagyunk a megtérés és megférésszellemtől, amelyet másoktól oly fennhangon követelünk. Mielőtt a világ lelkiismeretére anélkülünk, vegyük alapvizsgálat alá saját lelkiismeretünket. Hol marad nálunk Helsinkii szellem?

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

Irta: ARAD GIDEON

ládi jogban (amelyet ortodox rabbi kezelnek), megkülönböztetés a foglalkoztatásban és a munkabéren — hogy csak néhány példát említsünk. Most kerül sorra a szociális indoklású művi elvetelés jogának megszüntetése.

De a női egyenjogúság legkirívóbb megsértése az utóbbi időben a lányok katonai szolgálatairól szóló törvény módosítása volt.

A NAGY MELLÉBSZÉLÉS
Érdekes, hogy az ekörül lefolyt hosszas nyilvános vitákban és a Kneszet heves szócsatáiban mindenki mellébeszél, senki sem mondta ki a teljes igazságot. Állandóan a vallásos lányok felmentéséről és a polári kötelességek alóli kibuvásról volt szó. Az Agudát Jiszráel azonban nem a vallásos lányok felmentéséért küzd, hanem a lányok katonai szolgálatainak teljes megszüntetéséért! A felmentés megkönnyítése csak az első lépés és minél több nem-vallásos lány használja ki az alkalmat a kibuvásra, annál jobb, annál közelebb jutott az Aguda célkitűzéséhez.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy az Agudát „Tóra Nagyjainak Tanácsa“ iránvija. A bölcs rabbi meggyőződése szerint pedig Izrael nem a hadsereg védi meg, hanem a Mindenható kegyelme és az csak vallásos életmóddal, a

NYARALÁS ÉS ÖRÖKKÉVALÓSÁG

Irta: GABRIEL LAUB

A fényképezés úgy hozzátartozik a vakációhoz, mint a chamszin az izraeli nyárhoz. Aki egy üdülőhelyen fényképezőgéppel megy le a halba, kiteszi magát annak, hogy italt rendelnek nála, mert azt hiszik, hogy a szálloda személyzetéhez tartozik.

A fényképezés elterjedése ugyanis a halhatatlanságot demokratizálta. Mert ugyan hány ember számíthat arra, hogy nevét egy szobor, egy utca, egy nagy mű örökíti majd meg? Egy felvételt mindenki megcsinálhat, s a felvételt megmarad. Derekből halhatatlanság egyszerű halandók számára.

De hogyan mutatkozik az ember az utókor előtt. Természetesen a legjobb oldaláról. Napsütésben, derűben. S mikor a leg több a napfény és a derű? Természetesen akkor, amikor szabadságra megyünk. Ez az! Szabadságon az ember „valakinek“ érzi magát, a fényképezés ezt kell lerögzítenie.

Az üdülőhelyek remek kulisszákkal szolgálnak ehhez: két tengerrel, szürke sziklakkal, zöld hegycsúcsokkal, gyönyörű épületekkel és műemkekkel. Ezek evben fényképező szenvedélyünket is megengetik, a szerénység látszatával enyhítik — az ember úgy tesz, mintha a táj, vagy az épület kedvéért fotózna. Ez persze nem igaz, mert ha valóban szerények lennénk, hamar belátnánk, hogy szerénységünk nem mindig

szépti az elragadó tájat. Elismerem, ezt nehéz belátni. Magunk számára mindig elég szépek vagyunk, s ez rendjén is van. Végülis mi vagyunk a legszebbek azok között, akik bármikor rendelkezésünkre állanak.

A szép motívumok a legüvegletlenebb fotós számára is lehetővé teszik némi szépség megrögzítését, így aztán mi, akik a felvétel egy részét képezzük, magunk is műalkotás összetevőjévé válunk. Hát nem csábító? A művészet nagy hozzáértéssel hazudik helyettünk, nekünk magunknak nem kell hazudnunk.

Ha valóban annyira ragaszkodnánk az igazsághoz, ahogyan állítani szoktuk, akkor az irószal mellett fényképezetnénk le magunkat, amikor a főnök épp harmadszor küldi vissza javításra a munkánkat, vagy otthon, reggel, amikor furdószoba és konyha között veszetten rohagyalunk, mert későn csengett a vekker. Esetleg családi viszály közben, vagy porsziváznál, talán az áruházban, ahol dühösen állunk a pénztár előtt kigyózó sorban. De hát olyankor ki az ördög akar-ná, hogy megörökítsék?

Hiszen épp azért töltjük másutt a szabadságunkat, mert ott nincs ilyesmi. Nem, ennek a viszonylagos szabadságnak oly kirta percében, amikor más emberek vagyunk, akkor fényképezünk, hogy magunkat is, másokat is erre emlékeztessen a kép.

Az, hogy fényképezés közben nem a tájról van szó, az világos, hiszen mindenütt kanhatnánk kész felvételeket, amelyek olcsóbbak a magunk-készítetteknek, művészibbek, tökéletesebbek is. De hát ezek gyeve pótlékok csupán, minélkülnk halott lenne a táj. Különben is azt a tájat akarjuk, amit mi magunk látunk, nem pedig, amit az idegen szem. Rólunk van tehát mindig szó, esetleg fitkos művészi hallamainkról is. Egyébként nem lennénk kénytelenek állandóan magunkkal hurcolni a gépet, s vívizni, hogy el ne lopják. Ha megelégednénk a kész levelezőlapokkal, akkor igazán lemondhatnánk a gépről.

Lehet, hogy emberek nélkül szebbek lennénk a tájak, egyes embergyűlölő filozófusok határozottan ezt állítják. A műalkotások is. De hát kinek teremtdött a táj? Kinek alkot-ták a műremekeket? Nem az emberiségnek? „En és a Vezuv“. — En és az Eiffel-torony“. Ez igen! Enélkül az egész-nem lenne semmi értelme.

A fotók, persze, nemcsak minket örökítenek meg, hanem magát a szabadságot is. Már mint a mi szabadságunkat. Vég-eredményben csak nem csodáltathatjuk meg barátainkkal a hotelszámlákat, még akkor is, ha ez esetleg jobban érdekelné őket, mint műremekeink, amelyek egyikén ott törpítünk mi, s ott óriászkodik az Akropolis. Ezért a felvételért célpeltük neünkét végig : z egész Akropolison a rekkenő hőségben, miközben ő szegény, egy árvas kis kávéházi teraszon szeretett volna kávézni, vagy ügyes kis ruhákat bámult volna meg a kirakatokban. Hiába, az utról dokumentumoknak kell maradniuk, s nemcsak a jóbarátok miatt.

Hisz oly sokba került az az ut! De akkor tartson is soká, ne csak addig a pár hétig! Hosszu téli estéken végigné-zük a diákat, el-elveszezsünk azon, hol lettek felvéve, s olyankor aztán alatosan kiélvezzük a szépséges tájakat, melyek mellett ugyszólván elrohantunk, épp csak annyi időre torpantunk meg, amíg ezt a felvételt elkészítettük.

AZ IZRÁELI FESZTIVAL

A.C. PROPES ALAPITÁSA

A FESZTIVAL E HETI RENDEZVÉNYEI:

SZOMBAT KIMENETELEKOR, AUGUSZTUS 5-ÉN

A PÁRIZS ZENEKAR
Vezényel: Dániel Barenbojm
Ravel és Berlioz műveiből
Binjáné Háumá, Jeruzsálem

A BUZÁR-HÁRMAS
Haydn, Schubert és Ben-Chájim művei
Mann Auditorium, Tel-Aviv

JOSZÉF BULOFF — felolvasás (jiddis)
Giora Feldman — klarinét
Tel-Aviv Múzeum

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 6-ÁN
VIRTUOSI DI ROMA
Vezényel: Renato Fazano
Vivaldi műveiből
Mann Auditorium, Tel-Aviv

A BUZÁR-HÁRMAS
(Ugyanaz, mint szombaton)
Jeruzsálem Színház

A NEW ENGLAND KONZERVATÓRIUM ÉNEKKARA
Vezényel: Lorne Kuk de Varon
Wise-Auditorium, Háber Egyetem, Jeruzsálem

HÉTFŐN, AUGUSZTUS 7-ÉN
VIRTUOSI DI ROMA
Vezényel: Renato Fazano
A Rubin Zeneakadémia szólistáival és énekkarával
Vivaldi „A győztes Judit“ című oratóriuma
Auditorium, Haifa

A BUZÁR-HÁRMAS
(Ugyanaz, mint szombaton)
Weizmann Intézet, Rechovot

A JUVÁL-HÁRMAS
Pártos, Schlitzer és Schubert műveiből
Tel-Aviv Múzeum

AZ INBÁL TÁNCEGYÜTTES
Vendég táncművésznő: Margalit Ovád
Koreográfia: Szará Lévi-Tánáj és Osrá Elkájám-Ronén
Jeruzsálem Színház

SPANYOL ROMÁNC
Rendezte: Jehoram Gaón
Zenei vezetés: Simon Kohén
Mann Auditorium, Tel-Aviv

KEDDEN, AUGUSZTUS 8-ÁN
VIRTUOSI DI ROMA
Vezényel: Renato Fazano
(Ugyanaz a műsor, mint hétfőn)
Binjáné Háumá, Jeruzsálem

A NEW ENGLAND KONZERVATÓRIUM KÓRUSA
Vezényel: Lorna Kuk-Devaron
Tel-Aviv Múzeum

AZ INBÁL TÁNCEGYÜTTES
(Ugyanaz a műsor, mint hétfőn)
Városi Színház, Haifa

JOSZÉF BULOFF — felolvasás (jiddisül)
Giora Feldman — klarinét
Auditorium, Haifa
SZERDÁN, AUGUSZTUS 9-ÉN

VIRTUOSI DI ROMA
(Ugyanaz a műsor, mint vasárnap)
Jeruzsálem Színház

JOSZÉF KLICHSTEIN — zongora
Schubert műveiből
Tel-Aviv Múzeum

CSÜTÖRTÖKÖN, AUGUSZTUS 10-ÉN
VIRTUOSI DI ROMA
(Ugyanaz a műsor, mint hétfőn)
Mann Auditorium, Tel-Aviv

JOSZÉF KLICHSTEIN — zongora
(Ugyanaz a műsor, mint szerdán)
Jeruzsálem Színház

SZÓLÓ — „Hurok“ (szóló-est)
Koreográfia és tánc: Riná Schönfeld
Auditorium, Haifa

IZRÁELI FILMEK MARATONJA
11.30 — 23.30
Tel-Aviv Múzeum

Az előadások 20.30 órakor kezdődnek, ha nincs másképp feltüntetve. ★ Jegyek a jegyirodáknban és az előadások előtt a pénztáraknál. ★ Szervezett jegyárúsítás: Árúsítási osztály, Ben Jehuda 17, Tel-Aviv, telefon: 03—56.048.

פתיחה לקיר

SZŐNYEGRÁKTÁR

Mindazon vevőinknek, akikkel nem tudtunk foglal-kozni előző árúsításunkor, a nagy forgalom miatt,

MÉG 4 ÓRA

1978.8.5., szombat este 19—23-ig
Kárméklákir szőnyegek 20% engedménnyel
Maradékok engedménnyel 50%-ig
Nincs parkolási probléma

JABOTINSKY 112., Kirját Árje, P.T.
(P.T.—T.A. országút. Ec Házajit útkeresztződés)

Szőnyegtisztítás a vevő lakásán: 891358

EL ÁRIS

A »Pálmásátrak« városa

Írta: FUCHS AVRAM

Szürkés-barna vályogból épített „lapos”, unalmas és poros sivatagi város El-Áris, amelyet általában a Szináj-félsziget „fővárosának” neveznek. Az utcái egyenesek és tiszták, de — csak 1967 óta. Az „izraeli uralom” ideje alatt ugyanis épült néhány 1-2 emeletes ház, amely félelmetesen emlékeztet az izraeli típus-lakásokra.

Itt El-Árisban ez is jelentős változást jelelt. A napszáta lapos háztetők közül csak néhány mecsét minarettje emelkedik figyelmeztető ujjként a magasba, közöttük annak a kék mecseteknek a karcsú tornya, amelyet már az izraeli uralom alatt építettek.

El-Áris neve az utóbbi időben többször is napirendre került, mégpedig az izraeli—egyiptomi béketárgyalásokkal kapcsolatban. Szádát arra kért bennünket, hogy „békésgesztusként” adjuk át Egyiptomnak El-Árist. Néhány beltű tárgyalásai során is felmerült a javaslat, hogy helyes volna eleget tenni az egyiptomi elnök kérésének, annál is inkább, mert a korábbi izraeli békejavaslat szerint Szináj felosztása esetén északra El-Áris, délen pedig Rász Múchámád között húznák meg a határvonalat. Ebben az esetben Szádát „gesztus”-kérés nem áll el-elentében a részletekben végrehajtott, Szináj-ra vonatkozó tervekkel.

Északról jövet, az Ávsáalom uteresztözésnél nyugatra fordulunk és a műter két oldalán elterülő új zsidó települések sora között folytatjuk utunkat a Ráfiáchtól 47 kilométerre fekvő El-Áris irányába. Balról Szádát, Ugdá, Nir Ávrahám és a Ráfiách térségének többi virágzó szövetkezeti falva terül el a sárga futóhomok között. Jobbra viszont Szukot (Szufá) és Cholit kibucok mögött Jámit házai lapulnak a homok és a tengerpart közé szorítva, a tikkasztó nyári hőségben.

A futóhomok mindent eltakar

Elhajjuk Diklá és Chárvá (Társzág) szövetkezeti falvakat és utána a sárga, pokoli hőséget lehelő homok-buckák között folytatjuk utunkat. Néhány kilométer után a Dzirádi-szorosban vagyunk, ahol először 1956-ban, a Szináj-hadjárati idején, majd 1967-ben, a hatnapos háború során véres és elkeseredett tankcsaták zajlottak le a megerősített állásokban védekező egyiptomiak és a feltartóztatlanul előretörő izraeli páncélosok között. Most csend ül meg a vidék és egy játékos szello megkavarja a port, a már betemetett futóhomok roszdásodó támfalai és az elszórtan heverő nap- és rozsdáztott romcsok fölött. A futóhomok idővel teljesen elnyeli, betakarja a véres és értelmetlen háború minden jelét.

Náchál Szináj után a pálmaligeteket végeláthatatlan sora tűnik fel az országot és a tengerpart között. Ezen a helyen, vagyis a Szináj-félsziget északi részén, van a tengerpart. Csodálatosan szép, tiszta tengerpartja van El-Árisnak, amelyet 60-70 ezer pálmafa vesz körül. Minden egyes fának megvan a gazdája és a város sok ezer történetében még soha nem fordult elő, hogy valaki a más datolyáit szüretelte volna le.

A katonai kormányzó kajtanái

Egyes helyeken még látható a Kantarában és onnan a Szuazi-csatornán át Egyiptom északi városába vezető, egykor lüktető forgalmú vasútvonal maradványai. El-Áris rendező-pályaudvarának környékén is megtaláljuk még a háború nyomait. Emlékszünk a hatnapos háborút követő hetekre, amikor az Észak-Szinájban összehadított hadiszármányt az el-árisi pályaudvaron bevagonirozva szállították el. A közelben lévő térségben áll a hatalmas obeliszk, amelyet még Abdül Nászser építtet a Szináj-hadjárásban elszenvedett „győzelme” (!) emlékére. Nem Szádát volt tehát az első, aki a jom-kipurai háborúban elcsenvedett vereségéből „győzelmet” kovácsolt, mert elődje Nászser jó példával járt elől.

El-Árisnak 50 ezer lakosa van, túlnyomó többségük mohamedán, közöttük mintegy 100 keresztény-arab család, aki a város egyetlen kápolnájában imádkozik. El-Árisban 15 iskolában tanulnak a városka és a környéken tanyázó beduin-törzsek gyerekei. Most az izraeli nebulókhoz hasonlóan nyári vakációjukat töltik, a katonai kormányzó-ság által felállított kajtanakban.

Még nem felejtettük el, hogy amikor 1967 nyarán itt jártunk, az éhes és mosdatlan gyerekek raja vett körül bennünket és nem pénz, hanem élelmiszert, elsősorban

kenyeret koldult. „Lechem” volt az első héber szó, amit megtanultak.

Az azonosulás problémája

El-Áris lakosainak többsége elvárosiasodott beduinból áll. Az utóbbi években nagyszámúban csatlakoztak hozzájuk a Gázai-sávból ideköltözött palesztinai menekültek. Ennek ellenére El-Áris megőrizte előző, semmitmondó jellegét. A beduinok közönyét és a mindenkori gazdanéppel szembeni magatartását. Ez rányomta a bélyegét El-Áris lakosainak az izraeli—egyiptomi konfliktusokhoz és a békehez való hozzáállására is.

Nem tartják magukat egyiptomiaknak, még kevésbé izraelieknek és semmiesetre sem palesztinaiaknak. Filozófiájuk az volt, hogy minden rezsim alatt békében és a lehető legjobbban éljenek. Soha nem politizáltak, mindig engedelmességek a soros kormányzat képviselőinek és bizonyára ez az oka annak, hogy El-Árisban soha nem volt jelentősebb „palesztinai szervezkedés”, alig volt terror-cselekmény és a Gázai-sávhoz viszonyítva a biztonsági közegeknek csak elvétve volt dolguk az elmúlt 11 év alatt.

A keleti piac

A legtöbb üzlet redőnye zárva van ilyenkor a déli órákban, bizonyára a tikkasztó hőség és a perzselő sivatagi szél miatt. Csak azok az üzletek vannak nyitva, ahol italokat árúsítanak. Járókelőt alig látni az utcákon, pedig az egyiptomi uralom idején turisztikai és nyaraló központ volt El-Áris, kitűnő, száraz levegője, pompás pálmaligetei és a tiszta homokkal szegélyezett türkiz színű tengerszél. A hatnapos háború után elmaradtak a tengerparti Kaszinó szülfosig megtöltött egyiptomi turisták, akiknek helyébe nem jöttek izraeli kirándulók, vagy látogatók.

A hét végén, vasárnap azonban életre kel El-Áris. A környék minden részéről gyalogszerrrel, tevé, vagy számárháton, sőt az utóbbi években autóval is jönnek ide árusok, bevásárlók. Minden kapható a piacon, a primitív eszközökkel termelt zöldségféléktől kezdve, a birkan és a lábásjószágokon keresztül az „uraságoktól levett” holmikig. Látnunk itt dohány- és cigaretta-árust is, aki zsákból méri a porrártort beduin-dohányt és a saját készítésű „csavart”, girbe-görbe, nyeszelt cigarettákat. A piacon és a környező üzletekben sok az izraeli és a külföldi — főleg az arab országokból — származó áru.

A „levágot orruak városa”

Az arab hagyományok szerint El-Árist Noé alapította az özvívz után, s Chám és Jefet nevű fiai között osztotta fel. Amikor Jákob ősapánk az éhínség elől Egyiptomba „jerdázott”, El-Árisnál megállt és pálmagazdálkodó sátrát építt. Innen a helység arab neve: El-Áris, vagyis Pálmásat.

Az ősi térképek szerint El-Áris görög neve Rinocorura, vagyis „a levágot orruak városa” volt, bizonyára azért, mert Egyiptom több ezer évvel ezelőtti uralkodóinak egyike a tolvajok orrát levágta (ismertetőjelként) és El-Árisba száműzte őket.

El-Áris, amely véredeknek áll fontos formái és kereskedelmi göpont volt, topográfiai helyzeténél fogva számos ütközet színhelye volt a történelem során. Vannak, akik a Bibliában említett Szukottal azonosítják. Alexander Jánáj chámoneus király 2200 évvel ezelőtt elfoglalta és Hordusz (Herodes) El-Árison át szökött Antonius római császár elől. A Második Szentély idején az Egyiptom felé vonuló Navatus karavánok állomása volt, később a keresztes lovagok is elfoglalták és Laris néven erődöt építettek. Itt halt meg 1118-ban I. Baldwin az első keresztes király.

Herzl „El Áris terve”

Feljegyzésekből tudjuk, hogy a középkorban népes zsidó hitközség volt El-Árisban, ahol a 18. század elején is laktak zsidók. Napóleon 1799-ben foglalta el, az angolok pedig 1917-ben. Kétszer, 1956-ban és 1967-ben, az izraeli hadsereg kezére került.

A cionizmus és a zsidó telepítési mozgalom történelmében is fontos szerepe van El-Árisnak. Dr. Herzl Tivadar 1903-ban járt itt és az angol kormányval intenzív tárgyalásokat folytatott zsidó „kolónia” létesítéséről, a francia ICA-társaság — az angol Rothschild lord segítségével. A cionista küldöttség tagjai úgy találták, hogy a környék nagyszerűen megfelel mezőgazdasági települések céljára „ha csövön át idevezetik a Nilus vizét”. Lord Krummer angol főkörmányzó azonban megbuktatta Herzl tervét.

AKIK NEM TANULTAK ÉS NEM FELEJTETTEK

Írta: SAUL YAARI

A múlt év novemberében új csillag tűnt fel a zsidó nép viharos egén — Szádát elnök, ki-nézése után itélve az egyiptomi fáraók (vagy csak szolgálók) utóda. Megjelent Izraelben, és miután országba többször érkezett a Védérő öklét, igyekezett a leereszkedő győztest megajánlani, aki itt helyben barátságos hangon ajánlja fel mindazokat a feltételeket, melyeknek alapján a nála lényegesen megbízhatóbb Nászser elnök is hajlandó volt Sarét ideiglenes miniszter-elnökkel tárgyalni — még a vereség előtt. Igaz, volt egy kis különbség, ebben a percben Szádát a „zöld vonalra” való visszavonulást követeli, miután pedig akkor ugvis a „zöld vonal” volt a határ, Nászser elnök a felosztási határokat emlegette, melyeket 1948-ban, az akkor velünk rokonszenvező (vagy helyesebben, az izraeli kártyára játszó) oroszok azzal a céllal húztak meg, hogy a zsidó állam ne legyen kénes megvédni magát, az arab állam pedig gazdaságilag ne tudjon fejlődni. A leglényegesebb és számunkra legelfogadhatatlanabb és legveszélyesebb követelés azonban azonos volt akkor is, most is, és pedig a palesztinai név kérdése (vagy jogos követelésének, a megfogalmazás változik) az ENSZ határozatainak szellemében való megoldása. Csodálatosképpen azok, akik követelik Izrael engedékenységét, még sohasem ferasztották magukat azzal, hogy ezt a követelést megmagyarázzák. Nem akarják, hogy a lakosság tudja: mit ők azon vitaköznek, hol kell engedni azért, hogy Izraelben ne legyen veszélyesen nagy arab kisebbség, egy szót sem szólnak arról a követelésről, melyet nemcsak Arafát és támogatóit, nemcsak Szádát emelnek ki lépten-nyomon, hanem a Peresz által dicsőített „nagy barátaink” Brandt (aki elsőnek tért le a nem-szociáldemokrata Adenauer Izrael-barát vonaláról) és Kreisky is (utóbbi másfél évvel ezelőtt még Golda és elvtársai nem a leghizelgőbb szavakkal illette), sőt a nyugati világ egyéb tényezői is, akik így akarják az izraeli kérdés „végső megoldását” elérni. Mit jelent ez a szerény és eléggé ki nem emelt arab, kommunista és ma már szociáldemokrata követelés? Nem mást, minthogy azok az arabok, akik 30 éve testvéreik földjén táborokban élnek, térjenek „haza” (legalább 70 százaléuk a táborokban született) Jaffára körülbelül 60—70 ezer. Haifára elmen ahhoz, hogy a város zsidó jellege megmaradjon. Béer Sevára (szerencsére annak az egész lakossága 1948-ban 6000 fő volt), Cfatára, Tverrára, Ramlára és Luddra körülbelül 30 ezer plusz a leszármazottak stb. 1948-ban az arab vezetők és angol támogatóik nevezésére körülbelül negyvenháromezer megölt hagyta el az országot. Ezek azóta alaposan megszaporodtak és „testvéreik” táborokban tartották őket, hogy bármelyik percben fel lehessen használni ezt a minden megélhetési forrástól elzárt tömeget (holott a legtöbb arab állam munka-erőhiányban szenved). A szovjet ENSZ delegáció 1950—51-ben ezt az igazságot nem egyszer kis is mondta. Hozzátehetjük még azt is, hogy ez a tömeg tulajdonképpen csak részben palesztinai, nagyrésztük az angolok hozták Irákból, Fennsíkából és még Szíriából is, szóval bárholonnan, ahonnan csak lehetett, hogy a zsidó telepítést megakadályozzák. Az ASAF és az arab államok által jóváhagyott Palesztin Szabályzat (alkotmány) gondosan kimondja, hogy a leendő „Világi Demokratikus Palesztin Állam” területén megmaradhatnak azok a zsidók, akiknek 1918 előtt is már itt éltek és bármelyik arab, il-

letve olyan mohamedán vagy keresztény egyén, aki arab apától származik (ez utóbbi meghatározást nemcsak a haladó világ, hanem még az izraeli „haladó” körök is elfelejtették fájvédőnek nyilvánítani, hiába, mi nem keressük mások szemében a gerendát, a fontos, hogy a sajátunkban találjunk egy kis szálkát). Tehát, nem arról van szó, hogy bekebelezzünk egy nagy arab kisebbséget, hanem arról, hogy a régi határok közé fogadjunk vissza egy nagy és ellenségesnek nevelt, nyomorgó tömeget, melynek túlnyomó többsége idegen az országtól, és mely, ha választásra kerül sor, hogy visszatérjen, vagy kártérítést kapjon-e, világos, hogy a visszatérést fogja választani, nem azért, mert érzelmeik fizik őket az országhoz, hanem azért, mert az ASAF parancsának nem fognak merni ellenszegülni.

Sajnos, megvan az a jó zsidó szokásunk, hogy a másik felet soha nem az őszintén bevallott célján, vagy tettein keresztül ítéljük meg, hanem a saját, nem mindig elfogadható logika alapján. Így azt igyekeznek elhitetni a néppel, hogy ha a palesztinek (a marxista terminológia szerint, melyet a mi haladóink már elfelejtett — Palesztinában élő arabok) kapnak egy körülbelül 5000 négyzetkilométernyi államot, akkor ott kialakíthatják saját azonos-ságukat (?) és még lesznek elégedve. Sajnos, nincs olyan arab vezető, aki elfogadná Áchád Háám, Weizmann, Bialik, Goldmann stb. elveit, a melyek nekünk hatmillió áldozatunkba került; ők normálisan gondolkodnak, mint a világ valamennyi népe, ők nem kulturközpontot akarnak, hanem földet. Igaz, hogy a mieink mindjárt ott vannak a jótanács-csal, az utó nekik Jordánia és a visszaadandó területek, melyek lakossága palesztinai arab (a jordániai beduinok egy elenyésző kisebbség, akik csak életmódjukban különböznek a többiekől) és a civilizáció lassan, vagy talán nem is olyan lassan fel fogja számolni kéréteiket), ami igaz is, még Arafát sem tagadja; csakhogy ő nem ismeri el azt a határt, mely az ország egy részét a zsidóknak adja át. Tehát följegyez-ve, hogy Arafát fenti nyilatkozataiban a Mapam ideológiai folyóiratában a „Básár”-ban jelent meg, a jobboldalnak igazán nem mondható, viszont jó és őszinte szakember Aharon Kohen tollából, de a Mapam vezetői és tömegei nem vettek tudomást róla. Különben sem vall a hazavágyóvóvó izraeli politika bölcsességére, hogy Husz-szeinhől notenciális és megbízható partner csináltak, hiszen nyilvánvaló, hogy egy félfendá-lis korrupt rendszer képviselője, aki túl sokat beszél a jótól, csak meg hosszabbítani uralmát (ha éppen már el nem adta, mint annak idején Montenegro királya és II. Károly király). Az izraeli hírközlő szervek, melyek nem mindig tükrözik túl hiven a helyzetet, még csak meg sem próbáltak különbséget tenni Huszsein és az Arafát-ellenes politikát követő Huszain között. Igaz, hogy Uncle Sam Huszseint támogatja és habár ő már régen kifutott az-ral, hogy kiválasztja a legingadozóbb és leggyengébb rendszereket, nem szabad okosab-bak lenniük nála. Figyelembe kell vennünk, hogy a mi szociáldemokratáink, mint a világ többi szociáldemokratái, már régen áttértek a népszerűség csúcsponjtjára, és ma az ellenkező oldalon ereszkednek alá és kiszolgálják a szociálistustól elég távol álló Samu bácsit, aki hűséges végrehajtója az ARAM-
CO, Szaudia, Kuvait, Irán,

stb. érdekeinek (hogy ez azonos-e a nyugati világ távlati érdekeivel, az nem érdekes. A jelszó: „Utánunk az özvívz!”)

Hogy a félreértéseket elkerüljük, nem tartozom a Rákach-hoz, sem a különböző békeáramlatokhoz (sem „azonnali”, sem „biztos”, sem...). Egyszerűen egy izraeli polgár vagyok, aki szeretne végre békében és bizottságban élni, aki végigjárta a munkaszolgálat poklát és akinek az egyetlen gyermeke 1973-ban harcolt Szádát „békéhaderege” ellen. De ugyanakkor nem vagyok hajlandó úrra kisebbségi sorba kerülni, vagy mindent újrakezdeni Európában vagy másutt, csak azért, mert lelismeretlen írók, újságírók, tanárok, zene-szerzők és politikusok napi 24 órán keresztül prédikálják a „Heraus mit uns” elvét és egy olyan hisztériát teremtetek, hogy vannak, akik előlúnak a gyönyörtől, ha a „Salom” szót meghallják, akárcsak az a gesztus, aki egy érzelgős regényben a „szerelem” szót elolvassa és nem zérik, mi van annak a háta mögött.

Mi, akik egy bizonyos korban nőttünk fel, láttuk erős államok gyenge hadseregeit szétverni annak a propagandának a hatása alatt, melyről senki sem tettezte fel, legkevésbé azok, akik a hatása alatt voltak, hogy akik a propagandát mögött állnak, a félszű kárpálár pénzei. S ha 1935-ben egyetlen energikus lépés elég lett volna ahhoz, hogy a Vezér letűnjön, de 1945-ben már az ár körülbelül 30—50 millió emberélet és felmérhetetlen szenvedés volt.

Ezért nem tudok megbecsülni olyan „politikuskokat”, akik ahelyett, hogy a kialakult nehézhelyzetben az egységért dolgoznának, hogy legalább a külfölddel szemben, mint szilárd tömb léphessünk fel a rava-sz Szádától messiat csinál-nak. Hiába mondják, hogy Szádát hajlandó lesz engedni abból, amit követel, én nem hiszek neki. Hiába igyekeznek bebeszélni a lakosságnak, hogy nem kell szöszörintenni a dolgokat. De ami még rosszabb, mindent elkövetnek, hogy a törvényes kormányt lejössák, pedig akinek jözan ezze van, az tudja, hogy ezzel csak az ország ellenálló erejét gyengítik. Ha azt hiszik, hogy az a megváltó szerepét játsz-szák, egy történelmi figyelemzet-telt őket, hogy a történelem szit-goru bíró, 1916-ban Pétain megmentette hazáját és amikor 1940-ben Pétain marsall állam-fő lett, azt hitte és őszintén hitte, hogy megmenti a leta-voosott országot, ha behódol az akkori erősebbnek, de a történelem hibizonvitotta, hogy az igazi megmentő az addig ismeretlen, friss-sütött tábornok de Gaulle lett.

Veszélyes bíró a történelem és még a tiszteletlenül jóhisze-mű és besületes közeleki vezetőknek is óvatosságnak kell lenniük vele szemben.

Elhiszem amit Peresz, Weiz-man, Daján stb. mondanak,

hogy Szádát békét akar, részben eléggé megérezte az izraeli had-sereg öklét és ami még fontos-sabb, már látja azt, ami az amerikai tudatába még ma sem jutott el, hogy az oroszok a világtörténelem legnagyobb bekerítő akcióját hajtkják végre és a jelek szerint sikerrel. De ő az üzletet a lehető legjobb feltételek között akarja megkötni és a mi ellenzékünk álláspontja csak biztatás számára, hogy tartsa az árat, mert esetleg lesz, aki megadja.

Feltehetjük a kérdést: miért topognak egy helyben? Nem vagy-nyok hivatalos politikus, nem állnak rendelkezésünkre infor-mációk, de ha gondolkozni próbálunk, önkéntelenül felvetődik bennem egy gondolat: Szádát még el sem hagyta Jeru-szálemet, már jöttek a figyel-meztetések, hogy egy Izrael—Egyiptom közötti különbke r u járul hozzá a rendezéshez (pe-dig be hozzájárult volna). És hirtelen jött: Brezsnyevtől, Kha-dafitól stb. Arafától? Nem, Cartertől, a nagy baráttól, az örök barát Angliától (Isten őriz-zen meg az ilyen barátoktól), a szociáldemokrata Schmidt-től, Kreiskytől és a nyugati demokrácia többi képviselőitől. Ilyen feltételek között nincs mit csodálkozni, hogy Szádát, még ha a megegyezés gondolata-tát is jött volna, hátraarot csinált és miután Egyiptom ré-szeleg elérte a maximumot, fel-vetette, mint az ő központi problémáit, a palesztin kér-dést, pedig erre semmi felha-ltázása sem volt. Olyan árut árul, mely nincs a birtokában.

Sajnos, ezt a játékát mindad-dig csinálhatja, amíg belső se-gítségét kan izraeli köröktől, akik a pártérdekeket szem előtt tartva elfelejtik az általános nemzeti érdekeket. És ha csak pártérdekekről lenne szó! Hi-szen vannak, akik jóhiszeműen azonosítják a pártérdekeket az ország érdekeivel. De mind töb-bet halljuk azt az érvet, hogy azért kell csinálnunk valamit, mert az amerikai nyávbást meharagudhat. Ez már nem valami friszletre méltó ér-v és egy sorba helyez minket a délamerikai államokkal, ahol a „guruló dollár” szabja meg az állam vezetőségét.

Szabad legyen felemlítenem egy 1968-ban történt esetet: A varsói szerződés csapatait segítségül hívta egy maroknyi cseh vezér és tudjuk, mi történt. A szovjet hadosztályok felsorakoztak, aznap egy má-sik renitenskedő szövetségés ha-tárán is. Nevezéses erők álltak velük szemben, a nép hajlan-dó volt ellentenni, de fegyve-re nem volt, még a hadseregé sem volt komoly és a szovjet hadsereg nem lépte át a határt, mert egy 18 milliós nemzetben nem találtak egyetlen olyan politikust sem, aki hajlandó lett volna az idegenek mellé állni, úgy mint azt Kádárék és Huszárék tették, és a szovjetek nem szeretik a nyílt botrányt. Mészárláltak, és lehetővé vált a békés rendezés.

Jó lesz ezt a példát szem-előtt tartani.

● ÜZLETI UT? ● UDÜLES?
● TURISZTIKA? ● ROKONLATOGATÁS?
BÁRMILYEN UTAZÁSI KÜGYÉVEL
FORDULJON BIZALOMMAL
CITOUR
UTAZÁSI IRODAHOZ
T. A., BRENNER 2
(Allenby-sarok)
Tel. 285959 * 281755
OLCSÓ REPULÓUTAZÁSOK AZ USA-BA!
Magyarul beszélünk.
(Szerda délután zárva)

CETLIFESZTIVÁL

Írta: EFRÁJIM KISHON

A közéleti bizottság vérszűlése előtt, mint az várható volt, szinte vágni lehetett a feszültséget. Nincs ezen mit csodálkozni, hisz arra kértek fel bennünket, hogy tárgyaljunk a 9 milliárd lírás pótköltségvetésről, amely összeg talán nem annyira impozáns izraeli lírában kifejezve, de ha megmondjuk, hogy félmilliárd dollár ér, az már csakugyan tekintélyes summa. Végenként 15 társamon, tudnillik akikkel együtt képeztük a bizottságot; ott ültek a hatalmas tárgyalóasztal körül és lehaglott arckifejezéssel lapozgattak a sokrétű dokumentációs anyagban.

Az elnök, Dr. Smuel Aviprach törte meg a komor csendet, megnyitva az ülést az államhatalom nevében: „Összegyűjtöttük itt az ország legkiválóbb koponyáit”, — kezdte mondókáját — „hogy közös erőfeszítéssel megtervezzük a jövőt”.

A délcég tartású, galambösz építész, Schechterman, harsány közbekiáltással felbeszakitotta:

— És mi lesz a közoktatási pénzekkel?

Dr. Aviprach, a szigorúan bizalmas anyagként kezelt, előzetes összefoglaló jelentésre hivatkozott és a levegő megtelt villamossággal. Az asztalvegről sürgős interpellációt nyújtott be J.L. Sztuczkovszkij (Sztucskó), a volt Kneszet-képviselő, a társadalmi különbségek bizonyos kirívó eseteivel kapcsolatban. Éles szavai nagy visszhangot váltottak ki a jelenlévők közül. Szomszédom, Gizella Pikler-Petrozília, a neves költőnő, könnyedén megérintette a karomat és átadott egy napírlapot, amely a jelek szerint az előző ülésnek egyik sokszorosított jegyzőkönyvéből lett kitépve:

— Egy cetlit küldtek neked.

Körülpillantottam. A galambösz Schechterman titkos jeleket adott az újjal. Ő küldte tehát a papírost, amelynek tulsó felére ez volt írva szép, kalligrafikus betűkkel:

„Láttalak tegnapi este a Luna Parkban, amikor a lányoddal felszálltatok az óriáskerékre. Hogy a fenébe nem szédülsz ilyen magasságban?”

Schechterman továbbra is féltém pislogott, feszült várakozással. Kitétem az egyik export-grafikont és válaszoltam neki a tudolalodon:

„Ha eszem előtte egy perccet, akkor nem fordul fel a gyomrom?”

A levelemet az asztalon átnyitókodva továbbítottam, ahogy szokás. Csakhamar megijött az építész válasza:

„A perccel hízal. Én általában diabetikus kétszersültet eszem”.

Időközben Sztuczkó magáéva tette a szöveget és dörgedelmes filippikát vágott ki az ülés szájaiti vezetése ellen, amely a résztvevőket szánalmas fejbőlöntőinosokká degradálja. „Elvégre gyermekeink sorsáról van szó!” — figyelmeztetett. Dr. Aviprach sápadtan és összerizottot aiatkálult az indulatok viharában. Wexler ügyvéd fekete csibukijával az asztalra csapott és azzal fenyegetőzött, hogy törvényeségi óvatst nyújt be a Legfelsőbb Biróság-hoz. Birnbaum professzor villámgyors mozdulattal újabb papírcetnit nyomott a markomba:

„Hát ezt ismered?” — írta rá golyóstollal. — „Két bolha jön ki a moziból. Menjünk gyalog?” — kérdezi az egyik. Nem, — feleli a másik bolha, — szálljunk fel inkább egy kuttyára! Nu, milyen?”

Udvariasan hehereszttem a professzor felé. Ő felállt, előrehajolt kicsit az asztal fölött és éleshangú személyes nyilatkozatot tett a miniszteriális felelősségről. Attól tartottam, hogy nem hallotta meg szolid kacsajomat, ezért sebtiben egy cetlülkát dugtam a kezébe:

„Bruhaha-ha, nagyon jól!”

Körülnézve megrögződtem róla, hogy nem állok egyedül a küzelemben. A sorsdöntő tárgyalások közepette különféle országosnevi személyiségek hajolnak cetlik fölé a teremben, s a közleményeket lapos ballisztikus pályán indítják utnak az asztalon, hogy ezáltal kikerüljék a radarhullámokat, vagy pedig egyszerűen felkelnek helyükről és személyesen adják át az anyagot, érzéssel átszőkkenve az utjukba kerülő székeken. A lényeg, hogy ne zavarják beszédet, meg suttogással a fontos tárgyalások menetét...

— De uraim! — hallgattatta el bírálóit Dr. Aviprach egyetlen kalapács-ütéssel, — a szükebbkörű titkárság még nem nyújtotta be a félkésztermék nyereség jóváhagyásával kapcsolatos negyedévi jelentését! Nyilatkozata csak olaj volt a tűzre. Schechterman építész szociálpolitikai síkon támadta a kormányzatot és a körbeszozogó teás-bácsiival küldött nekem egy cetlit:

„Nagyon kerek”, — így a galambösz, — „semmissé meg az előző cetlülkát az óriáskerékről!”

„Magától értetődik”, intettem neki a

ceruzával.

Ott, a szeme láttára szétéptem a levelét és maradványait belészórtam a hamutartóba. Elég volt futólag körülpillantanom és máris megértettem, hogy micsoda nagy szükség van itt az elővigyázatosságra. A bizottság egyes tagjai, kivált az állami szolgálatban lévők, hamubasított fecnik kihasználásával és összerakogatásával voltak elfoglalva, ama ismert gyerekték mintájára, amelyben Jeruzsálem távlati képét és más hasonlókat kell apró darabkákból összeállítani. Rövidesen befutott Schechterman építész újabb felcédulája:

„Remélem, hogy azt a cetlit is megsemmisítetted, amelyen az előző cetli megsemmisítését kértem!”

Tüzetesen átvizsgáltam a kollekciómát. Az inkriminált cetlülkát kisvártatva felfedeztem az „előző” sorai alatt, amelyeket a napirendről folytatott vita hevében sikerült elfejtátnia hozzám: „Hol vetted a tornacédulát?”, tudakolta a jámbor és még hozzáfűzte: „En saimos nebezen talál megfelelő teniszcipőt, a bütyköm miatt. Ez, ugy látszik, valami családi dolog nálunk, már két anyáagi bácsikámnak voltak hasonló problémái. Szegény boldogul amánnál viszont nem emlékszem ilyesmire”.

Semmire se kötelező, mondhatni ki-fürkészhetetlen választ küldtem neki. Az ülés ezalatt normálisan folyt tovább, ámhátor nem egyszer elakadtak a cetlik utközben, vagy tévedésből elcseszték őket a nagy forzalomban. Például alig néhány perccel ezelőtt érkezett hozzám egy pacsulészagu napirend, amelyen ez állt:

„Cunci! Nem is tudtam, hogy ilyen fiatal vagy. Gyere, igyunk meg egy feketét ezután a szörnyűség után!”

Ráirtam a cetli tulsó felére, hogy „Vissza a feladónak”, majd odacsuszítottam a teás-bácsiéknak, aki már huzamosabb ideje tartási státuszban működött és egy mentholos cukorkával, valamint közlekedérendszerttel foglalkozó körlevelet osztott szét közütnök, amelyet a hírlésészkar dőlténia formázott meg. A cetlifeszitívál tetőzött, olyannyira, hogy egy kivülről szemlélőben szinte azt az érzést keltette volna, hogy az Irószövevényben van, sőt, uram bocsá, a Gvorsirószövevényben. Ráadásul, pont amikor Sztucskó ellenjavaslatot nyújtott be az albtájtáit rétegek felbontásának honvált problémáitárág hól, az asztalon szélén felbukkant egy kisé szörös kés és elémfrikészott egy Wexler ügyvéd által szövevényt noteszlapot. Kiderült, hogy a tőnévű jogtudor illegálitásban vonult és térdéneszava az asztal előtt, íktévénséget taláncsálá idegölöketek kéz besittit ki a jelenlévőknek. Tevékenységét csendben és szakértelmel megvézte, csak hébe-hóba emelkötött fel helyenként az asztal laviá annak jelöl, hogy a virgonc fiskális éon ott tartózkodik...

Wexler izenete ezalkalmmal rimbe volt szövevény:

„Ezt már a kutya is tudja,

Minden uszkár, pincsi, konó,

Hogy elnökünk nem nagy lumen,

Hanem buta, mint egy...”

Az utolsó szó meglehetősen elmosdott, úgy, hogy nem lehetett elolvadni, de azért nem kellett nagy lumennek lenni ahhoz, hogy kibőlöliam a rimet! Előcs kis műalkotás, Derültem ráta. Ámhátor, mintha valahol már olvastam volna ehhez hasonlóit. Fozzácsatlóttam a költeményt szövevényes dozzadó archívumomhoz, amely ugy degezt egve nagyobbra, mint a keltészta és fontolomni kezdtem az adminisztráció részleés bővítését. Az írt az eszemben, hogy érdemes volna beszerezni szabványvetetü kartotékotkat iratrendezés céljából, különben belefulladok a cetliáradatba. Amugyis terveztem, hogy a soronkövetkező ülésekre hozok magammal faskairózetet és görkoresolvás küldöcöt, valamint egy olyan gerehivét, amelyen a krupi... kták magukhoz huznia zsetonokat a jobb játékkaszinókban, továbbá egy kis elektromos háztartási mixert, a seleit összezuzására. Azonkivül arra is gondoltam, hogy hozok otthonról egy csomó, előre elkészített cetlülkát: éleket, adomákat, aranykőneceket, tréfás rigmusokat és más hasonló csemegeket, hogy növeljem a termelésemet. Természetesen mindez még csak a jövő zenéje. Mindenesetre megkérdeztem szomszédnömet, Gizella Pikler-Petroziliát, hogy nem volna-e kedve rendet csinálni a cetli-nyilvántartásomban, mármint az egész anyagot feldolgozni alfabetikus sorrendben, a küldők neve és a válaszok témája szerint?

— Miért ne — adta fe a derekát a szimpatikus költőnő, — csak benyujtom a térvényjavaslatomat az egybegyűlteknek... Igen, a tárgyalások döntéséhez közeledek. Ami engem illet, a végső fázisban csil-

pós megjegyzést tettem az állami tekintély aggasztó hiányáról végrehajtási szinten, vagy megfordítva, a végrehajtási tekintély aggasztó hiányáról, állami szinten, ki tud minden apróságra visszaemlékezni. Birnbaum professzor megdicsért csipős megjegyzésemért és arra kért, hogy továbbítsam egy sürgös cetlit az elnöknek. Kivánsága teljesült, ám kézbesítés közben sikerült egy futó pillantást vetnem a gondosan összehajtogatott cetlula tartalmára. Az igazat megvallva, a színvonalas eszmecsere ezen stádiumában már rendszeresen lehallgattam minden, a kezemen átmenő írásbeli üzenetet, nem kíváncsiságból, hanem csak azért, mert tudni akartam, hogy mit firkálnak egymásnak ezek az imosztorok?

„A minden lében kanál humoristánk

folyton kotnyeleskedik”, írta például a prof. „Mit keres itt ez a szemüveges ló?” Ujra összesodortam a galacsint és korrektil továbbítottam Dr. Aviprachnak. Más a kémkedés és más a szabályszerű hirszolgálat. Megjegyzendő, hogy a távközlés eszközei nagyot fejlődtek az ülés folyamán. Evgesek hevenyész... cszlikat vettek igénybe, míg a köztünk lévő technokraták, az aviatika törvényeinek tudói, formás papirrepülőgépeket hajtogattak a cetlülkából és légipostán küldözgették őket egymásnak. Olykor apróbb incidenseknek is tanui voltunk: a környezetvédelmi ráta indexe fölötti szavazás első fordulónak kellős közepén Birnbaum professzor lökhajtásos vadászbombázója összeütközött Wexler ügyvéd keces vitorlázó repülőpével, s mindkét apró légijármű szárnysegett madárként zuhanat a padlóra, ám a címzettek csakhamar felszedték őket, minden különösebb feltűnés nélkül.

Schechterman építész időközben felvette egy érdekes áthidaló javaslatot a szükségállapot-költségvetés póthitelével kapcsolatban, de ekkor, kartotékjaim röpké átvizsgálása során észrevettem, hogy saj-

nálatos adminisztratív tévedés történt, ugyanis a hatalmas cetliforgalomban titkárnóm megzavarodott és a professzor cetlulája helyett, amelyben e sorok íróját paripaként aposztrófálta, Wexler ügyvéd románcát küldte el az elnöknek, ama feneketlenül pajzám befejezéssel. Félttem, hogy kitor a ballé a frakciók között, de szerencsére Dr. Aviprach a feje bubájig el volt foglalva a helyettesével folytatott cetlipókerrel és nem strapálta magát hogy versben válaszoljon a megtévedt fiskálisnak, s csupán egy hevenyészett karikatúrát küldött: egy Wexler-fizmiskájú tevé fekete pipájából az alábbi füst-zöveg száll az égre. „Számár vagyok, számárnak születtem!” De addigra már lezajlott a sorsdöntő titkos szavazás, kézfeltartással és a vész-költségvetés kétharmada meg lett szavazva, azaz át lett téve a pénzügyi albizottsághoz. A határozathoz szükséges többséget az én szavazatom révén sikerült megszerezni, amelyet egy cetlin továbbítottam az elnökhez („En felemelem a kezem”) és a haza ezzel belépett a nemzetibredés új, reményteljes korszakába.

(Héberből fordította DÁN DALMÁT)

»ÁVODÁ IVRIT« HELYETT — ARAB GYEREKEK...

Írta: BARKAY ZEEV

Bizony, szomorú, lehangoló látvány volt a televízió mult pénteki riportja az arab gyermekmunkások foglalkoztatásáról Izrael területén. A gyermekmunka nem csak a legvisszatasztobb értelemben vett kapitalista kizsákmányolás hanem, a mi esetünkben, Izrael állam célkitűzéseinek, a cionista eszmének megcsufolása is.

Az arab munkaerő — beleértve gyermekek foglalkoztatását is — az ujkori zsidó települések kezdete óta ós-probléma Erec Jiszraélben. Nem véletlen, hogy a cionista munkásmozgalmak fő jelszavai közé tartozott a „kibus háávodá” (a munka meghódítása), az „ávodá ivrit” (a héber munka) és az „ávodá ácmít” (saját munka).

Az olcsó, igénytelen, szervezeten arab munkaerő mindenkor csábította az erec-jiszraéli zsidó munkaadókat. Az egész izraeli munkásmozgalom a híres chalucit kortól kezdve, tulajdonképpen, a fenti jelszavak megvalósítása jegyében szervekedett. Nem csak szociális-gazdasági problémáról volt szó: nem csak arról, hogy az Európából érkezett chalucok magasabb életnivót, tehát magasabb munkabéreket követeltek, mint a fellahok és a beduinok hanem sokkal többről: az egész zsidó nép forradalmi átneveléséről, önálló termelő munkára való szoktatásáról; eltérően a galutól, az ismert adottságok következtében, a zsidóság a közvetítőt, szolgálatási pályákra szorult.

A cionizmus egyik alapfogolata az, hogy csak az a nép méltó hazára, amely önálló produktív munkával képes eszméi megvalósítására. Ennek az ideálnak a szolgálatában állt a nemzeti megújulás héber irodalma is: Lilienblum, Gordon, Mendele Mochér Szfárim, Brenner, Bialik és mások.

A híres „második alijja” nagyjainak meggyőződése az volt, hogy a zsidó népek csak akkor van jövője Erec Jiszraélben, ha képes alkotó munkán, szociális igazságon alapuló, kizsákmányolás nélküli társadalmat létrehozni.

A különböző munkacsoportok, kollektív települési formák: kvucák, kibucok, szövetkezeti falvak valójában csak azért alakultak ki, hogy megfelelő kereteket biztosítsanak az önálló zsidó munkának.

Ugy tűnt, hogy az állam létrejötte amely politikai kereteket jelentett a cionizmus megvalósítására, — megoldja ezt a kérdést is. De kiderült, hogy nem: a fejlemények egész más irányt vettek. A zsidó államban felcseperedett új nemzedék számára a termelő, következtésképp fizikai munka már nem jelentett országépítő- erkölcsi értéket, legfeljebb kereseti lehetőséget, ebből a szempontból azonban a közvetítőt-szolgálatási szektor sokkal nagyobb lehetőségekkel kecsegtetett, és kecsegett most is.

Egy egész nemzedék fordított valójában hátát azoknak az eszméknek, melyeket az országalapító chalucok hirdettek, s tért vissza galuti ősei útjára, de most már nem a diasznóra kényszerítő körülmények, hanem a fogyasztói társadalom ideálja következtében, minthogy ez az ideál anyagi javak megszerzését tekintti a legfontosabb, s talán egyetlen életcélnak.

Hány és milyen — izraeli ifju megy gyári- vagy építőmunkásnak, hogy földművelésről ne is beszéljünk? Amikor manapság dolgozókat említünk, mindenkéltől a szolgáltatási alkalmazottakra gondolunk: ók azok, akikkel állandóan foglalkozik a sajtó: akik sztrájkjaikkal képesek „torkon ragadni az államot”.

A termelő iparban kevesebb a nagyközönségre gyakorolható nyomás és az így kiszajtolható fizetésemelés lehetősége — talán ez is az egyik ok, hogy háttérbe szorult a szolgáltatásokkal szemben.

S ha a gyáriparban, akár korlátozottan is, de akad zsidó bér-munkaerő — az építőiparban s a földművelésben már ugyszólvár alig. A kibucokban már régóta problémát képez

גניא
Genia
Ltd.
A NYÁRI DIVAT LEGJAVÁNAK
SZEZONVÉGI KIÁRUSITÁSA
NAGY ENGEDMÉNYEK
20% — 50%
ALLENBY 42., TEL-AVIV * TEL. 55357

COLLECTION ÉKSZEREK
WENGEROWICZ BROS., LTD.
Tel-Aviv, Arnon u. 12., a Plaza szállóval szemben
Tel. 229246/7
* BRILIÁNSOK * ÓRÁK
* 18 és 14 KARÁTOS ARANY
* MINDENFÉLE ÉKSZEREK
Saját készítményű munkák. Műhely ugyanott.

NATANJA ÉS KÖRNYÉKE LAKOSAINAK
SPECIÁLIS NYILVÁNOS ÁRVERÉS
A LEGJOBB IZRAELI ÉS EURÓPAI FESTŐK
EREDETI KEPEI ÉS SOKSZÁZ RITKA
MŰTÁRGY
Az árverés Natanján, a PARK HOTEL-ben,
Dávid Hámelech utca, 1978.8.5., szombat este és egész
héten, minden nap. 1978.8.12-ig bezárólag, 8.15-kor este.
Meghívják a közönséget előzetes bemutatókra,
minden nap 16—19-ig és előtése árajánlatlételre.

HÉT KOZNAPOK

AZ ELTAKTIKÁZOTT » MOMENTUM «

Irta: BARZILAY ISTVÁN

Az utóbbi szemünkre a Likudban, hogy 29 év...

Washingtonban, hogy Szádát valóban véget...

tőseget, hogy a 242. számú határozat alapján tárgyaljon...

idő után huzzák meg. Ez a javaslat pontosan fedi az előző izraeli kormányok politikai programját...

se nem válthatott ki Beginből más reakciót, minthogy leintse Szádát: a partnert az izraeli kormány jelöli ki...

hogy semmiféle területi engedményre nem hajlandó, sőt, hogy megszakítja a tárgyalásokat...

Amikor a Wall Street... a Wall Street...

ZENEÉLET

A fesztivál eseményei

EIOLJAROBAN a fesztivál néhány problémájáról kell szólnom: a koncertműsorok terén teljes zűrzavar uralkodott...

mesteri és zenei adottságai Sosztakovicsnak általa kamarazenakarra árt...

Az ideai fesztivál műsorának középpontjában a Schubert-év és államunk 30 éves jubileuma alkalmából...

MAUREN FORRESTER SCHUBERT-DALESTJE - A zongoránál Jonatán Zák - Héjchál Hátárbut -

Nem volt nagyon jó hetünk, s a RINAT NEMZETI KÓRUS hangversenye a T.A. Muzéumban, ezuttal Stanley Sperber vezényletével...

Valószínű, hogy Schubert egyénisége is hasonlóan ellentétes komplexumokból tevődött össze...

De nem volt sokkal több szerencsénk ezuttal az Izraeli Kamarazenak hangversenyével sem...

Maureen Forrester művésze a leggyöngédebb átérzéssel tárta fel ennek a dalbárdaloknak kincseit...

MIT TENNE ÖN, HA...

Irta: CHANA ZEMER

Nem kevés probléma foglalkoztatja manapság az átlagizraelit - hol a világrengő kérdések, mint például az, hogyan kell politikai tárgyalásokat folytatni...

lán nem zavarna a tudat - mondotta - de kihordani, megszűlni és felnevelni egy gyereket, abban a hitben, hogy az erény...

A modern kor problémája ez, nagyanynak nem ismerhetők, mert otthon születtek. Ebből is látszik, hogy minden haladás az áldásai mellett hátrányokkal is jár...

DRORA, a háromgyermekes fiatalasszony is gondolt ilyesmirre. Mivel pedig a kérdés amugyis csak elméleti, elméletire sikerült a válasza is: „Ezeket is, azokat is akarnám!”

»EGY NAP, EGY LAP«

Talmudlecke ebédidőben

Amikor déli tizenkét órakor a Wall Street környékének tisztviselői érdeklődéssel tanulmányozták a vendéglők és kávéházak étlapjait, akkor Issamar Dier, az Állami Biztosító Hivatal főellenőre szapora léptekkel sétolt, hogy résztvegyen a napi talmudleckén. Mr. Dier a Beekman Street egyik irodájában találkozik ügyvédekkel, pénzügyi szakértőkkel, komputerkezelőkkel, banktisztviselőkkel, tőzsdebizományosokkal és más hasonló gazdasági emberekkel, hogy résztvegyen a napi talmudleckén (siur).

A környék ilyenkor tele van sétálókkal, napozókkal, csellenzőkkel, de a kilencedik emeleti irodahelyiségben az ebédidő alatt szellemi táplálékot fogyasztanak. Körülülnek egy nagy négyszögű asztalt, gyorsan bekapják szendvicseit és leveleznek kihasználva a drága időt. A tőrsde az napi ingadozása, a dollár árfolyama, a bírósági döntések vagy más szakmai kérdések itt nem bírnak fontos-sággal. Itt mindnyájan félreteszik hivatalos problémáikat, vagy magánéleti gondjait-bajait és elmerülnek a Talmud tengerében. Céluik hétfői csütörtökig naponta ugyanazt a lecke-t (dafot) tanulni a Talmud-ból.

A Talmud bármilyen traktátusának 2340 lapja a zsidó élet szinte minden szakaszával és törvényével foglalkozik, azonkivül talán benne rengeteg költői, vagy prozofiai színezett legendát.

Hétóras tanterv

Hogy a tanfolyam résztvevői betarthassák az előírt napi adagot, hatalmas iramot kell diktálniuk. Általában talmud-tanfolyamokon gyakori dolog, hogy napokig is elveszödnek egy nehezebb részlettel, de a Wall Street-iek nem engedhe-

tik meg maguknak ezt a luxust. Ok ugyanis köve vannak a napi egy laphoz, amit az egyórás ebédidő alatt kell elvégezniük. A napi adag pontos betartása esetén pontosan hét év alát fejezik be a Talmud 36 traktátusát. Annak ellenére, hogy az Agudát Jisráél még 1920-ban vezette be a „Daf

ambiciót ad a résztvevőknek. Elvétele akadnak ugyan kimaradók, de aki egy-két hétig pontosan résztvevett a tanfolyamon, az rendszerint meg is marad. Juda Dick úgyváz szerint a déli lecke azért is fontos, mert az elfogyasztott ebéd után tulajdonképpen szellemi táplálékot jelent. „Vanakk, akik ko-

volt hajlandó engedni. Tehát, mivel neki az első vevő volt szimpatikusabb, a másikhoz nem volt őszinte, azzal nem is akart üzletet csinálni, tehát az ajánlat tulajdonképpen érvénytelen. Heves vita alakult ki. Többben azzal érveltek, hogy mivel a kereskedő nem volt őszinte, megkülönböztette vevő-

TALMUD-ÓRA A WALL STREETEN

Hajomit”, azaz az „egy nap egy lap” rendszert, ez az utóbbi években ugy Amerikában, mint Izraelben olyan népszerű lett, hogy egyre többen igyekeznek a „hétéves tervet” végrehajtani.

Az ok igen egyszerű. Tíz évvel ezelőtt nem lehetett a Wall Street környékén szakállas vagy kópát viselő zsidó látni. Most viszont mindenfelé és a legkülönbözőbb foglalkozási ágakban szép számmal vannak képviselve. A létszám növekedésének természetes következménye, hogy kiválasztódnak olyanok, akik jelszavai tanulmányait tovább akarják folytatni. Szerintük a talmudi tanulmányoknak a polgári életben való ápolása elemi kötelessége minden öntudatos, tanult zsidónak. Ha pedig nem szerveznek tanfolyamokat és nem kötelezik magukat, hogy azoknak, ha török, ha szakad, résztvegyenek, akkor legtöbbszörük szerint bizony elmarad a napi Tóra-tanulás és a jesivában elsajátított tudomány lassan feledésbe menne.

„Még azok is közülünk, akik este résztvesznek egy másik siuron, azoknak is nagyon fontos, hogy semmitévés helyett tanulásal töltsék az ebédidőt” — mondja Berl Hecht egy fiatal pénzügyi szakértő. Egy másik résztvevő szerint sokan vannak, akik szívesen tanulnának Talmudot, de nem tudják, hogyan is fogjanak hozzá. Egyedül veszdődni, sem kedvük, sem türelmük nincsen. Egy ilyen tanfolyam viszont, ahol többen vesznek részt, ahol élénk vita folyik, érdekessé teszi az anyagot, kipróbált módszerrel szolgál, és valósággal hajtóerőt és

rán reggel tanulnak, vannak, akik késő este, de azt hiszem, a legfontosabb ez az ebédidő alatti siur, két munkaszakasz közé ékelve. Ez valósággal fel-frissít bennünket szellemileg. Felemelő érzés, amikor mindennapi munkánk középette sem távolodunk el szent hagyományainktól. Ez a déli tanulás tudatosítja bennünk, hogy tartozunk — mondja némi pátosszal az ifjú jogász.

Heves vita

Az előadók hetenként változnak és a sorosnak természetesen alaposan fel kell készülnie az anyagból, hogy a hallgatók kérdései és észrevételei ne hozzák zavarba. Azon a leckén, amelyre betévedtem, a „Fogadalmak” traktátusát tanulták és a 18 résztvevő éberén figyelte Simon Plachek előadását. Rögötn meg lehetett állapítani, hogy nemcsak az előadó, de a hallgatók is alaposan felkészültek. Nem hiába hordják magukkal a Talmud zsebkönyvét, mert míg mások uszájukat, vagy regényüket bukkál a földalattal, ő a napi Talmud-adagban mélyednek el.

Lehetnek a résztvevők nyugodt, szelíd természetű emberek, de ha megkezdődik a tanulás, egyszerűen agresszív és izgatott embereké válnak, s a vitát egy speciális anglo-jiddis nyelven folytatják. Az említett leckén azt az esetet tárgyalták, amikor egy kereskedő két vevőnek külön-külön kijelentette, hogy árúját nem hajlandó egy Liránál olgcsőbben eladni. Igen ám, de míg az egyik vevőnek alkudozás céljából szabta meg az árat, addig a másikkal szabott árat közölte, amiből egy fillért sem

it, tehát az érvénytelen ajánlatnak meg kell semmisítenie a valós ajánlatot. Mr. Cohn szerint ebből az következik, hogy amennyiben egy fogadalmat részben megszegtek, az egész válik semmissé.

Plachek ur az előadó, aki civil foglalkozására nézve személyzeti főnök, heves asztalve-regettel csitította a kedélyeket: „Uraim, ne következtessünk és ne kreáljunk új törvényeket”. De Cohn ur nem hagyta annyiban a dolgot, „miért érvénytelenítse a válótlan ajánlat a valósat, inkább az a valós ajánlat érvényesítse a nem őszintét, tehát az adás-vétel váljék jogerőssé”. Plachek ur megsimogatta a szakállát és, hogy véget vessen a vitának, bölcsen kijelentette: Ebben maradjunk, „gé mer weiter”.

Nem csak kenyéren él az ember

A tanulás az ebédidőbet végéig folytatódott, egy-két kérdés még gyorsan megvitatott, aztán szétszéledtek. Mindenki ment a maga dolgára, hogy a mindennapi kenyérét megkeresse. Biztos, hogy egy szellemi élménnyel, egy felemelő jó érzéssel gazdagodtak, amikor a hatalmas New York taposómalmában sikerült időt szakítani a szent tanokban való buvárodásra. New York pénzügyi negyedben bebizonyosodott hogy bár Cionból jön a Tóra”, de a hatása a Wall Street-ig is terjed. Mindenesetre ez a kiváló gyülekezet méltán idézheti: „nem csak kenyéren él az ember...”

ASKENÁZI ERVIN

MUZEUM LÉLEKKÖZELBŐL

A zsidó sors nagy freskója

Még soha nem néztem muzeumot olyan lélekközelséggel, mint ezt: a tel-avivi Bét Hátfucotot. Az ember bemegy egy megszokott, modern emeletes épületbe, ahol csend van és fény, és rengeteg emlékeztető, meg tömeg és amikor néhány óra múlva a kijárat felé sodródik, úgy érzi, több lett. Mint ember s mint zsidó. Gazdagabb. És hovátartozása is biztosabb. Mert a galutban felnőtt zsidónak lenni örök kétkedést jelent, nagy pendlizést az asszimiláció kísértése és az ősi hit között „zsidó de mégsem az” mondja a költő, és az egyszerű mondat mögött ezernyi gyötörődés, emberi probléma rejti.

Itt ebben a házban, a mérleg szára erősen megbillen, a sem ide, sem oda tartozás titkos érzése fellazul: tisztábban látsz, végre ősi önmagad lehetsz.

Már első pillanathban családiasan éreztem magam benne és nem titkolt büszkeséggel jártam emeletét. Minden meghökén tően érdekesnek tűnt, de mégis, mintha mintha tudatom legmélyén a „déja vu”, a már-egyszer-láttam érzése lappangott. Valószínűleg ez ruházott fel azzal a joggal, hogy kétezer év drámai történelmét — hirtelen kisajátítsam magamnak, a magaménak érzem. Hiszen ez a történelem a én tegnapom.

Négy óra barangolás, négy óra feszült szemlélődés, négy óra, amely újra teremtet-e számomra az időt. Közhely, hogy a tegnap pontos felmérése nélkül semmit sem tudunk önmagunkról. Így sem sokkal többet, hiszen ezernyi területe van az emberi létnek, de a történelemnek ebben a fészke-melegében mégis belénk ivódik egy nagyon-nagy múlt — hogy ne mondjam hősi, mert annál több, — forró tudata. És ezt viszi magával minden látogató a föld-szint első termelőt kezdve a harmadik emeleti jelképes menoráig. Ezért nem objektív, és milyen jó, hogy nem objektív!...

Mindeu muzeumnak megvan a maga jellegzetes hangulata, esetleg áhítata és pátosza. Különösen az ilyen egyetemes jellegű, nem részleteket bemutató, hanem egész felmérő, állandó kiállításnak. A tel-avibi sem hiányzik ez a csendes pátosz és az emberi kiváncsiságot felkeltő erő. Így aztán, ha lehet így mondani: egyszerűen néztem meg a három emeletnyi látványt. Mert lent, mintha valami hajtott volna: még, még! Gyorsan, mindent látni! Mintha kíváncsi lettem volna a végkifejletre, vártam volna a hiependet. Ami magunk között szólván, nem is maradt el: elvégre a szabad zsidó államban, Izrael legnagyobb városában, Tel Avivban van ez a galuti életről szóló „folytatásos bemutató”. Nem a galutban, egy leendő messiási álomról...

Ha visszagondolok erre a délelőtrre, be kell vallanom, hogy állandóan zavart valami. Ugyanis, ahelyett, hogy a csendes és jólvevett kiscserkész szorgalmával szív-tam volna tudatomba a tudnivalókat, ehelyett állandóan, kitartóan és szemtelenül önmagamot kerestem. Ez a ki-nem mon-dott „hol vagyok én?” tolakodott az elő-terbe. Már a római diadalíven szerettem volna ráismerni profilomra, a csodálatos mór templomról, vagy a „hires zsidó írók” tárlójáról nem is beszélve. De mivel a magyar zsidókról igen kevés szó esik ebben a muzeumban, hogy ne használjam a „semmi” kifejezést, hasztalanul kutattam becses személyemet. És — érdekes — mégis ott voltam mindenütt! A római rabszolgák között épp úgy, mint középkori német gettóknban, a lengyel vásárokon épp úgy, mint a francia forradalom Marseillaise-t daloló barikád-harcosai között; mint ahogy nem hiányoztam a különböző háborúk és pogromok áldozatai közül sem.

Egyszóval, az én személyes történelmemről van szó: Egy középkori jesiva hűséges makettje a volt toledói nagytemplom oszlopoi, vagy a lengyel zsidók egykori viselete — falun, stb. Ugyebár, abszolút hétköznapi dolgok és mégis érdeklődve regisztrálom, mert eddig csak sejtettem, hogy ilyen volt — most tudom.

A muzeum hét különböző szekciója az egykori diaszpóra-zsidóság legjellegzetesebb vetületét mutatja be. A szemléltetés egyik modern eszköze a film. Saját megrendelésre, képernyőn pereg egy-egy történelmi téma. Így például megnéztem a „Krakkói zsidó élet 1939-ben” című dokumentum-alkotást. Érdekes, mozgalmas történet, sokezer hívő és kevésbé hívő mindennapi élete; öreg szakállas bácsik és a felvevőgép lencséjébe nevető gyermekek, hitközségi nagygyűlés és krakkói zsidó diákok felvonulása...

A rövid filmnek az ad különleges drámaságot, hogy a muzeum szerkesztői az ere-

deti film-szalag végéhez hozzáragasztottak egyetlenegy mondatot: „Krakkó 45 kilométerre fekszik Auschwitztól”...

A „zsidó család” című teremben tizenhat színes képernyő vetíti a nézők felé a legjellegzetesebb zsidó arcaikat, azaz a világ zsidóságának különböző típusait. Mondanom sem kell, hogy ezek merőben mások, mint ahogy a hitleristák elképzelték és el szereték volna hitetni a naiv világgal... Egészséges, érdekes, szép emberek. Hihetetlenül nagy a kép-skála! Minden van itt: fekete haju, szem-szemű férfi, világos-kék tekintetű, szalmasárga haju asszony, mongolos alkaturu, kemény vonású arc és telt, holdképi, szlávos merengés... Nem volt nehez megtalálnom magamat, sőt mintha fiam is nevére néztek volna rám. Ember, azaz tudós legyen a talpán, aki ebből a 250 (!) variánsból ki tudja választani a tipikusait és pontosan meghatározni: milyen is egy mai zsidó-arc?

Nos, ezzel a ki-tudja-val kezdődött a bonnyodalom. Nem számomra, hanem a muzeum főmunkatársa, Ába Kovner, a tudós-poéta számára, aki a munka dandárját végezte. Ugyanis a „kiválasztott nép” történelme korántsem végityés a tömb, hanem ezernyi komponense, mint megannyi ág nő ki a történelem törzséből. Különösen vonatkozik ez a szétszóródás századaira. És mivel a muzeum épp ezt a galuti életet öleli fel, az új intézmény történelmi, a judaizmus tudorai, a mult okomozói, nem térhettek ki a mult kérdései elől. Így lett aztán páratlanul változatos, színes, sokrétű és izgalmas a tárlókban, miniatűrökben felidézett zsidó freskó.

Képzeliink el egy történelmi muzeumot, ahol nincs szó egyetlenegy csatáról, megnyert vagy elvesztett háborúról sem. Hiányoznak a generálisok portréi, a császárok profiljai, a világrengető események. Csak kis zsidókról van szó, szokásaikról, életükről, hitükről, iskoláikról és persze pusztulásukról... Mert minden korban, minden történelmi időben, minden országban és szinte minden földrészen, ahol éltek — pusztultak. Gyilkolták, égették, ölték őket. Mindezt tudományosan precizitással, de optimista hittel mutatják be a tárlók. — Mert mégis élünk, itt vagyunk — muzeumi tárgyként kezelhetjük szomorúságunkat! A sokmillió méretű zsidó gyász — mint muzeumi relikvia! Nagy ötle.

De van itt más jellegű dokumentum is. Például a könyv. Szerintem több helyet is elfoglalhatott volna, sokkal gazdagabb lehetett volna a felvonulás. Hiszen a betűhöz szervesen kötődik ez a nép. Nincs korszak, amelynek ne született volna zsidó krónikása. A világhírű zsidó származási szerzőkről nem is szólván. Ebben a muzeumban Karl Marx neve nyitja meg a sort, amelyben persze ott van Martin Buber, Moses Mendelssohn, Einstein éppúgy, mint Freud. Ezutal a magyar zsidó szerzők sem hiányoznak. A legelőkelőbb szellemi nagyságok társaságában látható: Lukács György, Déry Tibor, Füst Milán, Radnóti Miklós egy-egy munkája, sőt bekerült ebbe a zsidó muzeumba Molnár Ferenc: Pál utcai fiúk-ja is. Joggal... Közvetlenül a könyv-tárlók mellett a legelterjedtebb zsidó foglalkozások a szétszóródás éveiben: kereskedő, orvos, nyomdász, zeneművész... Melyik nép tud ilyen különös összetételi képet produkálni, és ilyen listát felmutatni?...

Teremről-teremre jutunk közelebb a XX. századhoz, a mai zsidósághoz, Izrael megszületéséhez. Itt már több a dokumentum, az okmány, a fénykép, az adat, egyszóval lényegesen nagyobb a száma hiteles muzeumi tárgynak. Ugyanis az egyik nagy döbbenet oka az volt, hogy ebben a hatalmas intézményben, amely négy esztendő munkájával készült és százezer múzeumi tárgy, szinte hiányzik a klasszikus muzeumi tárgy. Eltűnt az időben? Elmerült volna? Nem, ennél ezerszer kegyetlenebb történet van: megsemmisítették őket! A diaszpóra tárgyi bizonyítékainak javát lerombolták, elégették, máglyára dobták, elpusztították, mint magukat a zsidókat! Hát nem döbbenetes, hogy a zsidók leghehköznapi tárgyainak éppúgy, mint a zsidó-műveknek — zsidó sorsuk volt kétezer esztendőn keresztül?

... Egy felhőlen június napon a tel-avivi Bét Hátfucot-ban tükröt állított élelem a történelem. Ugyanakkor pontot is tett egy hosszú, kegyetlen korszak mögé. Mert ha tovább is írják a zsidó multat, azt immár Izrael-történelmének hívják és más muzeumban örökítik meg...

DÁNOS MIKLÓS

Szívesebben heszélne a technikusok?
MAGYARIT!
Forduljon bizalommal hozzánk! Minden márkájú színes és fekete-fehér televízió, lemezjátszó, magnó, rádió, stb. javítása jótállással!
K.A.P. Electronic's
laboratórium
Szeinkin 34, Givátajim
Telefon: 73 29 31
Hívásra házhoz megyünk
Jegyezze fel telefonszámunkat!

HATAASZIJÁ HÁAVIRIT
L'JISZRÁÉL B. M.,
Ben-Gurion repülőter
KIKÉPEZZUK
TEHETSÉGÉNEK ÉS EGYÉNI
HAJLAMAINAK MEGFELELŐ SZAKMÁRA,
MUNKÁBAN VALÓ TOVÁBBKÉPZÉS
KERETÉBEN,
A FÉM- ÉS REPÜLŐIPARBAN

A megfelelő embereket érdekes, szakmai jövőt biztosító munka keretében képezzük ki, teljes munkabérel.

Részletek kaphatók a továbbképzés feltételeiről, személyesen a Jechidát Hátáaszukánál, vasárnaptól csütörtökig, reggel 07.30-tól.

Közlekedés az üzembe a Tácháná Merkázitról, T. A., a Ben Gurion repülőterre közlekedő 475-ös számú gyűjtőautóbuszsal,

a petách-tikvai Tácháná Merkázitról, a Ben Gurion repülőterre közlekedő 249-es számú gyűjtőautóbuszsal.

MATMAR TAASZIJOT B. M.

Üzemünk keres:

- ★ **FESTŐKET — IPARI MUNKÁKRA**
- ★ **GYÁRI MUNKÁSOKAT**

Jelentkezés az üzembn 7—14 közt, Haifa.
Derech Bár-Jehuda 3, tel. 221171, POB. 1007

NAGY FÉMPARI ÜZEM AZ IPARI NEGYEDBEN
Jeruzsálem, Givát-Saul B.

keres:
MUNKÁSOKAT MINDEN FÉMPARI SZAKMÁBAN;
technikusokat, lakatosokat, marókat és futószalag kezelőket
Jó fizetés és szociális feltételek.

Jelentkezés: 11-es autóbuszsal a végállomás előtti megálló, „Mifromál”, az alumínium részleg irodájában, vagy tel. 02-522201.

TALÁLKOZÁS A NÉPIDEMOKRATIKUS ORSZÁGOK ZSIDÓSÁGÁVAL

Írta: RÖSSEL MORDECHAJ

Bukaresti utazásom egyik fő célja a népidemokratikus országok zsidóságának képviselőivel való találkozás volt. Szép és tanulságos volt ugyan mindaz, amit láttunk és megtudtunk a romániai zsidóság életéről, de a lényeg — legalább is számomra — ez a találkozás jelentette. Igaz, a „vasfüggöny” fogalma ma már elhalványult, jönnek-mennek mindenféle a népidemokratikus államok zsidói és mégis, mégis van valami, ami igenis megkülönbözteti őket más országok zsidóságától. Ezt a „valamit” akartam megismerni és tanulmányozni.

A köztudatban elterjedt, hogy ez országok minden zsidó képviselője „becsített”, bizalmi ember és tanácsos örzikdedni a velük való kapcsolatokban. Feltételezem, hogy van némi igazság ebben a gyanakvásban, de túlzás volna minden ilyen zsidót besugónak tekinteni. Az a benyomás alakult ki bennem, hogy van közöttük igen sok melegsívű zsidó, akik országaikhoz való hűségük mellett, ösztönzést szereznek a zsidóságot. Mindégik bizonyos fokig maradásra nem mondja, nem mondhatja el mindazt, ami szívét nyomja. De boldog, hogy zsidókkal találkozhat, beszélgethet és tapasztalja, milyen nagyfokú érdeklődéssel viseltetik irántuk a világ zsidósága. Altlában pozitív viszonyulnak Izraelhez és egyes kivételéstől eltekintve, nyíltan hangoztatják szeretetüket és csodálatukat a zsidó állam iránt.

A csehok

A prágai Artur Radvánszky mérnökkel, a cseh delegáció egyik legaktívabb tagjával sűrűn találkoztam. Elmondta, hogy mindössze 6000 zsidó él Csehországban és főleg a kárpátaljai és szlovák származásúak érznek közelséget a zsidósághoz.

Szombatonként 15 — 20 zsidó gyűl össze a prágai Altnuschulban, ünnepek idején a templom meletti imádkozókkal. Ünnepeken kulturális rendezvények folynak, amelyek nagyon látogatottak. A legtöbb zsidó állami nyugdíjossal él. Akik deportáltak voltak, évi 100 koronával többlet kapnak.

Sokan tanulnak héberül. Nem zsidó tanártól, hanem egy Nosek nevű történész-től és orientalistától, aki keresztény léte-re tökéletesen bírja a héber nyelvet, amelyet egyetlen, illetve sveciális állami nyelviskolában tanít.

A rangos bukaresti Continental szállóban rendezett fogadáson a csehországi hitközségek elnöke német nyelvű beszédet mondott, melyben szinte könyörgő hangon fordult a találkozó résztvevőkhöz: „Itt van a világ zsidóságának színe-jarva, kövessenek el mindent, hogy megcsinálják a Közelkeleten a vérontást. Legyen végre béke Izrael és szomszédai között!”

Radvánszky azt is elmondta, hogy kapják az Uj Keletet, melyet idős szlovákiai és kárpátaljai zsidók olvasnak.

Kelet-Németország

Dr. Zygmunt Zarrach filológiai ad elő a kelet-berlini egyetemen és vezetője a kelet-németországi zsidó közösségek. Viszonylag fiatal ember, még nem töltötte be az ötvenet. A vérszorgalmat idején a Stutthof-lágerben volt internálva és elvesztette egész családját. — Ez a tény — mondja — hozott a zsidó közösséghez. Ugy értem, a zsidó közösség a családom.

Kelet-Németországban nincs zsidókérdés, talán azért, mert alig vannak zsidók. Számuk mintegy 800, amelyből negyvenhárom Berlinben él. Hozzávetőleges számítás szerint kétezer zsi-

dó él valójában az országban, de 1.200 ateistának tekint magát, nem kívánja, hogy a zsidó hitközségek nyilvántartsák. Nyolc hitközség működik országwide, minden városban egy-egy zsidó templommal. Legutóbb, a „Kristály-éjszaka” negyvenedik évfordulóján, szentelték fel a berlini templomot. Péntek esteként egy miniján zsidó jön imádkozni. Ünnepek száz-százhuszan. A hitközség állami szubvencióból tartja fenn magát. Van egy nyolcvan éves öreg otthona. Páskát, bort Budapestről kapnak, van egy kóser mérszárkék, ahol mindenki, aki kóser akar enni, beszerezheti a húszszükségeit.

A nyolcszáz zsidóból mindössze 20 százalék dolgozik, a többiek öregek, akik nyugdíjossal élnek. Minden ágazatban zsidó vezetők vannak, van egy ezer márkás úgynevezett „Ehren-Pension”-t, tiszteletbeli nyugdíjat kap és két személyre szóló elsőosztályú ingyenjegyet vonatra, vagy bármely más közlekedési eszközre. Mivel a munkahét ötnapos — folytatja mosolygva a tanár — a zsidók nem dolgoznak szombatkor. Berlinben havonta kulturális előadást rendeznek a zsidó klubban, amelyen 100-150-en vesznek részt: lengyel, magyar és nyugat-berlini művészek, írók adnak elő.

Dr. Zarrach érzékeny lelki ember. Elbeszélés közben könyörögnek. Amikor Izraelrel kapcsolatos kérdéseket teszek fel, nem kapok választ...

Lengyelország

A lengyelországi küldöttségnek három tagja volt: Finkstein Mose, a lengyelországi hitközségek központjának elnöke, Szymon Szurmiej, a varsói Jiddis Színház igazgatója, valamint a jiddis nyelvű havi folyóirat szerkesztője.

Nem ismerik a zsidók pontos létszámát, de feltételezik, hogy 10 — 15 ezer zsidó él Lengyelországban. Svájból kapott pénzből tartanak fenn nyolc ingyenes népkönyvtár. Évente husz tonna páskát és megfelelő mennyiségű kóser bort kapnak, szintén Svájból.

Szerintük nincs antiszemitizmus és nincs zsidókérdés. Aki alijázni akar — szabadon elmehet. A baj csupán az — mondja az imádkozás alatt „gárlit” viselő elnök, hogy akik elmennek Lengyelországból, nem jutnak el Izraelbe.

Megrendítő volt egyébként Szymon Szurmiej szinagógai jiddis nyelvű felszólalása. — Mi nem egy tizezer lelket számláló közösség képviselői vagyunk — mondotta —, hanem a sok millió nyelv zsidóság szószólói. Auschwitzban nem tudták elégetni a zsidó szellemet, melynek gyenge szikráit úgy őrzik, ahogy lehet. Beszédét „Am Jisraél cháj” felléptéssel fejezte be.

Jugoszlávia

Dr. Kadelburg Ladiszlav ügyvéd, volt felsőbbrendű tag képviselte a jugoszláv zsidóságot. Egyike volt a találkozók legszimpatikusabb, legnépszerűbb alakjainak. Nem akart mindenáron jó benyomást kelteni, minden szava ösztönös és szívből jövő volt. Beszédében „ahá-vát Jisraél”-ről, arról a zsidóság-szeretetről, összetartásról szólt, amely összeköti a zsidó nép fiait bárhol is vetette őket a sors.

A jugoszláv zsidóságról szólván elmondta: jól élnek, teljes szabadságnak örvendenek és mindenki állandó jellegű utlevélt tarthat a zsebében, oda utazhat, ahová akar. Izraelbe is. Annak ellenére, hogy nincsenek diplomáciai kapcsolatok a két ország között.

Románia

Kétségtelen, hogy Románia a keleti tömb azon országainak

egyike, ahol az állam támogatja a zsidó vallásjogok védelmét. Ráv Rosen mosolygva mondja: Bárcsak tartanának meg annyit, amennyit megtarthatnának. Országwide 121 templomban imádkoznak szombatonként és 62 templomban van naponta miniján. Létezik Talmud-Tóra iskola, Chevrat Sász és Bukarestben megjelent a háromnyelvű — román, jiddis és héber — hetilap, mely az egyetlen héber nyelvű közlöny egész Európában.

A körülbelül negyvenezer lelket számláló romániai zsidóság huszonöt százaléka szociális eset, amely az amerikai Joint támogatását élvez. Tizenegy kóser vendéglő működik. A részurlok hétszer évente kapnak értékes ruha- és élelem-csomagokat. Öreg emberek számára szép otthonokat tartanak fenn. Ifjúsági körök, kulturális rendezvények és héber kurzusok folynak több városban és a zsidó egyetem hallgatói között jelentős számban vannak, akik önként jönnek a „jiddiseit”-ot tanulni. Dr. Mose Rosen tagja a román parlamentnek. A román zsidóság ápolja az Izraelrel való jó kapcsolatokat. A kölcsönös turizmus mellett az alijja lehetősége sincs kizárva. Feltételezhető, hogy csak azért mérsekélik a zsidók kíváncsiságát, mert a román kormánykörök kifőnően tudják értékesíteni a zsidókat, amikor nemzetközi, főleg kapitalista körökben gazdasági előnyöket akarnak elérni.

Magyarország

A magyarországi delegációnak három tagja volt: dr. Salgó László, Héber Imre és dr. Seifert Géza. Első találkozásom idején dr. Seiferttel, csupa mosoly és melegség volt. Elmondta, hogy a hatnapos háború megelőző héten férje ösztönözte a magyarországi zsidó hitközségek országos tanácsát és annak a reményének adott kifejezést, hogy elkerülhető lesz a háború Izrael és szomszédai között. A résztvevők — mesélte — felállva, tíz percig tapsoltak. Megállapodtunk, hogy március nyolcán találkozzunk és elbeszélgetünk a magyarországi zsidóság problémáiról. Erre a találkozóra nem került sor sem március, sem azután. A magyar delegátusok kerültek az izraeliekkel való találkozást és beszélgetést. Dr. Salgó volt ugyan az egyetlen, aki rövid hébernyelvű időzítő beszédet mondott, de ez volt a „legsemelegesebb” beszéd is, melyben, héber szavain kívül, semmi sem emlékeztetett a zsidóságra. Az Intercontinental szállóban Héber Imre, budapesti hitközségi elnök olvasta fel beszédét, amely száraz és hívós volt. Izrael nevéki sem emlegette.

Egy nappal az izraeli követés által adott fogadás előtt, a magyar delegáció váratlanul összecsomagolt és elutazott. Az egyetlen népidemokratikus küldöttség volt, amely még ilyen módon sem kívánt Izraelrel találkozni.

Furcsa ez a magatartás és sokakat fájdalmasan érintett. A magyar zsidó vezetők „konzervensek” voltak, nem tartották meg magukat. Ez a magatartás márcsak azért is bántó, mert köztudomású, hogy a magyar rezsim — belpolitikai szempontból — liberális. Magyarországon engedélyezik a politikai szatírákat és bírálatot. Semmilyen bántódás nem érte volna a zsidó „vezetőket”, ha kevesebb „vonalasságot” tanúsítanak. A magyar zsidók, csak úgy, mint a magyar nép, oly sokszor történelme során — most is pápából akar lenni a pápánál: „tullejtési a normát”.

A nyugati országok világi és vallási vezetői sok szerrel vetétek körül a kommunista tömbbéli zsidókat. Egyik este „miniszimpoziumot” rendeztünk, amelyben résztvett Bent Melchior, Dánia főrabja, dr. Emá-

INTERJU A VOLT AMERIKAI HELYETTES KÜLÜGYMINISZTERREL:

»Izraelt nem kell kioktatni!«

Az alábbi interjú Eugene Rostow-al, az Egyesült Államok volt helyettes külügyminiszterével, a New York Times 1978 június 11-i számában jelent meg. Eugene Rostow professzor jelenleg a közjog professzora a híres amerikai Yale Egyetemen.

Kérdés: Mi a véleménye az adminisztráció legújabb fegyverügyletéről?

Válasz: Azt hiszem, hogy a jelentősége politikai szempontból nagyobb, mint katonailag. Azt köztölték, hogy Carter elnök visszautasította a tanácsot, amelynek értelmében későbbi időpontra kellett volna halasztani a repülőgépre vonatkozó csomagügyelet, ami által időt biztosított volna önmagának, hogy meggyőzze Egyiptomot, tegyen erőfeszítéseket az Izraellel való békekötésért.

A csomagügyelet büntető jellege világosan kitűnik abból is, hogy csökkentették az Izraelnek jóváhagyott F-15 típusú harci gépek számát. A jelek szerint az amerikai adminisztráció jelenlegi politikájának egyik célja amerikai-izraeli konfrontáció kiprovokálása. Ez az alapvető politikai irányzat, ahogyan ezt vezető amerikai kormánytisztviselők már régebben megmagyarázták, afféle cikk-cakos hozzáállást követel, amelyben egymást követik a konfrontáció és a békülés, figyelembe véve a belső amerikai politikai nyomások időnkénti csökkentésének szükségét is.

Kérdés: Ez új fejleménynek tekinthető-e?

Válasz: Nem. 1976 ősze óta dr. Brzezinski, Carter elnök nemzetbiztonsági tanácsadója, több interjúban megjövendölte az Izrael és Egyesült Államok közötti feszültségek, mint az utak szétválásának első stádiumát. Ezek a figyelmeztetések már hosszú idővel az izraeli kormányváltás előtt nyilvánosságra jutottak, ami azt bizonyítja, hogy nincs semmilyen összefüggés közöttük és Begin politikája között. Felvetődik a kérdés: miért jelentek meg a sajtóban ilyen gyakran?

Vajon az Egyesült Államok az arab felfogás mellett állt ki abban a reményben, hogy ezáltal vívmányokat szerezhet önmaga számára az arab kőolaj és pénzügyi tranzakciók terén? Minthogy az adminisztráció még nem tett reális javaslatokat az energia terén való önállóság kérdésében, vagy az erős és koordinált, az egész világra vonatkozó pénzügyi szisztéma vonatkozásában, ez a kérdés természetesen tűnik.

Vagy talán ez a lépés egy stratégiai terv szerves része, amelynek célja a közelkeleti és afrikai szovjet terjeszkedés megállítás. Ennek a problémának a fennállását az amerikai adminisztráció csak most kezdi elismerni, miután hónapokon át azt a benyomást próbálta kelteni, hogy a Szovjetunió nem képezi az amerikai nemzetbiztonság központi problémáját.

Kérdés: Vajon az adminisztrációnak szüksége van-e arra, hogy cserben hagyja Izraelt?

Válasz: Az amerikai külpolitikát annyira jellemző gyengeség tükrében nem érhető, hogy Izrael cserbenhagyása milyen formában erősítheti az amerikai adminisztráció tervét a szovjet terjeszkedés lefékezésére. Miért kell az adminisztrációnak abban a hitben élnie, hogy Amerikának a Szovjetunióval szemben elfoglalt pozícióját megerősítheti, ha az Egyesült Államok legyengíti és megbünteti egyetlen közelkeleti biztos szövetséget, amely egyuttal a körzet legerősebb katonai tényezője is.

Az adminisztráció Izraellel szemben követett politikája nem következetes. Még egyelőre senki sem magyarázta meg, hogy Carter adminisztrációjának Izraellel szembeni politikája, amelynek lényege a konfrontáció és a cserbenhagyás, milyen szempontból célravezető?

Kérdés: Ön figyelmen kívül hagyta azt az amerikai szempontból megmagyarázhatatlan tény, hogy Izrael nem volt hajlandó engedelményeket tenni a béke érdekében, Szádát elnök kezdeményezésének megfelelően...

Válasz: Sokan nem értik meg, hogy Izrael igen nagylelkű javaslatot tett az Egyiptommal való béke érdekében: hajlandónak mutatkozott egyiptomi szuverenitás alá helyezni az egész Sínját. Ugyanakkor közigazgatási autonómiát ajánlott fel a nyugati partvidékek és a gázai sávban élő palesztin araboknak. Dán azt is kijelentette, hogy Izrael hajlandó tárgyalni Jordániával a nyugati partvidék felosztásáról, ha Jordánia előnybe helyezi ezt a megoldást a közös uralommal szemben. Végül, Izrael ahhoz is hozzájárult, hogy a palesztinai arabok képviselőket kapjanak a tárgyalásokon. Mindezt Izrael egyoldalúan, még a tárgyalások kezdete előtt ajánlotta fel. Mi több, céltalan minden Izraelhez intézett felhívás, hogy tanúsítson nagyobb mérvű engedékenységet a nyugati partvidékkel illetően, mert hiszen Huszejn király nem hajlandó békét kötni. Mivel demonstrálhatná még Izrael az engedékenységet?

Kérdés: Igaz-e, hogy Izrael nem volt hajlandó a nyugati partvidékre is vonatkoztatni a BT 242. számú határozatát? Oszítja-e azt a nézetet, hogy Izrael jogtalanul létesített településeket ezen a területen?

Válasz: Ez helytelen felfogás. A nyugati partvidék különleges státusz élvez, ugyanúgy mint a gázai sáv. Egyik sem képezi szuverén állam elismert területét. Mindkettő a palesztinai mandátumhoz tartozott, amely 1946-ig Jordániáé, Izraelt, a kettőjük között vitatott területeket, tehát a nyugati partvidéket és a gázai sávot, foglalta magába. A nemzetközi jog szerint a palesztinai mandátumhoz tartozó egykori területeken „palesztinaiak”, tehát keresztények, muzulmánok és zsidók egyaránt élhetnek. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Izrael települései ezeken a területeken nem törvénytellenek.

Kérdés: Az amerikai kormány egyet ért ezzel a felfogással?

Válasz: A State Department nem tagadja Izrael jogát,

Annak ellenére, hogy arról

igyekeztek meggyőzni bennünket, hogy szabad zsidó vallási élet folyik országukban — és ez bizonyára igaz is — mindenki érezte, ez a zsidóság a szellemi agónia stádiumába jutott. Rövid idő múlva ez a zsidó tömb nem lesz több történelmi emléknél. Ezért vetjük körül képviselőiket annyi szeretettel, mintha bucsuznának a kontinens sok évszázados zsidó múltjától.

hogy az egykori palesztinai mandátumhoz tartozó területeken településeket létesítsen. Ugyanakkor azonban vitatja ezt a jogot azon az alapon, hogy a genfi egyezmény értelmében megszálló haderő nem deportálhat megszállt területen élő lakosokat, hogy ezek helyébe saját lakosságát telepítse. Minthogy Izrael nem deportálja az arab lakosságot, hogy a megüresedett házakba zsidókat telepítsen és minthogy Izrael nemcsak katonai megszálló hatalomként tartózkodik a nyugati partvidéken, a genfi értekezlet 49. számú paragrafusa nem vonatkozik a nyugati partvidék és a gázai sáv problémájára. Itt nincs szó védelemre szoruló szuverén jogokról.

Meg vagyok győződve arról, hogy az amerikai kormány felfogása helytelen, legalább is a nyugati partvidéket és Gázát, de talán Sínját illetően is.

Kérdés: A nyugati partvidék Jordániához tartozott. Nincsenek-e tehát Jordániának előjogai Izraellel szemben?

Válasz: Jordánia katonai megszállóként tartotta a nyugati partvidéket 1948 és 1967 között, miután agresszív háborút folytatott. 1951-ben be akarta kezelni a nyugati partvidéket, de egyetlen arab állam sem ismerte el Jordánia szuverenitását ezen a területen. Az Egyesült Államok sem. Izrael követelése az egykori angol mandátumhoz tartozó területre legalább ugyanolyan megalapozott, mint Jordániáé. Talán még megalapozottabb, mert hiszen Izrael 1967-ben önvédelmi háború után szállta meg ezt a területet. A BT 1957-ben hozott 242. számú határozata értelmében Jordániának és Izraelnek meg kell egyeznie a területek jövőjét illetően, utána pedig békét kell kötnie. Huszejn azonban, mint mondtam, a mai napig sem hajlandó erre.

Kérdés: Ha már hajlandóságról van szó, miért nem hajlandó Begin reagálni Szádát békekezdeményezésére?

Válasz: Begin igenis reagált. Nem kevesebb, mint négy komoly engedményt tett, még mielőtt érdemleges tárgyalások kezdődtek volna. Ha már erről van szó, le kell szögezni, hogy nem Begin, hanem Szádát volt az, aki nem volt hajlandó magáévá tenni a Biztonsági Tanács hivatalos állásfoglalását!

Kérdés: Mit ért ez alatt?

Válasz: A BT 242. és 338. számú határozataira gondolok. Ezek alapját 4 vezérelv képezi, nevezetesen, hogy Izraelnek nem kell visszavonulnia semmilyen arab területről mindaddig, amíg az arabok nem hajlandók békét kötni. A másik alapelv, hogy ezután Izraelnek vissza kell vonulnia a békeszerződésben megállapított biztonságos és elismert határok mögé. Ezek a határok nem okvetlen azonosak az 1949-ben meghuzott fegyverszüneti vonalakkal. A harmadik vezérelv, hogy a békeszerződés megfelelő biztonsági intézkedéseket tartalmaznak, beleértve semlegesített övezeteket és a szabad hajózás jogát nemzetközi vizeken. Végül, a negyedik alapelv, a határozatok azon célja, hogy igazi békét, és nem tűzszünetet teremtsenek a Közel-Keleten. A jelek arra vallanak, hogy Szádát magáévá tette az első és a negyedik alapelvet.

Kérdés: Ez nem bizonyítja Szádát rugalmasságát?

Válasz: Nem éppen. Jeruzsálemi látogatása idején és azóta Szádát elutasította a második alapelvet, nevezetesen, hogy Izraelnek nem kell visszavonulnia minden, 1967-ben elfoglalt területről. Ehelyett azt hangoztatta, hogy Izraelnek az 1949 óta fennálló és 1967 június 4-én érvényben lévő fegyverszüneti vonalakkal kell visszavonulnia. Szádát ebben a kérdésben helytelen felfogást vall, mind a nemzetközi jog, mindpedig az egyszerű logika szempontjából. Carternek sincs igaza, amikor úgy próbálja beállítani a dolgot, hogy egy nemzetközi jogi okirat „izraeli” és „arab” interpretálása közötti különbségről van szó. Ez helytelen. Szádát elnök egyszerűen nem hajlandó elfogadni az Egyesült Államok, Anglia és a BT a határozatokot megszavazó többi tagjának felfogását.

Kérdés: Mi lehet Amerika szerepe mindebben?

Válasz: Amerika nyomást gyakorol Izraelre, hogy írjon alá egy elvi deklarációt a békéről, amelynek alapján Szádát elnök hajlandó volna békét kötni Izraellel. A 242. számú határozat egymagában elvi deklaráció, s így nincs szükség újabb deklarációra. De az új deklaráció sem árt, ha nem áll ellentétben a 242. számú határozattal. A nehézség abban áll, hogy Egyiptom még a tárgyalások megkezdése előtt elkötelezettségét kíván Izraelről a teljes visszavonulásra, a fegyverszüneti határokhöz. Ez azt jelenti, hogy Izraelnek és Egyesült Államoknak el kell ismernie a nyugati partvidék anektálását Jordánia által, amire 29 éven át egyikük sem volt hajlandó. A 242. számú határozat nem követeli, hogy Jeruzsálemet ismét kettéválássák és hogy Izrael olyan sávva szigorítsák, amely egyes helyeken nem egészen 10 mérföld széles a tengertől a keleti határig.

Kérdés: Mi a megoldás a palesztinaiak problémájára?

Válasz: Minthogy Huszejn király nem hajlandó tárgyalni, egyelőre nem lehet szó előrehaladásról. Izrael ennek ellenére önkormányzata vonatkozó javaslatot tett, amely magában foglalja a katonai kormányzat megszüntetését. Az amerikai adminisztráció elvben helyesli ezt a tervet, de közben tovább hangoztatta, hogy az izraeli települések a nyugati partvidéken és Gázában törvénytelenek. Már elmagyaráztam, hogy miért nem helyes ez a felfogás. Mindenesetre, ha Egyiptom és Jordánia között nézeteltérés áll fenn a nyugati partvidéki izraeli települések ügyében, az a probléma könnyen megoldható a békeszerződés keretében, a 242. számú határozat szellemében, amelyet Izrael már magáévá tett. Begin ismételtan hangsúlyozta, hogy Izrael elfogadja a 242. számú határozatot.

Kérdés: Mindezek tükrében hogyan bírálja ön el az adminisztráció állásfoglalását Izraellel szemben?

Válasz: Nem tudom, hogy Carter elnök miért „nyarag” annyira a nyugati partvidékben, ha csak nem szándékkal akar konfrontációt előidézni Izraellel. Az Egyesült Államoknak mélyreható és messzemenő érdekei fűződnek a Közelkelethez, annál is inkább, mert a Szovjetunió állandó kísérletek tesz arra, hogy keletről és délről bekerítse Európát. Az Egyesült Államok érdekei egybevágók Izrael érdekeivel. Amerika közelkeleti problémáit nem oldhatók meg erős és baráti Izrael létezése nélkül. Az amerikai kormányzatnak nem szabad nyomást gyakorolnia egy kicsiny baráti, demokratikus kormányzatra, nem szabad azt követelnie tőle, hogy adja fel jogait és érdekeit, a béke kilitásait. Amerikának kötelessége, hogy kikorrigálja az elmúlt hónapok külpolitikai baklövéseit.

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

Ha a feleséged meg akar tanulni autót vezetni, ne állj az útjába.

Az Istennek nem sikerült a műve, amikor Ádámot megteremtette. Bizonyíték — kénytelen volt Évát is megteremtteni, akit már eleve gyengébbnek tervezett.

Amiben két ember biztosan meg tud egyezni — mennyit adjon a harmadik jótékony célra.

FILÓZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

Jó dolog, ha a szülő elalvás előtt csókkal búcsúzik az ágyban lévő gyermekeitől, csak kérdés, ki tudja-e várni, amíg hazatérnek.

Aki makaronit eszik, az nem lehet magányos ember. A makaroniéves ugyanis mindig figyelmet kelt a vendéglőben.

Igaz, hogy pénzért nem lehet venni sírig tartó szerelmet, de a pénz megkönnyíti az alkut.

IDŐSZERŰ SZÓTÁR

PÉNZ: Olyan, mint a rosszlány. Ma az enyém, holnap a tiéd. És holnapután?
SZTEK: Akár a szerelem. Ha kihül, semmit sem ér.
IDEALIS FÉRFI: Erős izomzat, hatalmas pénztárca, rövidlátó szemek.
DON JUAN: Olyan, mint egy hotelportás. Mindig van helye egy újabb jelentkező számára.
FELESÉG: Szegény ember számára pótolja a titkárnőt, a pincérsnőt, a manikűrösnt, a színésznőt, a barátnőt.

ARANYÓRA
 Egy ur szép aranyórát vásárol. Mikor kifizeti és csomagolják, a kereskedő így szól:
 — Kitaláltam uram, hogy a fiának lesz az ajándék. Így van?
 — Pontosan.
 — Nagy meglepetés lesz.
 — De mekkora. Ő ugyanis egy kocsira számít.

FÉRFIAK
 — Csodálkozom rajtad. Mit találsz érdekeset abban a Zsuzsiban?
 — Én? Semmit. De olyan kellemes keresgélni.

ORVOSNÁL
 Egy gyönyörű szép, fiatal, széke asszony keresi fel az orvost.
 — Doktor ur, a férjem ügyében jöttem. Sajnos, nagyon beteg.
 — Rendben van, asszonyom. Meg fogjuk gyógyítani. Előbb azonban vetkőzzön le és mutassa meg, hol fáj neki.

TÖRTÉNET EGY HAZASSÁGRÓL
 Két férfi beszélget.
 — Te miért házasodtál meg?
 — Mert nagyon egyedül voltam. Aztán pár hét múlva, mikor rápillantottam a feleségemre, így töprengtem: „Hát valóban ennyire magányos voltam?”

APÁK
 A fiam alig mult egy éves és már mondja, hogy „Apu”.
 — Nézze, egy ilyen kis gyerek még nem tudja, mit beszél.

MEGLEPŐ FELIRATOK:
 Egy new-yorki bár falán:
 „A mi martinink még szárazabb, mint az angol humor”
 Egy koppenhágai bár falán:
 „Ha azért iszik, hogy felejtessen, akkor előbb egyenlisse ki a cechet, csak aztán igyon”

Egy kelet-berlini szomorvos átszökött Nyugat-Berlinbe, de előbb a következő feliratot függesztette ki a rendelője falára:
 „Távolító pácienseimnek azt ajánlom, hogy jöjjenek utánam. Rövidlító pácienseim, akik nem látnak tovább az orruknál — maradjanak...”

ORVOS ELŐTT
 Két idős ember beszélget az orvos várószobájában.
 — Hogy érzi magát?
 — Még nem tudom. Majd a vizsgálat után...

KORHELYEK
 — Te mit mondasz a feleségednek, mikor későn jössz haza?
 — Csak annyit, hogy „szervusz, drágám”. A többit már ő mondja magától.

TÁVOLSÁG
 — Mi a távolság Haifa és Tel Aviv között?
 — Körülbelül 100 kilométer.
 — Nem is sok, ha tekintetbe veszem, milyen messze van a két város egymástól.

KIZÁRÓLAG FÉRFIAKNAK
 — Öregem, én a nők miatt elvesztettem minden pénzemet.
 — Én meg az eszemet.
 — Akkor te jöttél ki olcsóbban.

MULATSÁG
 — Kedves művésznő, énekeljen nekünk egy operáriát.
 — Nem szívesen, mert késő van. Talán zavarná a szomszédokat.
 — Annyi baj legyen. Ők meg tesnap megmérgezték a kutyánkat.

IRODALMI TÖRTÉNET
 Két fiatal író beszélget.
 — Tudod, öregem — így az egyik —, az író agya olyan, mint a répaföld. Akkor terem bőségesen, ha trágyázzák. Mi a trágya? Az irodalom. Sokat kell olvasni. Most én is ilyen trágyára vágyom. Lepj meg kérlek a legújabb regényeddel.

KADAR BÉLA, HERMAN LIPÓT, NEOGRÁDI ÉS MÁS MÁRKÁS FESTMÉNYEK
KLEIN ANDRÁS
 TEL-AVIV, ROTHSCILD 89
 TELEFON: 623-759

— Választanom kellett: Vagy elveszem, vagy elveszik a hajtási engedélyemet...

JOGI MESE

Egy san-franciscoi gyáros fia embert ölt. Letartóztatják. A papa kétségbeesetten telefonál new-yorki ügyvédjének, hogy százezer dollár honoráriumot helyez kilátásba, ha a fiát kirántja a bájból.

Két órával később a következő távirat érkezik az ügyvédtől: „Mebizást vállalom, stop. Három szentanuval ma este oda-repülök, stop. Ötven ezer előleg-kénti átutalását kérem, stop”.

J. KAHÁN

szőrmeüzlet
 Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
 Tel. 286-701

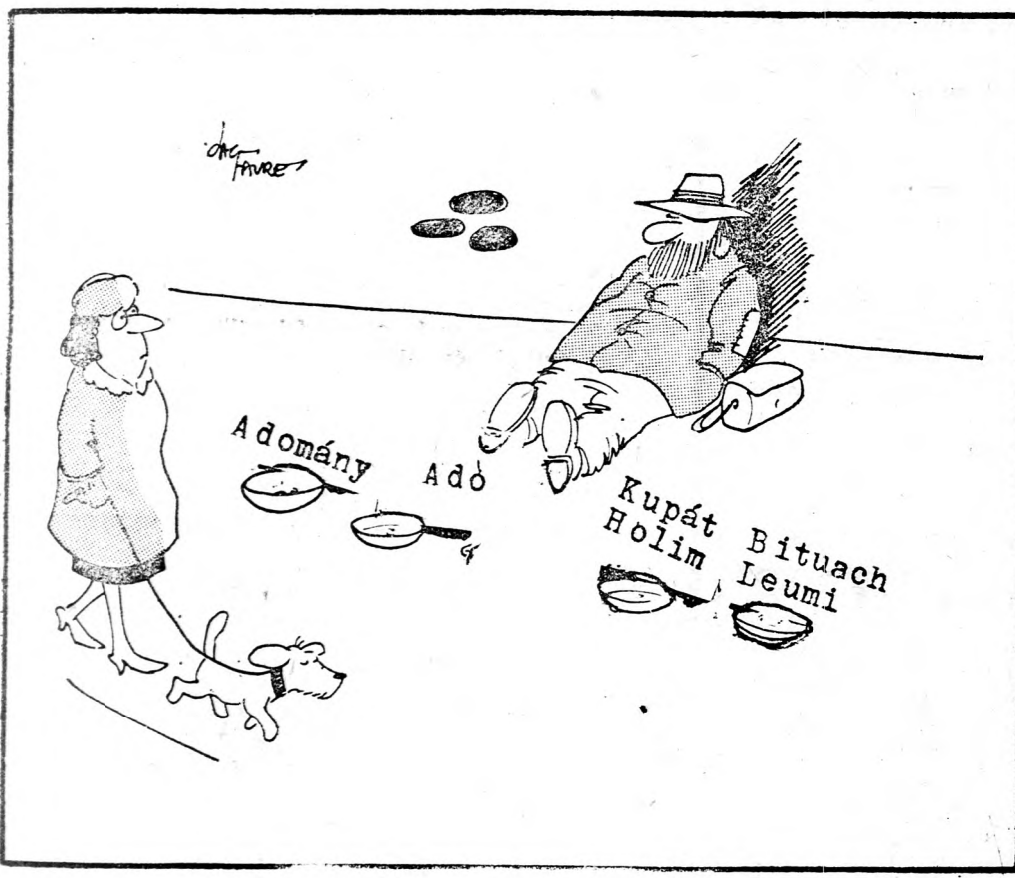
Derűs pillanatok: IZRAELBEN NINCS BÜROKRÁCIA!

(Elmondta: Pongrácz Kamill, párizsi turista)

Első alkalommal érkeztem Izraelbe, s már nagyon kíváncsian vártam az ország nevezetességeivel való találkozást. Luddon régi barátain fogadtak és kis Volkswagenjükkkel elindultak velem Tel Aviv felé. Az uton egymás szavába vágva magyaráztak. Részint a gazdasági politika helyességét, részint a kormány külügyi irányvonalát.

Közben megérkeztünk a belvárosba. A Dizengoffot azonban meg akarták mutatni a barátain, tehát leállították a kocsit — persze, tilosban, mert máshol nem volt hely — és sétáltunk vagy egy órát. Aztán mentünk volna tovább, de a kocsinak hült helye volt. En remegtem az izgalmtól, barátain a legteljesebb nyugalommal taxit hívtak és beültünk. Öt percnyi utazás után megérkeztünk egy telepre — a tel-avivi bíróság mögött —, oda vontatta a rendőrség a tilosban parkoló autót. Barátaim fél percig tárgyaltak egy örrel, valamit aláírtak — később megtudtam, aláírásukkal elismerték, hogy tilosban parkoltak, s hajlandók lesznek kifizetni a bírságot —, s már meg is kapták a kocsit kulcsát, azonnal indultunk tovább.

En a csodálkozástól alig jutottam szóhoz. Egyre azt hajtogattam, hogy ugyanez a művelet Párizsban csak két napig tartó utánjárással intézhető el. És végül nagyot sóhajtottam: „Micsoda nagyszerű ország, Izraelben nincs bürokrácia!” Csak azt nem értem, miért sajgott végül a barátaim oldala a nevetéstől, pedig én mindössze négyszer ismételttem meg az impressziómat, hogy Izraelben nincs bürokrácia... (benedek)

RENDEK MUSZÁJ LENNI

HÖLGYEIM:
 KIFOGASTALAN SZABÁSÚ ELEGANS SZOKNYA
BINDER KONFEKCIÓ
 TEL-AVIV • Náchlát Benjámín utca 21, tel. 623081
 RENDELÉSEKEI MÉREI ÚJAN VÁLALUNK
 Sajnálattal közlöm vevőimmel, hogy az utóbbi hirdetésekben tévesen jelent meg a cím: Náchlát Benjámín 21.
 A helyes cím: Tel Aviv, Náchlát Benjámín 21.

NŐK FIGYELMÉBE!
 Új, haladó divat, klasszikus stílus fiataloknak. Ajánlunk divatos ruhákat exkluzív anyagokból, méretek után. Mielőtt határoz, nézze meg és hasonlítsa össze a kivitelezést és az árakat. • Különleges modellek kövér nőknek. Estélyi és sportserű ruhák, kabátok, kosztümök, szoknyák és blúzok, továbbá női nadrágok saját anyagunkból vagy a megrendelőjéből, gyári áron.

ALEXANDER'S
 MIGNANI
 Dizengoff-u. 138
 Tel-Aviv
 Es minden más jobb üzletben országszerte

MARY SOREANU
 a zenés komédiában:
MÁJN BOBESZ JERUSE
 Péntek, 4.8 — 8.30
 KIRJÁT-BIALIK — „Savion”
 Szombat, 5.8 — 6.45 — 9.00
 RÁMÁT-GÁN — „Bét Háhlszadrut”
 Hétfő, 7.8 — 9.00
 ÁSDOD — „Ásdod”
 Kedd, 8.8 — 9.00
 BEER-SÉVA — „Gilat”
 Szerda, 9.8 — 8.30
 NEVÉ SÁÁNÁN — „Ámám”
 Csütörtök, 10.8 — 9.00
 CFÁT — „Chl”
 Péntek, 11.8 — 8.45
 NOCRÁT — „Nurit”

INALTERA
 Szép otthon akarsz? Vegyél tapétát apukámnál!
Strasser Tapetim
 NYILVA EGYFOLYTABAN 8—19-IG
 TEL-AVIV • SHENKIN UTCA 20
 Telefon: 281554, 282339, 286969

DÉLAMERIKAI SZÖRMEK
 A legújabb szőrme divat modellek bemutatója az egész világból, kitűnő minőségben. Kérjük, hozzák el szőrmeiket javításra és felújításra a nyár folyamán.
Hölgyek figyelmébe!
 Köszönetet mondunk vevőinknek, akik megköszönték jó és oadaadó szolgáltatásainkat.
JOSEF GOTTLIEB
Pielis SUD AMERICA
 TEL-AVIV, 13 YIRMAHU STR.,
 TEL. 446 221

Küldjön ajándék-utalványt IKKA vámmentes
 MAGYARORSZAGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK
 Megrendelőhelyek:
JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Jávee utca 2. — Üzleti órák: 9—1 és 4—7 — Kedden délután zárva.
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27, 1. emelet — d.e. 9—12.30, délután 4—6.30 között Telefon: 55052. Pénteken zárva.
HAIFA: Ungár Jákov, Micháel utca 2 (Arlozorov sarok), Gerberlech üzlethelyiség, vasárnaptól—csütörtökig, 10—12-ig. Telefon: 667876, (akás tel.: 525661).
BEER-SÉVA: Frankfurter István, Háácsmút 49—51. — Telefon: 38701.
 Levelezési kizárólag: **G. KEMÉNY**
 Tel-Aviv, Ben-Jehuda 27. címre kérünk.
FIGYELEM!
 IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségte mentes küldési lehetőség **MAGYARORSZAGRA**
TUZEX ajándékukok kaphatók CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDÉSRE

Egy éve múlt, hogy a megboldogult drága feleségem, édesanyám, leányom, testvérem

Hédy (Chedva) Icikovits 771
szül. GLUZER

Nagybánya — Párdesz Katz

borzalmas közlekedési szerencsétlenség áldozata lett.

ELSŐEVES ÁZKARAJÁT

1978 augusztus 10-én, csütörtök d.u. 4.30 órakor tartjuk a choloni temetőben.

Találkozás a temető új bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága feleségem, édesanyánk

STEINER SÁNDORNÉ 771
szül. KLEIN SAROLTA

Marosvásárhely — Bukarest — Kolozsvár — Kirjút-Ono

ELSŐEVES ÁZKARAJÁT

1978 augusztus 8-án, kedden d.u. 4 órakor tartjuk a choloni temetőben.

Találkozás az új bejáratnál.

GYÁSZOLÓ FÉRJE ÉS FIAI

Fájdalomtól megrendülten tudatjuk szeretett drágánk

WEISS BELA (CSICSÓ) 771
Szatmár — Los-Angeles

elhunyat.

Gyászoljuk és emlékét örökre szívünkbe zártuk:

Testvérei: Herman, Sájku (Alex), Szera, Bella, Jolán, és sógora: Herman Ráfél (Los Angeles, USA)

Megboldogult családfőnk

R. JAKOV BEN-ZE'EV FRIEDMANN 771

elhunyatának első éve leteltével elzárandokolunk sírházhoz 1978 augusztus 6-án, vasárnap d.u. 17 órakor.

Találkozás a luddi temető bejáratánál.

FELESÉGE: RACHEL FRIEDMANN, LEÁNYAI, VEJE ÉS UNOKAI

Felejtethetlen drága férjem

KREMER HERMAN 771
Natanja

ELSŐEVES ÁZKARAJÁT

1978 augusztus 10-én, csütörtök d.u. fél 4-kor tartjuk a natanjai síkun-vatikimi temetőben.

Autóbusz indul a Borochov u. 1. sz. alatti lakás elől.

Vigasztalhatatlan felesége: TUBI

Felejtethetlen drága férjem, apám, testvéreim, nagyapánk

WEISS LIPE (LAJOS) 771
Margitta — Nagyvárad — Ásdod

slosimja leteltével

ÁZKARÁT ÉS SÍRKÓAVATÁST

tartunk 1978 augusztus 6-án, vasárnap d.u. 5 órakor, az ásdodi Astrom temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk

LÉB SÁRIKA 771
szül. MARKOVITS

Torda — Petách-Tikva

HARMADIK ÉVES ÁZKARAJÁT

1978 augusztus 7-én, hétfőn d.u. 4 órakor tartjuk a petách-tikvai temetőben (88-as autóbusz).

Találkozás a temető bejáratánál.

A CSALÁD

BIBLIAI TÁRGYU FILMHEZ

KERESÜNK STATISZTAKAT

fiatal fiukat/lányokat, idősebb férfiakat/nőket, rokkantakat, gyermekeket, anyákat csecsemővel

Szakállasok előnyben!

Jelentkezés személyesen. Kérjük fényképet hozni!

TIBÉRIAS — 78.8.7, hétfő, Hotel Ginton, Kirjút Smuel, 10-19 közt.

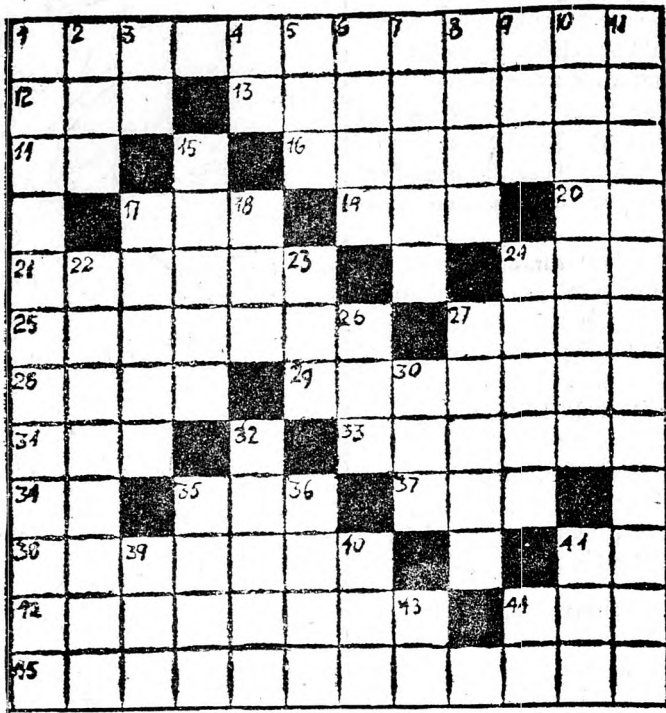
HAIFA — 78.8.8, kedd, Hotel Zion, 10-19-ig.

JERUZSALEM — 78.8.9, szerda, Bét Ágnon, Hillel utca 37, II. em., 10-19-ig.

TEL-AVIV — 78.8.10, csütörtök, Bét Bné-Brit, Káplán u. 10. szoba 13 — 10-19-ig.

1978.VIII.4

KERESZTREJTVE'NY 331

VIZSZINTES: 1. A fotográfia minőségét befolyásoló tényező. 12. Felfog. 13. Az ókorban ebből készült tekeresekre írtak. 14. Ir. vés. 16. Magyar kártya lapja. 17. Festmény. 19. Kucskál. 20. Pénzbeli ellenérték. 21. Táplálék. 24. Némán tolv. - 25. Szöveg bever. be... 27. Női név. 28. Tavasz gyümölcs. - 29. Különös. 31. Néma Gizit. - 33. Mázsát betűi keverve. 34. Gyár közepé. 35. Ki angolul. 37. Azonos mássalhangzók. 38. Csavarjaj. 41. Betűt vet. 42. Menüje. 44. Hapag. 45. Az orr boltozatában elhelyezkedő, nyirokcsövekből álló szerv.

FÜGGŐLEGES: 1. Ez pl. a méter, a kilogramm, a liter. - 2. Gyergyeség ellenéte (ék. hiány). 3. Get mássalhangzói. 4. Ipar fele. 5. Régi őrmezték. 6. Gondoz (ék. felesleg). 7. Esztelen gikszer. 8. Gondolatok rögzítése papíron. 9. Zuhány. 10. Rendkívül száraz év. (ék. felesleg). - 11. Kérdőző tenyészalát. - 15. Fordítva rálép (ék. hiány). 17. Égtáj. 18. Átpasszírozott étel (ék. hiány). - 22. Ujságcikkek nyomdába adásának végső időpontja. 23. Nem ez, valami... 24. Ázsiai népcsoport. 26. Magas testhőmérséklet (ék. hiány). 27. Magyarországi hegyesség. 30. Megy. 32. Junta betűi keverve. 35. Trófea része. 36. Tadmor kőhármada. 39. Szaglószerv. - 40. Fél pacija. 41. Csaknem kiűl. 43. Fordított tiltószó. - 44. Duda fele.

Beküldendő: Vízszintes: 1, 13, 45. Függőleges: 1, 11, 22. A 328. számú keresztrejtve'ny helyes megfejtései: Vízszintes: 1. Ortodox - 7. Nyugdíj. - 69. Kamerun. Függőleges: 1. Othello. - 15. Sebességváltó. - 44. Spontán. Nyereménykönyv: ASTURIAS: A KINCSES URFI

UJ KELET REJVENYPALYAZA 331 SZELVE'NY

„CEMED MATECHET” B. M.

- keres:
1. STANONI ÉS SZERSZÁM MÉRŐKÖT — TERVEZŐT legalább 5 éves gyakorlattal a szakmában
  2. STANONI ÉS SZERSZÁM TECHNIKUST — TERVEZŐT legalább 5 éves gyakorlattal
  3. FIUKAT (főiskolásokat és jud-álef-jud-bét osztályosokat)

Jelentkezés: Bné-Brák, ipari negyed, Hájárkon 65, tel. 780772 (beszélünk oroszul).

F. STEINER
női konfekció vállalat

SZEZONVE'GE

NAGY VÁLASZTEKBA'N NYARI RUHAK

szezonvégi áron

Kicsinybeni eladási raktár: TEL-AVIV, LEVANDA U. 30.

Nyitva 8-16.30-ig egyfolytában.

HAIFAI MOZIK MÜSORA

- ORAH — ÉJFEL UTÁN
- ÁRMON — ZENE ÖRÜLET
- ÁCMON — MILLIOMOS A KUTYASZORITÓBA'N
- ÁMFI — A KIRÁLYFI ÉS A SZEGÉNYEMBER
- MIRON — A PEKINGI ÓRIAS
- RON — NEVE'TSÉGES IZRAELIEK

A HITACHDUT OLÉJ HUNGARIA

JERUZSALEM

A Jeruzsálemi HOH vezetősége augusztus 7-én, hétfőn d.u. 5.30 óral kezdettel a Roth kultur-otthon helyiségében, Jaffa u. 84, TEAESTTEL egybekötött rendezvényen, a Magyarországról érkezett SALAMON PAL író és EDELENYI JÁNOS televízió rendező „Budapest — Bécs — New York — Jeruzsálem” címen tart előadást.

Háziaszonyok: Roger Rózi, Léb Lili, Gesztmann Klári. Költséghozzájárulás 12 font.

ARANYKOR-KLUB

BEN AMI UICA 12 (Beilinson u 9 sarkán)

Az Aranykor klub augusztus 7-től szeptember 1-ig nyári szünetet tart. Utolsó klubnapunk augusztus 6-án, vasárnap 2.30-6.30-ig. Utolsó könyvtárnap augusztus 3. csütörtök d.u. 4-6-ig! (Kérjük figyelni a könyvtári órákra!) Szeptember 3-án, vasárnap klubnapot tartunk! Tagjainknek barátainknak, kellemes nyárielszövegünk! Vízszintlétés!

FÜGGETLEN ÖZVEGYASSZONY

keresi 67-69 éves úriember ismeretséget. Ha megfelelő, lehet „Élettárs” jellegű. Cholón. POB. 520/62

AZ ÉV LEGNAGYOBB KÖNYVSIKERE

Megyeri Sári

„ÉN IS VOLTAM JAVORFÁCSKA” GONDOS

KÖNYVKERESKEDES

Haifa, Bét Hákránót. II. 241

A férjén uralkodott, a fivére érzékileg vonzotta, az apjuknak mindegyike volt és célja egy volt...

AZ ÖRÖKSÉG

THE HERITAGE

„Szép a szemnek, társadalmi dráma, emberi, hihető, ragyogó játék” (Mááriv)

„Nagyszerű film” — (J. Post)

DOMINIC SANDRA

ATNHONY OUFEN

FABIO LASHI

MAORO BOLOGNINI

FILMIF 14-16 HÉT

T.A., „Ofir” mozi

4.30 — 7.15 — 9.30

Egvedülálló, egészséges, idős úr keres haifai, kármeli lakásába

HÁZVEZETŐNÖT

bentlavással.

Telefon d.e. 9-13 közt: Bét Hákránót „Mondain” üzlet, 04-64-22-25.

17.00 óra után a lakáson: Salamon Anton, rechov Sunamit 6 — 04-89281.

HAIFAI KÓRHÁZ

keres APOLÓNÓKET

és BETEGGONDOZÓ-NÓKET

Allandó munka.

Tel. 04-235512

MA ESTE TV-BEN

PÉNTEK

15.00: A milliókát érő ember

15.50: A szombat fogadása

18.02: Arab film

20.05: A szombat beköszöntése

20.20: Hangos heti híradó

21.20: Casterbridge polgármestere — utolsó rész

22.10: Hangverseny — olasz zenészek műveiből

22.35: Barnaby Jones — próbateljesítés

23.25: Egy mondat a Szentírásból, hírek.

SZOMBAT

18.02: Rajzfilmek

18.30: Ujítások és találmányok — a mezőgazdaság terén

20.00: A szombat kimenetele — a rottenbergi Rabbi Meir életéről

20.30: Mábát hirmagazin

21.00: Sporthíradó

22.00: „Hajózás a halálba” — krimifilm

23.10: Egy mondat a Szentírásból, hírek

RADIO

1978. augusztus 4, péntek

5738. év 1.

ALLANDÓ MÜSORSZÁMOK

I. MÜSOR (ALEF)

Hírek: 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 22.00 és 24.00 órakor; könnyű zene: hétfőn 11.35; oléknak 18.45-20.45-ig

Egy perc héber nyelvten: 15.00

Könyvszemle: 15.55. Mezőgazdaságnak: 17.55

II. MÜSOR (BEF)

Hírek minden órában reggel 6.00-tól éjjel 1.00 óráig. Hangos híradó a 7.00, 13.00 és 19.00 óra hírek után. Lapszemle a 7.00, 11.00 és 19.00 órai hírek után

III. MÜSOR (GIMEL)

(529-es központi) Könnyű zene és slágerek 6.00-tól éjjel 1.00 óráig. Hírek óránként Szombaton: 7.00 órától éjfélig

A HADSEREG RÁDIÓJA

Óránkénti hírszolgálat a nap 24 órájában, valamint hírszolgálat 8.00-tól 9.00 óráig, 17.05-től 18.00-ig és 23.45-től 24.00 óráig

I. MÜSOR

8.10: Reggeli zene, 10.05: Elbeszélés, 10.15: Angol nyelvlecke, 10.40: Szabad időnkben, - 11.10: Szavalt, 11.15: Klasszikus zene, 11.35: Áltató dalok a világ minden tájáról, 12.05: Klasszikus zene 13.00: Könnyű zene, 14.10: Anyáknak és gyermekeknek, 15.10: A szombat fogadása, 17.20: Irodalmi melléklet, 20.15: Péntek esti koncert, - 22.05: Shakespeare-dráma angol nyelven, 23.10: Zenei egyveleg, 0.10: Ellenétekek. — szerkeszti Paul Landau, 1.10: Szavalt, - 1.15: Hátikvá.

II. MÜSOR

6.11: Héber dalok, 8.10: Reggeli zene, 10.05: Háziaszónovoknak, 12.05: Munkaiügyi műsor, 12.30: Héber dalok, 14.10: Hétféve, 16.10: Héber dalok, - 17.05: Heti híradó, 18.05: Lakatlan sziget, 19.05: Interjú, - 20.05: En és a fohászom, 21.05: Spanyol románcok, 21.35: Jiddis dalok, 22.05: Filmekről, 23.05: Sör és hangulat — tarka szórakoztató műsor, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

9.05: Reggeli ünnepség, 12.05: Az utakon, 14.30: Hanglemezek, 15.45: Daloljunk együtt, 16.05: Heti magazin, 18.05: Irók beszélnek gyermekkorukról, 19.05: Péntek esti hangverseny, 21.05: Mázsolk, 22.05: Nem mindig halljuk, 23.05: Hanglemezek reggelig.

I. MÜSOR

7.11: Könnyű zene, 8.05: Klasszikus zene, 10.05: A Hollinger családdal, 11.00: Rádió-dráma, 12.05: Mi újság a zenében? —

II. MÜSOR

6.00: Reggeli akkordok, 6.05: Atvák böles mondásai, 7.05: Hanglemezek, 8.05: Erős cukorka — slágerek és egyfelvonások, 9.05: Vidám gyermekdalok, 10.05: Hanglemezek, 11.05: Szórakoztató műsor, 13.05: Személyes kérdések, 14.05: Hanglemezek, 15.05: Régi dalok, 16.05: Rádiójáték egy grafológus részvételével, 17.05: Felolvasás Jean Paul Sartre műveiből, 18.05: A világ kulturájának fejlődése, - 19.05: Szórakoztató műsor, - 20.05: Verki, 21.05: Tradíció, - 22.05: Száz perc modern rockzene, 0.05: Hanglemezek reggelig.

MAQUETTE

bőr- és konfekció üzem rt. keres

STAROKAT ÉS VARRÓNÓKET

Utazás a munkahelyre biztosítva. Gyakorlottaknak jó feltételek. Személyes jelentkezés az irodában:

AKKÓ, IPARI NEGYED vagy

tel. 04-913618, 04-911532

Most, a legszebb időszakban csatlakozzon egy érdekes lezártított áru, 4 hetes

TÁVOLKELETI TURÁHOZ

India — Nepál — Thailand Singapóre — Filippinek — Japán, Hong-Kong

Megfelelő vállalásoknak is

CANAANTOURS

Tel-Aviv, Ben Jehuda 113 tel. 229125, 238229

Mi nemcsak jegyet adunk. Beszélünk magyarul.

Románul beszélő

METÉPELETET — HÁZVEZETŐNÖT

keres beteges asszony bentlavással, hetenként 4 napra. Kitűnő feltételek.

Tel-Aviv, tel. 268548 vagy 242643

ZIGU VARRODA

PETÁCH-TIKVA keres

SZABÓT

munkára. Tel. 920676

MAON RUTH

RÁMAT-GÁN

Penzió idős emberek, krónikus betegeknek, közli, hogy megüritült néhány hely. Orvosi felügyelet, türelem, szeretet. Beszélünk angolul, németül, románul, oroszul, magyarul.

Tel. 70556

Máále Hásáchar u. 7, Katzenelson-Modiin sarok.

ERŐS

ERŐS

ERŐS

ERŐS

ERŐS

ERŐS

ERŐS

ERŐS

ERŐS

APRÓHIRDETÉSEK 6x117

UJ KELET... Howiny Kurier... GABRIEL NACHRICHTEN...

ADÁS-VÉTEL

ERNST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ÁLLÁS

ELADÓNÓT, lehetőleg gyakorlati, keres felvételre. Erdébközi. 829222, 8.30-15.00.

RUHAGYAR keres gyakorlati eladót

RUHAGYAR keres gyakorlati eladót állandó munkára. Jó fizetés feltétel. „Mauner” T. A. Herz 66 tel. 82173 822530.

„ORLY” takarítás és polish

„ORLY” takarítás és polish ingyen felmérés teljes felelősséggel. 902970, este 837475.

„GLOGUS” 03-443749. Dizen-

„GLOGUS” 03-443749. Dizen-goff 245. Sikeres partik magas nyílv. Diszkrét és komoly.

HAIFA

UJ KELET, Viata Noastra, No-winy Kurier, Letzte Najesz. Cha-dásot Jiszraél, Násá Sztána, 6x

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat

ERST vesz butort, frizdiert, televíziót, szőnyeget és hagyatékokat. Házhoz megy. 826323.

Izraelben hajlamosak belemenni abba, hogy a libanoni zászlóalj délre vonuljon, de nem a keresztények beszögellésén keresztül.

Begin miniszterelnök: Bejárt az ablakon át

RITKA DOLOG A BARÁTSÁG...

(Folytatás az 1-5-ös oldalról) ha próbálta a résztvevők figyelmét a nyugat-afrikai éhezésre irányítani, emberséggel könyörgő felhívását elnyomta a politikai csinnadratta.

Az intervenciók

Zárt ajtók mögött tárgyalták meg a külföldi erők beavatkozásának a törvényes voltát. Hevesen támadták a nyugati beállítottságu, francia-barát Marokkót és Nyugat-Afrikát, mert Párizsban a francia Afrika csúcsértekezletén közös afrikai véderő felállítását javasolták. A baloldaliak ezt hevesen leszavazták, ők viszont Dél-Afrikába

szereket volna ilyen „tűzoltó” egységet küldeni. Természetes, hogy szerintük a francia ejtőernyősök bevetése Csádban és Kolveziben „visszaesés a gyarmatosítás barbárságába”, persze egy szóval sem említették a katangai esendörök Kolveziben elkövetett tömeggyilkosságait, amelyek a sábai intervenciót előidézték. Magától értetődik az is, hogy a „progresszívek” az Afrikában küzdő 40 ezer kubaival felszabadítóknak nevezték az imperializmus járma alól.

Támogatást vártak Nigériától, a nyugat-afrikai gazdasági nagyhatalomtól, hiszen tavalyelőtt még üdvözölte a kubaiak és a Szovjetunió angolai beavatkozását. Ezzel azonban tartózkodóbb volt, most már tehernek látta a támogatást és kijelentette, hogy Afrika nem óhajtatja a kolonializmus egyik formáját egy másik felcserélni.

De hiába szidták egyfolytában a nyugatot, a baloldaliak sem teltettek sok öröme. A „frontállások” (Zambia, Mozambik, Tan-

zánia és Angola) államfőinek nyilatkozataiból kiderült, hogy a dél-afrikai faji konfliktusban hajlamosak a megegyezésre. Még Rhodésiában sem csak a szélsőségeket pártolják. Viszont a harcos „dél-nyugat-afrikai szervezet” (SWAPO) elnöke zavartalanul lóbálta a harci bárdot — mindenesetre csak a folyosón, mert benn, az ülésteremben tartózkodóan kellett viselkednie, lévén ő itt csak vendég.

Általános

megegyezési hajlam

Kiderült, hogy lassan bár, de sok állam áll a Nyugat mellé. Hiába ígyekezett Algéria, a Kanári-szigetek „felszabadítása” nem került napirendre, még Angola elnöke sem említette. Annál hevesebben zajlottak le a belső afrikai összetűzések. Gagon elnök úgy mondta végig Benin elleni kirohanását, hogy egy nagy bádoghamutartóval csapkodta közben az asztalt. Etiopia külügyminisztere azzal vádolta Szómália államelnökét, hogy az oga-

A NAGYVILÁGBÓL

MADRID: — A spanyol haditengerészet és a légierők szakosított egységeit készenléti állapotba helyezték a Kanári-szigetek felől várható sáskarajok elleni küzdelem érdekében. Rovarirtószerezelt tömött repülőgépek jóval Spanyolországba való érkezésük előtt támadják meg a sáskarajokat, amelyek Dél-Afrikából kiindulva a Kanári-szigeteken pusztítanak. Az ilyen szempontból szerencsétlen földrajzi helyzetben levő Kanári-szigeteken 1910 óta négy ízben okoztak éhínséget aszáskák.

LONDON: — Dr. Emmanuel Jacobovitz, Anglia főrabbija, bejelentette, hogy a Szovjetunióba szándékosan utazni, hogy erkölcsi támogatást nyújtson az ott élő zsidóknak. Ilja Glazer professzor, aki mielőtt engedélyezték volna emigrálását Izraelbe, három évet töltött a börtönben és további

három évet szibériai száműzetésben, arra kérte Jacobovitz főrabbit, kövessen el mindent, hogy meglátogathassa a börtönökben sanyilódó zsidókat, akiknek rendkívül szükségük van hitük megerősítésére. Glazer az angliai hitközségek vezetőinek közös gyűlésén mondta el beszédét és élesen elítélte a moszkvai pereket.

ANKARA: — Bulent Ecevit török külügyminiszter az amerikai Kongresszus és a Szenátus határozatait kommentálva kijelentette: „Az embargó megszüntetésével kapcsolatos határozat olyan elemeket is tartalmaz, amelyek megnehezítik a ciprusi kérdés megoldását és fékezik a török-amerikai kapcsolatokat megjavítását”. Ennek ellenére a török miniszterelnök nagyraértékelté Carternek a Törökország ellen irányuló fegyver-embargo megszüntetésére vonatkozó erőfeszítéseit. Az ellenzéki pártok több vezetője azonban úgy véli, az amerikaiak azért határozták el magukat erre az intézkedésre, hogy ellenszolgáltatásként részt vehessenek a ciprusi kérdés rendezésére alakult angol, török, és görög bizottságban.

WASHINGTON: — Az amerikai külügyminisztérium felkérte a Kongresszust, hogy szavazzon meg Romániának a gazdasági előnyökre jogosult állam státuszát, annak ellenére, hogy az emigráció engedélyezésének a kérdésében Románia nem teljesítette egészében az előírt feltételeket a Jackson-meghatározás szerint. Egy amerikai kormányzóvívó kijelentette, hogy az utóbbi félévtizedben 568 romániai zsidó kapta meg a kiutazási engedélyt. A román hatóságok következésen azt állítják, hogy néhány kivételtől eltekintve, minden zsidónak engedélyezik az Izraelbe való kivándorlást, de valójában mindent elkövetnek a feliratközni kívánók elrettentésére.

deni csatában így indította el a csapatait: „Öljétek meg minden keresztény kutyát!” Szómália elnökének a válasza pofonegyszerű volt. „Etiopia gyarmatosító hatalom, tehát tüzzel-vassal ki kell irtani!”.

A lényeg: az időszerű problémák közül egyet sem intéztek el, mindent bizottságokhoz utaltak. Nyugat-Sahara kérdését pedig elnapolták. Egyetlen ügyben értek el konkrét eredményt: Etiopia és Szómália között öt mérföldes semlegesített zónát létesítettek. Ez az eredmény csak azért kétséges, mert Szómália nemigen szokta a megállapodásait betartani. Etiopiatól északra sincs sok kilitás az Eritrea-kérdés békés megoldására, mert a csuskonferencián Etiopia bejelentette, hogy csapatai döntő támadásra indulnak az eritreai szeparatisták ellen és nincs pardon, az ellenséget meg kell semmisíteni. Vagyis: Afrikában maradt minden a régi-ben.

Felejtethetlen drága férjem, vejem, testvérünk, nagybátyám

Neuman (Sanyi) Alexander 71

Szatmár — Kármiel

ELSŐEVES ÁZKÁRAJÁT

1978 augusztus 10-én, csütörtökön d.u. 4 órakor tartjuk a kármiei temetőben.

Találkozás d.u. fél 4-kor a lakáson: Kármiel, rch. Hágállil 5.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD NEVEBEN: FELESÉGE, NEUMAN ZSUZI

Felejtethetlen megboldogult édesanyánk

rabbánit Mirjám Hoffmann 71

szül. KOSZTELITZ MANCI

Szombathely — London

SIRKÓAVATÁSÁT

augusztus 8-án — באב 7 — kedden d.u. 5 órakor tartjuk a Bné-Brák, zichron-méiri „Somreg Sábát” temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk

HOROVITZ ERNŐ 71

Debrecen — Petách-Tikva — Tel-Aviv

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT

1978 augusztus 7-én, hétfőn d.u. 3.30-kor tartjuk a petách-tikvai temetőben (88-as autóbussz).

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága feleségem, anyánk, nagy-mamánk, testvérünk

Pflanczer Fáni (Franciska) 71

Petrosani — Jeruzsálem

ELSŐEVES ÁZKÁRAJÁT

1978 augusztus 7-én, hétfőn d.u. 4 órakor tartjuk a Hár-Házetim temetőben.

Autók indulnak a lakástól: Brazíl utca 100/22, d.u. 3.30-kor.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága fiunk, testvérem

OR (LICHT) ÁVRÁHÁM 71

ELESTÉNEK ELSŐ ÉVFORDULÓJÁN

ÁZKÁRÁT

tartunk 1978 augusztus 8-án, kedden d.u. 4 órakor, a haifai Kármel-parti katonai temetőben.

Külön autóbussz indul d.u. 3.30-kor a lakástól, Kirját-Ata, Elijáhu Ázár utca 16 sz. elől.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága anyánk, nagyanyánk, testvérünk

CHÁJÁ (ILKA) BEN-PORÁT (BLUM) 71

Presov — Jeruzsálem

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT

1978 augusztus 9-én, szerdán d.u. 5 órakor tartjuk a givat-sauli temetőben.

Autóbussz indul Ussiskin u. 31. sz. elől 4.30-kor.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik mély fájdalomukat részvételükkel enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, fiam, apám, testvérem, nagyapánk

Hirsch Edmond (Ödi) 71

(Sármás — Torda — Kolozsvár — Natanja)

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT

1978 augusztus 7-én, hétfőn d.u. 4 órakor tartjuk a natanjai sikun-vatikumi temetőben.

Autóbussz indul a lakástól, Kirját Nordau, Sitrit utca 8, d.u. fél 4-kor.

Köszönetet mondunk mindenkinek a részvételnyilvánításokért.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen édesanyám

Markovits Málká (Magda) 71

ELSŐEVES ÁZKÁRAJÁT

1978 augusztus 10-én — באב 7 — csütörtök d.u. 4 órakor tartjuk Jeruzsálemben, a givat-sauli temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A CSALÁD

Felejtethetlen drágánk

Weimann Sanyi (Alex) 71

Nagyvárad — Jeruzsálem

slosimján, augusztus 7-én, hétfőn

ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT

tartunk a Hár-Házetim temetőben.

Találkozás 3.30-kor az Intercontinental szállónál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, apánk, nagyapánk, dédapánk, rokonunk

BOROS GYULA 71

slosimján, aug. 7-én — באב 7 — hétfőn d.u. 4 órakor

ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT

tartunk a choloni temetőben.

Találkozás 3.45-kor az új bejáratnál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk

WETZLER LIA 71

szül. SCHWARCZ

HARMADIK ÉVES ÁZKÁRAJÁT

1978 augusztus 8-án, d.u. 5 órakor tartjuk: a choloni temetőben.

Találkozás a bejáratnál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, édesapánk, nagyapánk

ENGEL JEHUDA 71

Putnok — Petách-Tikva

ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁSÁT

1978 augusztus 7-én, hétfőn d.u. 3.30-kor tartjuk a petách-tikvai temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

MISZPÁNÓT JISZRAÉL B. M.
POB. 1282 HAIFA, TEL. 749350

KERES

EMELŐDARU KEZELŐT

lehetőleg torony-emelődaru kezelőt

Jelentkezés a hajógyár személyzeti osztályán, vasárnaptól csütörtökig, 8—14 óra közt

Társas vagy egyéni utazások ROMANIÁBA és a világ minden részébe, a legjobb feltételekkel

ANAT-tal (Fenichel Anci)

„ROSENTOURS LTD.”-nél

Rechov Herzl 8 • Tel Aviv

Telefon: 51211 — 55744

A HOLT-TENGERI SZALLODAKBA —

Szdom, Árád — naponta utasszállítás a megrendelő otthonából. Modern taxik léghűtéssel.

MEGRENDELÉSEK: RAZ EFRÁJIM, CHOLON, Ceclim 6, tel. 03-843144

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

TEL-AVIV, RECHOV HARAKEVÉT 52, P. O. B. 831 • TELEFON: 30011

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

Az olvasóleveleket kérjük lehetőleg írógépével, de legalább olvashatóan írni és pontos címmel ellátni. Névtelen, vagy személyeskedő, sértőhangú leveleket nem közlünk.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA

AZ ELOADÁSOK KEZDETÉ 4.30 — 7.15 — 9.30

ALLENBY: Erőszak a szegény-nyegvedben

BEN JEHUDA: Hazatérés

CÁFON: Előtte az élet

CHÉN: A zene megszállottjai

CINEMA 1: Goldfinger (007)

CINEMA 2: Bananas

DEKEL: Rendkívül találkozó

DRIVE IN: Utazás a munka kontinensére

ESZTER: Milliomas a kutyaszorítóban

GÁT: Bernard és Bianca kalandjai

GORDON: Katona kékben

HOD: A Meduza érintése

LIMOR: Fogd a pénzt és menekülj!

MAKSZIM: Az artisták és a négy testőr

MÁTID: Gyere, játssz velem

MERKÁZ: Gorgo

MOGRÁBI: Éjféltájt

OFIR: Az örökség

ORLI: Mulatságos izráeliek

PARIS: A parazita

PEER: A férjzetlen asszony

ROYAL: Forró vágyak

SÁCHAF: Citromfagyalt

STUDIO: Julia

TÁMÁR: Molly szerelmei

TCHÉLET: Csodálatos világ

TEL-AVIV: Monte-carliói történet

TEL AVIV MUZEUM: A végzet

ZOHÁR: A milliomas szerelme

UJ KELET napilap

TEL-AVIV

Rechov Hárakevét 52

Telefon: 30011

Főszerkesztő:

S. HIMMELFARB

Felelős szerkesztő:

D. SCHÖN

Kiadó: Mábá B. M.